

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Ekonomická fakulta
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Studijní program: 6208 B Ekonomika a management
Studijní obor: Řízení a ekonomika podniku

Cestovní ruch a rekreace v Českých Budějovicích

Vedoucí bakalářské práce
RNDr. Josef Navrátil, Ph.D.

Autor
Milan Kopáček

2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Milan KOPÁČEK**
Osobní číslo: **E08514**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Řízení a ekonomika podniku**
Název tématu: **Cestovní ruch a rekreace v Českých Budějovicích**
Zadávací katedra: **Katedra obchodu a cestovního ruchu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Zhodnocení současného stavu cestovního ruchu ve vybrané oblasti. Posouzení struktury předpokladů rozvoje cestovního ruchu ve vybrané oblasti. Zhodnocení struktury současných návštěvníků vybrané oblasti. Identifikace témat vhodných k optimalizaci využití oblasti cestovním ruchem a rekreací.

Metodický postup:

1. Studium literatury
2. Sběr a utřídění sekundárních a primárních dat
3. Analýza nabídky a poptávky
4. Návrh témat k optimalizaci

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Literární rešerše. 3. Cíle a metody. 4. Výsledky. 5. Návrhy optimalizace využití území. 6. Závěr. 7. Seznam pramenů a použité literatury. 8. Přílohy.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **30 - 40 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

- Goeldner, C. R., Ritchie, J. R. B.** *Tourism: Principles, Practices, Philosophies*. 11th edition. Hoboken: John Willey a Sons, 2009.
Horner, S., Swarbrooke, J. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada Publishing, 2003.
Mariot, P. *Geografia cestovného ruchu*. Bratislava: Akadémia, 1983.
Ritchie, J. R. B., Crouch G. I. *The Competitive Destination: A Sustainable Tourism Perspective*. Oxon: CABI Publishing, 2003.

Vedoucí bakalářské práce: **RNDr. Josef Navrátil, Ph.D.**
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Datum zadání bakalářské práce: **15. února 2010**
Termín odevzdání bakalářské práce: **16. dubna 2011**

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc., prof.h.c.
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (26)
370 05 České Budějovice

Ing. Kamil Pícha, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 26. února 2010

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma cestovní ruch a rekreace v Českých Budějovicích vypracoval samostatně s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 sb. v plném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly, v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb., zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

Milan Kopáček

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce za přípravu pracovních materiálů zveřejněných v kurzu Moodle EF JU v ČB „Navrátil – Bakalářská práce“ a umožnění jejich využití v textu mé bakalářské práce. Dále bych rád poděkoval všem, co mi umožnili vykonat dotazníkové šetření, především jednotlivým účastníkům dotazníkového šetření.

OBSAH

1	Úvod	1
2	Literární rešerše	2
2.1	Cestovní ruch	2
2.2	System cestovního ruchu	4
2.3	Předpoklady cestovního ruchu	5
2.4	Účastník cestovního ruchu	6
2.5	Vybraná oblast – České Budějovice	8
3	Cíle a metody	10
3.1	Cíle a hypotézy	10
3.1.1	Hlavní cíl:	10
3.1.2	Dílčí cíle a hypotézy:	10
3.2	Data a metody	10
3.2.1	Předpoklady cestovního ruchu	11
3.2.2	Návštěvníci	15
4	Výsledky	29
4.1	Diverzifikace struktury předpokladů cestovního ruchu	29
4.1.1	Fyziognomie (přírodní předpoklady)	29
4.1.2	Kultura (kulturně historické předpoklady)	34
4.1.3	Superstruktura	39
4.1.4	Vhodnost území pro provozování aktivit	41
4.2	Rovnoměrnost rozmístění předpokladů cestovního ruchu	42
4.2.1	České Budějovice	42
4.2.2	Okolí Českých Budějovic	44
4.3	Návštěvníci atraktivit oblasti	48

4.3.1	Image.....	48
4.3.2	Zažívané emoce na lokalitách	50
4.3.3	Vnímání lokalit.....	55
4.3.4	Motivace k návštěvě.....	59
4.3.5	Aktivity provozované v rámci cesty.....	65
5	Návrhy optimalizace využití území cestovním ruchem	69
5.1	Potenciální možnosti dalšího rozvoje cestovního ruchu.....	69
5.1.1	Rekreační zařízení.....	69
5.1.2	Ubytovací zařízení.....	69
5.1.3	Návštěvy zábavních zařízení, akcí a gastroturistika.....	70
5.1.4	Cykloturistika	70
5.1.5	Lyžování.....	71
5.2	Doporučení pro praxi	71
6	Závěr.....	72
7	Summary.....	74
8	Seznam pramenů a použité literatury	75
9	Seznam tabulek.....	78
10	Seznam obrázků.....	79

1 ÚVOD

Cestovní ruch se významně podílí na hospodářství jednotlivých států, je zdrojem pracovních příležitostí a zároveň turistům zprostředkovává nezapomenutelné zážitky. Umožňuje jim objevovat a poznávat nové kraje, zvyky a kulturu.

Bakalářská práce je zaměřena na oblast Českých Budějovic a nejbližšího okolí, celkem zkoumaném území zahrnuje 18 obcí.

České Budějovice mají dlouhou historii, byly založeny roku 1265 Přemyslem Otakarem II. Představovaly základnu královské moci v Jižních Čechách a měly být protiváhou narůstajícího vlivu Vítkovců a Rožmberků. Město prosperovalo z pivovarnictví, rybníkářství a z těžby stříbra v jeho okolí. Dalšími významnými vlivy, které pomáhaly k jeho rozvoji, byly strategická poloha na soutoku Vltavy a Malše a blízkost Rakouska a Německa. České Budějovice se rozvinuly do kulturního a správního střediska Jižních Čech. Jsou vyhledávaným cílem českých i zahraničních turistů, především pro množství historických a kulturních památek.

Cílem bakalářské práce je zhodnocení současného stavu cestovního ruchu v Českých Budějovicích. K naplnění cíle je potřeba posouzení struktury předpokladů cestovního ruchu a struktury současných návštěvníků.

K posouzení předpokladů cestovního ruchu bude sloužit nabídka jednotlivých atraktivit (kulturně-historických, rekreačních a přírodních), které se vyskytují na daném území. Také bude zjišťováno rozmístění a kapacita ubytovacích zařízení.

K zhodnocení struktury současných návštěvníků bude provedeno dotazníkové šetření na vybraných lokalitách. Toto šetření nám odhalí image a emoce spojené s daným místem, vnímání lokalit, motivy, které vedli respondenty k navštívení zkoumaného místa a rekreační aktivity, které během aktuálního pobytu provozovali. Šetření identifikuje jednotlivé skupiny návštěvníků pomocí segmentačních kritérií. Toto šetření nám umožní odhalit poptávku po cestovním ruchu a rekreaci na zkoumaném území.

Na základě zhodnocení nabídky a poptávky by výsledkem této práce mělo být poznání současného stavu a navržení nových příležitostí cestovního ruchu na daném území.

2 LITERÁRNÍ REŠERŠE

2.1 Cestovní ruch

Horner & Swabrooke (2003, s. 53 – 54) obecně definují cestovní ruch jako krátkodobý přesun lidí na jiná místa, než jsou místa jejich obvyklého pobytu, za účelem pro ně příjemných činností, ale zároveň uvádí, že tato definice není úplná, protože nezahrnuje například oblast služebních cest, kde hlavním smyslem cestování je práce, nikoli zábava. Dále také závisí, jak daleko musí lidé cestovat nebo jak dlouhou dobu musí strávit mimo domov, abychom je mohli označit za turistu.

Oproti tomu Goeldner a Ritchie (2009, s. 7) uvádí definici podle Světové organizace cestovního ruchu (UNWTO): „Tourism comprises the activities of person travelling to and staying in places outsider their usual environment for not more than one consecutive year for leisure, business, and other purposes.”

Cestovní ruch je podle Malé (1999, s. 71) nutno chápat z dvou jeho stránek jako významnou oblast spotřeby obyvatelstva a významnou součást národní ekonomiky. Dále uvádí, že cestovní ruch je převážně chápán jako samostatná součást národního hospodářství a jeho postavení v národním hospodářství, lze spatřovat převážně ve vlivu a postavení cestovního ruchu:

- ve spotřebě obyvatelstva
- vztahu cestovního ruchu k odvětvové struktuře národního hospodářství
- vytváření podnikatelských příležitostí a zaměstnanosti
- významné působení na rozvoj územních celků
- globální dopady na národní hospodářství
- multiplikované účinky cestovního ruchu na národní ekonomiku.

Cestovní ruch se projevuje v různých oblastech v (ekonomice, životní úrovni lidí, ekologii a vztazích mezi lidmi). V ekonomické oblasti sledujeme jeho přínos pro oblastní, národní a světové hospodářství. Toto lze statisticky vyjádřit na těchto ukazatelích:

- podíl cestovního ruchu na tvorbě HDP
- vytváření nových pracovních a podnikatelských příležitostí

- investiční aktivity v oblasti
- následné účinky poptávky
- vliv cestovního ruchu na výsledné saldo běžného účtu platební bilance
- příjmy z cestovního ruchu do státního rozpočtu a místních rozpočtů (Drobná & Morávková, 2004, s. 13-15).

Mezinárodní cestovní ruch patří mezi nejvýnosnější ekonomické činnosti, čímž přispívá k příznivé platební bilanci příslušných zemí a celkové finanční situaci. Navíc je značně odolný proti periodickým výkyvům a dalším ekonomickým problémům. Mezi lety 1992 až 1997 roční dynamika turistických příjezdů neklesla pod 4,3 % a příjmy rostly v průměru o 7,5 % i přes vysokou míru nezaměstnanosti ve vyspělých zemích a asijskou finanční krizi. Dále je cestovní ruch v globálním měřítku i významným zaměstnavatelem; v roce 1996 zaměstnával 255 milionů lidí. Zároveň pro rozvojové země jako celek jsou příjmy z cestovního ruchu druhým největším zdrojem (Hrala, 2001, s. 8-9).

Malá et al. (2002, s. 15-16) uvádí, že cestovní ruch je nejčastěji podle odborné literatury členěn na formy cestovního ruchu a druhy cestovního ruchu, ale v konkrétní praxi dochází k prolínání obou těchto hledisek a navíc není mezi autory odborných publikací naprostá jednota v tom, co je považováno za druh a co za formu. Z důvodu této nejednotnosti lze cestovní ruch členit dle následujících kritérií:

- převažující motivace účasti na cestovním ruchu
- místo realizace
- vztah k platební bilanci státu
- délce pobytu
- způsob zabezpečení cesty a pobytu
- počet účastníků
- způsob financování
- věk účastníků
- převažující prostředí pobytu
- ostatní kritéria.

2.2 Systém cestovního ruchu

Podle Rašiho (2003, s. 27) je důležitou součástí efektivního uplatňování marketingu v podniku cestovního ruchu zkoumání marketingového prostředí. Jeho součástí jsou další podnikatelské subjekty, organizace a vztahy mezi nimi. Marketingové prostředí můžeme rozdělit na mikroprostředí a makroprostředí.

Horner a Swarbrooke (2003, s. 124-136) uvádějí, že makroprostředí má vliv na tři prvky marketingového systému, a sice na produkt, trh a na způsob nabídky produktu zákazníkovi. Faktory makroprostředí jsou politické, hospodářské a společenské, technologické. Tyto faktory fungují na třech geografických úrovních (národním, evropském a celosvětovém měřítku).

Horner a Swarbrooke (2003, s. 139-146) rozdělují faktory mikroprostředí do pěti skupin:

- charakter a struktura organizace
- dodavatelé
- marketingoví zprostředkovatelé
- současní zákazníci
- konkurenti.

Faktory mikroprostředí mají některé překvapivé národní odlišnosti. Často jde o oblasti ve stylu řízení a rozhodování, některé prvky dodavatelského řetězce, kde vznikají rozdíly díky odlišnostem smluvního práva a obchodních praktik, různé formy distribuce nebo marketingu a konkurence mezi zeměmi s různou úrovní intervence státu na trhu (Horner & Swarbrooke, 2003, s. 147).

Jak uvádí Indrová, Malá, Mlejnková, Netková, Vaško (2004, s. 8) je cestovní ruch složitým sociálně ekonomickým jevem, který se dotýká celé řady ekonomických i mimoekonomických procesů společnosti. Složitost, mnohotvárnost a průřezovost cestovního ruchu dává možnost uplatnění různých přístupů k jeho pojetí i zkoumání, v teorii i praxi se nejčastěji zkoumají hlediska:

- ekonomické
- ekologické

- geografické
- sociologické a psychologické.

Podle Indrové et al. (2004, s. 8) má cestovní ruch vztah vedle ekonomie, geografie, ekologie, sociologie a psychologie i k celé řadě dalších vědních disciplín jako např. ke klimatologii, hydrologii, hygieně, epidemiologii, demografii, ale také k řadě úsekových ekonomik, k oboru financí, práva a dalších.

2.3 Předpoklady cestovního ruchu

Podle Drobnej a Morávkové (2004, s. 20-21) se cestovní ruch v poslední čtvrtině dvacátého století prosazoval jako nejvýraznější společenský, kulturní a ekonomický jev. Předpoklady ovlivňující existenci a rozvoj cestovního ruchu, jejich obecné zákonitosti i uplatnění v konkrétních oblastech a střediscích, se člení na lokalizační, selektivní a realizační.

Hrala (2001, s. 12) uvádí jako první selektivní (stimulační) faktory, které mají primární postavení především v rozvoji cestovního ruchu, i přesto že se tyto faktory projevují geograficky. Jedině prostřednictvím nich lze využít podmínky pro cestovní ruch v konkrétních oblastech. Dále se dělí na objektivní faktory a subjektivní faktory.

Mezi objektivní faktory patří politické faktory světového a místního významu, vnitropolitická situace, ekonomické předpoklady (dosažená životní úroveň, fond volného času), demografické skutečnosti a kvalita životního prostředí. Do základních politických faktorů stimulujících rozvoj cestovního ruchu patří mírové uspořádání světa bez válečných konfliktů, poté vnitropolitická stabilita a charakter politického systému. Významným faktorem se stal proces novodobé urbanizace, který je spojený s růstem role města v životě společnosti (Hrala, 2001, s. 12-13).

Do subjektivních podmínek patří psychologické pohnutky, kterými je ovlivňováno rozhodování obyvatel k účasti na cestovním ruchu. Významnou roli zde zastává reklama a propagace, které mají vliv na vytváření přitažlivosti některých středisek a oblastí. Zvýšený „subjektivní zájem“ o konkrétní země může být způsoben i dalšími skutečnostmi: změna politické situace, exotika nabídky z hlediska přírodních i kulturních atraktivit apod. (Hrala, 2001, s. 14).

Podle Hraly (2001, s. 15) jsou lokalizační podmínky cestovního ruchu ve vztahu k jeho rozvoji druhotného významu, ale rozhodující postavení mají při konkrétní lokalizaci jeho

realizace. Určují funkční využití konkrétní oblasti z hlediska přírodních možností a charakteru a kvality společenských podmínek a atraktivit. Tvoří „fyzickou“ a objektivní základnu pro uspokojování poptávky a základní schéma pro územní uspořádání realizace cestovního ruchu.

Jako poslední podmínky pro rozvoj cestovního ruchu uvádí Hrala (2001, s. 27-30) realizační podmínky, které mají dominující postavení pro konečnou fázi uskutečňování různých forem cestovního ruchu. Umožňují středisek cestovního ruchu dosáhnout (pomocí dopravy) a využít je (prostřednictvím ubytovacích, stravovacích i jiných zařízení). Z toho vyplývá, že mezi základní podmínky realizace patří doprava (letecká, automobilová, železniční, atd.) a ubytovací a stravovací zařízení.

Jiné členění uvádí (Čertík et al., 2000, s. 25) podle něho lze hlavní předpoklady a podmínky rozvoje cestovního ruchu rozčlenit na:

- přírodní
- kulturně-historické
- sociálně-ekonomické
- materiálně-technické
- politické
- ekologické
- personální
- administrativní
- demografické.

2.4 Účastník cestovního ruchu

Za nositele poptávky je považován účastník cestovního ruchu, který se účastní cestovního ruchu v zájmu reprodukce svých fyzických a duševních sil a za účelem uspokojení svých potřeb v oblasti rekreace, poznání a styku s lidmi (Malá, 1999, s. 64).

Chování zákazníků v současné době v sobě skrývá spoustu problémů, které se vyskytují v oblastech postoje k dovoleným s organizovaným programem, autentičnosti produktů a služeb pro využití volného času, touze po celkovém využití volného času a hledání nových zážitků. Příkladem hledání nových zážitků v cestování je Rusko, kde vojenské orgány

prodávají turistům možnost pilotovat bojové stíhačky nebo zažít stav beztlíže ve výcvikovém zařízení ruského vesmírného programu. Mnoho lidí se dále snaží využít svůj volný čas k tomu, aby se naučili něčemu novému například malovat, vařit, mluvit cizími jazyky, potápět se atd. Toto je pro organizace příležitost k vytváření nových produktů. Dalším spíše negativním faktorem ovlivňujícím chování zákazníků je hledání slev, které může mít vážné dopady na cestovním ruchu, protože se může nepříznivě projevit jak na míře zisku, tak i na kvalitě služeb (Horner & Swarbrooke, 2003, s. 85-88).

Motivační faktory vedou lidi k potřebě rekreace, dovolené nebo k potřebě různých aktivit provozovaných ve volném čase. Tyto faktory lze rozdělit například na kategorie fyzické, emocionální, kulturní, postavení, osobní a osobní rozvoj (Horner & Swarbrooke, 2003, s. 64).

Determinující faktory určují, zda vůbec bude moci zákazník někam jet. Do těchto faktorů patří část jeho disponibilních příjmů, pracovní a rodinné závazky, množství volného času. Dalšími faktory určující typ dovolené, který si zákazník může dovolit:

- dostupnost vhodných produktů
- dostupnost informací o produktech
- minulé zkušenosti zákazníka, jeho rodiny a příbuzných
- zákazníkovi představy o různých typech dovolených a konkrétních cílech cest
- zákazníkova obliba určitých druhů dopravy
- ceny různých typů dovolených
- různá roční období, s cenami v místě rekreace
- výkyvy měnových kurzů
- názory ostatních členů skupiny, se kterou má zákazník cestovat
- určité okolnosti, lákající zákazníka do míst, která by jinak nenavštívil (Horner & Swarbrooke, 2003, s. 64).

Horner a Swarbrooke (2003, s. 76) uvádějí definici podle Dibba, Simkina, Prida a Ferrella o segmentaci trhu takto: „Proces rozdělení celkového trhu na skupiny lidí, které mají relativně podobné potřeby produktů, za účelem vytvoření marketingového mixu nebo mixů, které přesně splní potřeby jednotlivců ve zvoleném segmentu nebo segmentech“. Správně

použité techniky segmentace trhu pomáhají pracovníkům marketingu identifikovat cílové skupiny zákazníků s podobnými potřebami a umožňují jim navrhnout marketingový mix, který tyto potřeby uspokojí. Segmentace trhu používá pět hlavních technik: demografická, socioekonomická, geografická, psychologická a behavioristická.

Podle Malé (1999, s. 63-64) má cestovní ruch v uspokojování potřeb stále větší význam a stává trvalou součástí způsobu života. To je především způsobeno:

- okruhem potřeb, jež jsou v cestovním ruchu uspokojovány a které získávají v hierarchii potřeb člověka stále vyšší stupeň naléhavosti uspokojení
- způsobem uspokojení těchto potřeb ve zdravotně příznivém prostředí
- rostoucím fondem volného času a přístupem k aktivnějším formám jeho využívání
- zhoršujícím se životním prostředím míst bydliště
- změna prostředí (útěk do přírody) vzhledem k zhoršujícímu se životnímu prostředí bydliště se stává významnější potřebou člověka
- rostoucím stupněm poznání lidí a rostoucím uvědoměním
- cestovní ruch se stává nástrojem kompenzace negativních vlivů civilizačního vývoje.

2.5 Vybraná oblast – České Budějovice

Vybraná oblast se rozprostírá na území 18 obcí. Největším a nejvýznamnějším městem oblasti jsou České Budějovice. Dalším významným městem je Rudolfov, do oblasti dále spadá dalších 16 obcí (Dobrá Voda u Českých Budějovic, Dubičné, Staré Hodějovice, Branišov, Dubné, Doubravice, Srubec, Úsilné, Libnič, Litvínovice, Planá, Hůry, Jivno, Vrát, Hlincová Hora a Adamov).

České Budějovice jsou největším jihočeským městem (téměř 100 000 obyvatel) ležící na soutoku Vltavy a Malše 150 km jižně od Prahy. Sídlí v něm krajské úřady a je největším průmyslovým a komunikačním centrem jižních Čech. Město leží v rovinatém terénu Českobudějovické pánve, pouze východní předměstí šplhají na pozvolný svah Lišovského prahu (Chromý, 2003, s. 25).

Roku 1832 byla uvedena do provozu koněspřežná železnice, ta byla první na evropském kontinentě a spojovala České Budějovice s Lincem; od roku 1971 jsou její pozůstatky národní kulturní památkou. Dalšími důležitými roky jsou 1847, kdy byly založeny Josefem

Hardtmuthem tužkařské závody; 1894 zahájení výroby v pivovaru Budvar. Dalším důležitým rokem byl 1960, kdy se ve veletržním a výstavním areálu začala konat řada akcí, z nichž nejproslulejší je zemědělská výstava Země živitelka (od roku 1970). České Budějovice jsou hlavní křižovatkou několika hlavních silničních a železničních tratí; mezi nejvytíženější patří tahy z Prahy, Lince a Plzně. Rovněž město nabízí řadu zajímavých památek a je východištěm do turisticky zajímavého okolí (Chromý, 2003, s. 25).

Mezi místa koncentrace turistů patří podle Kocourka (2004, s. 188) náměstí Přemysla Otakara II., které se rozkládá v centru města a jedná se o jedno z největších středoevropských náměstí. Má čtvercový půdorys o rozměrech 133 x 133 m. Nachází se zde mnoho cenných budov, ale především uprostřed náměstí stojí Samsonova kašna, která je největší barokní dílo svého druhu v ČR.

Jako další atraktivitu uvádí Kocourek (2004, s. 188-190) zbytky městského opevnění, z něhož se zachovala například Rabštejnská věž, Polygonální bašta, hradební věž Železná panna. Atraktivní pro turisty jsou také Masné krámy, které původně sloužily jako obchůdky s masem, ale od roku 1953 byl na tomto místě zahájen provoz známé restaurace. Černá věž, která se tyčí v blízkosti katedrály sv. Mikuláše nad ostatní stavby, je nejvýraznější dominantou středu města. Další zajímavostí je bývalá městská zbrojnice z roku 1531, která se nachází na Piaristickém náměstí.

Mezi kulturní turistické zajímavosti patří Jihočeské muzeum založené roku 1877, sídlí v renesanční budově. Jeho expozice představují jihočeskou přírodu, historii, umělecko-historické a národopisné sbírky. Svoji pobočku má ve strážním domku na nákladovém nádraží koněspřežné dráhy, kde je prezentována expozice týkající se koněspřežky. Ve městě sídlí Jihočeské divadlo a Alšova jihočeská galerie (Chromý, 2003, s. 27).

Ve městě se vyskytuje velké množství církevních památek jako například chrám sv. Mikuláše, bývalý dominikánský klášter, biskupství, bývalý kapucínský klášter s kostelem sv. Anny, kostel sv. Rodiny, sochy u dominikánského kláštera a mnoho dalších (Kocourek, 2004, s.192).

3 CÍLE A METODY

3.1 Cíle a hypotézy

3.1.1 Hlavní cíl:

Zhodnocení současného stavu cestovního ruchu ve vybrané oblasti

3.1.2 Dílčí cíle a hypotézy:

C1: Posouzení struktury předpokladů rozvoje cestovního ruchu ve vybrané oblasti.

H1.1: Ve vybrané oblasti existuje diverzifikovaná struktura předpokladů cestovního ruchu.

H1.2: Předpoklady cestovního ruchu jsou ve vymezené oblasti rozmístěny nerovnoměrně.

C2: Zhodnocení struktury současných návštěvníků vybrané oblasti.

H2.1: Existují rozdíly v návštěvnických charakteristikách mezi skupinami návštěvníků.

C3: Identifikace témat vhodných k optimalizaci využití oblasti cestovním ruchem a rekreací.

H3.1: Ve vymezené oblasti existují možnosti rozvoje cestovního ruchu.

3.2 Data a metody

První činností při tvorbě bakalářské práce byl výběr tématu. Následovalo přesné určení území, kde se bude provádět průzkum. Bylo vybráno území Českých Budějovic a jeho nejbližšího okolí, sledovaná oblast zahrnuje 18 obcí. Další činností bylo vypracování projektu bakalářské práce, včetně stanovení cílů a hypotéz.

Pro lokalizaci a tvorbu databáze atraktivit (kulturně-historických, rekreačních a přírodních) a ubytovacích zařízení byl použit software Janitor. Po zmapování atraktivit a ubytovacích zařízení probíhalo v červenci a srpnu dotazníkové šetření. Výsledky tohoto

průzkumu byly zpracovány pomocí programů MS Excel a Statistika. Poslední a nejdůležitější činností bylo vypracování vlastní bakalářské práce.

Bibliografické záznamy, bibliografický soupis a citační odkazy na tištěné materiály se striktně drží pravidel daných časopisem *Tourism Management*. Bibliografické záznamy elektronických materiálů jsou založena na ČSN ISO 690-2. Tabulky a grafika jsou vypracovány podle pravidel daných Americkou psychologickou asociací (APA Style) (Navrátil, 2011).

Metodika vypracování bakalářské práce je převzata podle pokynů vedoucího práce ze studijního materiálu *Kostra bakalářské práce* (Navrátil, 2011).

3.2.1 Předpoklady cestovního ruchu

Hodnocení předpokladů cestovního ruchu v této bakalářské práci vychází z modelu konkurenceschopnosti destinace (Goeldner & Ritchie, 2009, s. 442) na jehož základě analyzuje primární předpoklady motivace k návštěvě destinace, označované jako jádrové zdroje a atraktivity (Ritchie & Crouch, 2003, s. 68).

Jádrové zdroje a atraktivity představují významné faktory pro návštěvu daných lokalit, jsou též hlavní příčinou výběru dané atraktivity před jinou, kterou provádějí budoucí návštěvníci. Tvoří je následující skupiny předpokladů (upraveno podle Ritchie & Crouch, 2003 a Navrátil, 2011):

A. Fyziognomie

1. předpoklady dané atmosférou – charakterizované klimatickými oblastmi a kvalitou ovzduší,
2. předpoklady dané hydrosférou – dané existencí vodních útvarů v krajině a jejich kvalitou, hodnotitelnými atraktivitami jsou: pramen, pramen minerální vody, ponor/vyvěračka, vodopád, povrchové vody využívané ke koupání,
3. předpoklady dané litosférou – charakterizované geomorfologií (typologií reliéfu), hodnotitelnými atraktivitami jsou: propast, krasový závrt, osamělá skála, osamělý balvan, skály,
4. předpoklady dané biosférou – charakterizované vegetačním pokryvem a výskytem živočichů, hodnotitelnými atraktivitami je výskyt maloplošně a velkoplošně

chráněných území,

5. předpoklady dané krajinou – charakterizované využitím půdy graficky zobrazeno podle CORINE2000, hodnotitelnými atraktivitami je místo výhledu (Navrátil, 2011).

B. Kultura

Zahrnuje veškeré hodnoty vytvořené lidmi ve specifických podmínkách vymezeného území (Mariot, 1983, s. 133).

Základem je charakteristika předpokladů ve smyslu výjimečnosti podle následující struktury (upraveno podle Ritchie & Crouch, 2003, s. 116): jazyk, náboženství a vzdělávání, tradice, odívání, gastronomie, řemesla, umění, architektura, historie. Hodnotitelnými nehmotnými atraktivitami je výskyt dějišť historických událostí a míst života významných osobností. Hodnotitelnými hmotnými atraktivitami jsou především historické památky mající charakter turistické superstruktury: poutní kostel, klášter, kaple, židovská památka, hrad, zámek, tvrz, hradiště, zřícenina hradu či jiné památky, pomník významné osobnosti, pomník významné události, boží muka, kříž, smírčí kříž, historický hřbitov, vysídlené vesnice v pohraničí, hraniční kámen, památky lidové architektury, městská památková rezervace. Technické památky byly převzaty (JČK) nebo doplněny (ZČK, Vysočina, atd.) z vrstvy lokalizace technických památek (Katedra cestovního ruchu, 2006 a Navrátil, 2011).

C. Akce

Struktura je charakterizovaná a hodnocena na základě metodiky uváděné Bínou (Bína, 2002, s. 3), která byla upravena do typů: kulturní akce, obchodní a podnikatelské akce, sportovní akce, vzdělávací a vědecké akce, církevní akce (Navrátil, 2011).

D. Zábava

Struktura vycházející z přehledu zábavních zařízení, mezi které v českém prostředí cestovního ruchu patří především tematické parky, aquaparky, offparky, apod., na nižší geografické úrovni pak i herny a kasina a noční podniky vůbec (Navrátil, 2011).

E. Superstruktura

V rámci superstruktury je posuzována:

1. materiálně-technická základna cestovního ruchu – charakterizovaná existencí základních a doplňkových zařízení cestovního ruchu: ubytovací zařízení, stravovací zařízení, turistická/informační/návštěvnická centra; hodnotitelným ukazatelem je počet

a struktura ubytovacích zařízení

2. zařízení umělých atraktivit - charakterizovaná existencí zařízení původně primárně určených k volnočasovým aktivitám s významem pro cestovní ruch, hodnotitelným ukazatelem je počet muzeí, skanzenů, galerií, divadel, hvězdáren a planetárií a existence dalších zařízení: rozhledna, ZOO, lyžařský můstek, jezdeckví, veřejné koupaliště, krytý bazén, lanovka, vlek, sjezdovka, agroturistika, golfové hřiště, tenisový kurt, lázně, půjčovna lodí, horolezecké stěny (Navrátil, 2011).

F. Aktivity

Možnost provozování aktivit cestovního ruchu je posouzena podle metodiky uváděné Bínou (Bína, 2002, s. 3 a Navrátil, 2011).

Hodnotitelé atraktivit byly zpracovány do prostorově lokalizované databáze v prostředí JANITOR J/2 (Pala, 2008) na základě studia sekundárních zdrojů: AAA-pension.unas.cz, 2008; ABC-hotel.cz, 2004 – 2011; A-flora.ic.cz, 2009; Ajg.cz, 2010; Altonhotylek.cz, 2009; Apartmapf.cz, 2008; A-pension.cz, 2008; Atlasceska.cz, 2007 – 2011; Atlashotel.cz, 2009; Atpension.cz, 2008; Autocamp.ic.cz, 2007; A3hotel.cz, 2010; Budejovickybudvar.cz, 2008; Budweb.cz, 2001 – 2004; Cb.apu.cz, 2008; Cb-info.cz, 2010; Cbroyal.cz, 2008 -2011; C-budejovice.cz, 2010; Centrumpenzion.cz, 2009; Ceska-koupaliste.cz, 2007; Ceske-budejovice-jihocesky-kraj.cz, 2008; Cuba-bar.cz, 2011; Cykloserver.cz, 2007; Czecot.cz, 2009; České Budějovice, Plán města 1:10000, 2000; Dekanstvicb.cz, 2008; Dlouhalouka.cz, 2009; Dolezal-penzion.cz, 2009; Drusop.nature.cz, 2011; Educo-cb.cz, 2010; Ekempy.cz, 2006 -2011; Ekolist.cz, 2011; Firmy.cz, 1996 - 2011; Gkcb.cz, 2005 – 2011; Google.cz, 2011; Haklak.estranky.cz, 2011; Hosport.cz, 2009 – 2011; Hotel-adler.cz, 2001; Hotel-amstel.eu, 2010; Hotelbaloun.wz.cz, 2009; Hotelbudweis.cz, 2009; Hotel.cz, 1997 – 2011; Hoteldvorakcb.cz, 2009; Hotelfilip.com, 2008; Hotelgomelceskebudejovice.com, 2011; Hotelhobit.ic.cz, 2008; Hotelkit.cz, 2007; Hotelklika.cz, 1999 – 2011; Hotellaguna.cz, 2010; Hotel-lux.cz, 2008; Hotelubudvaru.cz, 2011; Hotel-ubytovani.com, 2010; Hotelusolnebrany.cz, 2010; Hotelutrilmu.cz, 2011; Hotel-zvon.cz, 2009; Hrady.cz, 1995 – 2011; Hvezdarnacb.cz, 2008; I-divadlo.cz, 2003 -2011; Jakes-cb.wz.cz, 2003; Janturin.sweb.cz, 2008; Jihoceskedivadlo.cz, 2002 – 2009; Kam.jcu.cz, 2011; Kamsi.cz, 1996 – 2011; Ka-servis.cz, 2011; Kultura.infocesko.cz, 2002 – 2011; Lifeisdream.cz, 2008; Macelis.cz, 2009; Malypivovar.cz, 2009; Mlynskakrema.cz, 2011; Motomuseum.cz, 2010;

Muzeumbc.cz, 2006; Naruzku.eu, 2007 – 2011; Orientspa.cz, 2006 – 2010; Pegast.cz, 2007; Pensionbohemia.txt.cz, 2006 – 2007; Pensionmilton.cz, 2008; Pension-olympie.cz, 2011; Pensionrex.cz, 2008; Penzion-cbudejovice.cz, 2009; Penzioncentrum.cz, 2009; Penzion.hawwwran.com, 2006; Penzionminor.cz, 2010; Penzion.najihu.cz, 2007; Penzionoliver.cz, 2006; Penzionoptima.com, 2009; Penzionrelaxmartina.cz, 2010; Penzionurudolfa.cz, 2010; Penzionustoly.cz, 2010; Penzionutrisedlaku.cz, 2009; Penzionuvlachu.cz, 1996 – 2011; Penzionuzelezných.cz, 2007; Penzion.wwwstranky.cz, 2006 – 2010; Penziony.awellness.cz, 2011; Penziony.cz, 2009; Prespat.cz, 2010; Pohodanajihu.cz, 2010; Portalceskebudejovice.cz, 2008 – 2011; Residenceucerneveze.cz, 2009; Solnicka.eu, 2008; Sportbp.cz, 2010; Sramovka-10.cz, 2009; Stenalanovka.cz, 2008; Teniscb.cz, 2009; Travelguide.cz, 1998 – 2010; Turistický atlas Česko, 2004; Ubytovani.atlaseska.cz, 2007 – 2011; Ubytovani-cb.cz, 2008; Ubytovani.cz, 2002 – 2010; Ubytovani-hury.ic.cz, 2007; Ubytovani.net, 2001 -2011; Ubytovani.nettravel.cz, 2003 – 2011; Ubytovanivcr.cz, 2010; Ubytovna.spisovna.cz, 2007; Ubytovna.vors.cz, 2009; Uvlka.cz, 2010; Visitceskebudejovice.cz, 2008; Wikipedia.cz, 2011; Zatkuvdum.cz, 2004; Zvonarna.cz, 2010;

Data byla ukládána do čtyř vrstev:

- fyziognomie – polygony, do atributové tabulky byly zaznamenáno pět maloplošně chráněných území (jedno maloplošně chráněné území rozkládá na dvou různých lokalitách) a jedna přírodní atraktivita (pramen); u maloplošně chráněných území (MCHÚ) se uváděla atraktivita/atraktivity území, kód MCHÚ zdali se jednalo o přírodní památku, národní přírodní památku, přírodní rezervaci, národní přírodní rezervaci. Dále byl do databáze zaznamenán kód, název a předmět ochrany MCHÚ podle ÚSOP a odkaz na zdroj informací. Přírodní atraktivity byly rozdělovány pomocí kódů (jeskyně, pramen, pramen minerální vody, ponor/vyvěračka, vodopád, propast, krasový závrť, osamělá skála, osamělý balvan, les, rašeliniště, louka, skály, živočich, rostlina), byl u nich uveden název, stručný charakter a zdroj informací,
- kultura – body, do atributové tabulky byly zaznamenávány kulturně-historické atraktivity (1 – 97). Byl uveden název atraktivity, kód jednotlivých atraktivit (poutní kostel, klášter, židovská památka, hrad, zámek, tvrziště/hradiště, zřícenina hradu či jiné památky, pomník významné osobnosti, pomník významné události, boží muka, kříž, smírčí kříž, historicky významný hřbitov, muzeum, skanzen, vysídlené vesnice v pohraničí, galerie, dějiště historické události, místo života významné osobnosti, hraniční kámen, lidová architektura, městská památková rezervace, divadlo, přístupná

rozhledna, kaple, strom s obrázkem, místo rozhledu. Dále byla uvedena část roku, po níž je atraktivita přístupná, otevírací doba, stručný popis, odkaz na informaci o atraktivitě a na zdroj informací,

- ubytovací zařízení – body, do atributové tabulky byly zaznamenávány ubytovací zařízení (1 – 100), byl uveden název zařízení, místopisná adresa, odkaz na www stránky, počet lůžek a pokojů, typ ubytování (apartmány, hotel, chalupa, chata, chatka/chatky, farma, hostel, hotel, kemp, konferenční centrum, motel, motorest, penzion, rekreační zařízení, rodinný dům, roubenka, statek, tábořiště, ubytování v soukromí, ubytovna), poznámka upřesňující typ např. počet hvězdiček, počty x-hvězdičkových pokojů apod. a zdroj dat pro atributovou tabulku,
- ostatní superstruktura – body, do atributové tabulky byly zaznamenávány rekreační aktivity (1 – 34), dále byl uveden název, kód atraktivit (lyžařský můstek, jezdectví, veřejné koupaliště, krytý bazén, lanovka/vlek/sjezdovka, agroturistika, golf, tenisový kurt, lázně, půjčovny lodí, ZOO, horolezectví, hvězdárny a planetária, koncentrace OIR, sportovní rybolov mimo ČRS), stručná charakteristika atraktivit, odkaz na informaci o atraktivitě a odkaz na zdroj informací (Navrátil, 2011).

3.2.2 Návštěvníci

K dalším analýzám vedoucím k naplnění cíle práce byla data získána řízenými rozhovory prováděnými do standardizovaného formuláře (dotazníku). Jednotlivé části byly sestaveny vedoucím práce taktéž podle požadavků projektů Katedry obchodu a cestovního ruchu.

3.2.2.1 Dotazníkové šetření

Dotazování bylo prováděno na třech lokalitách ve vymezeném území na základě rozhodnutí vedoucího práce viz obrázek 1.

Prvním místem výzkumu bylo náměstí Přemysla Otakara II. v Českých Budějovicích. Jedná se o historické centrum Českých Budějovic s velkou koncentrací turistů. Dotazování bylo prováděno v blízkosti Samsonovy kašny.

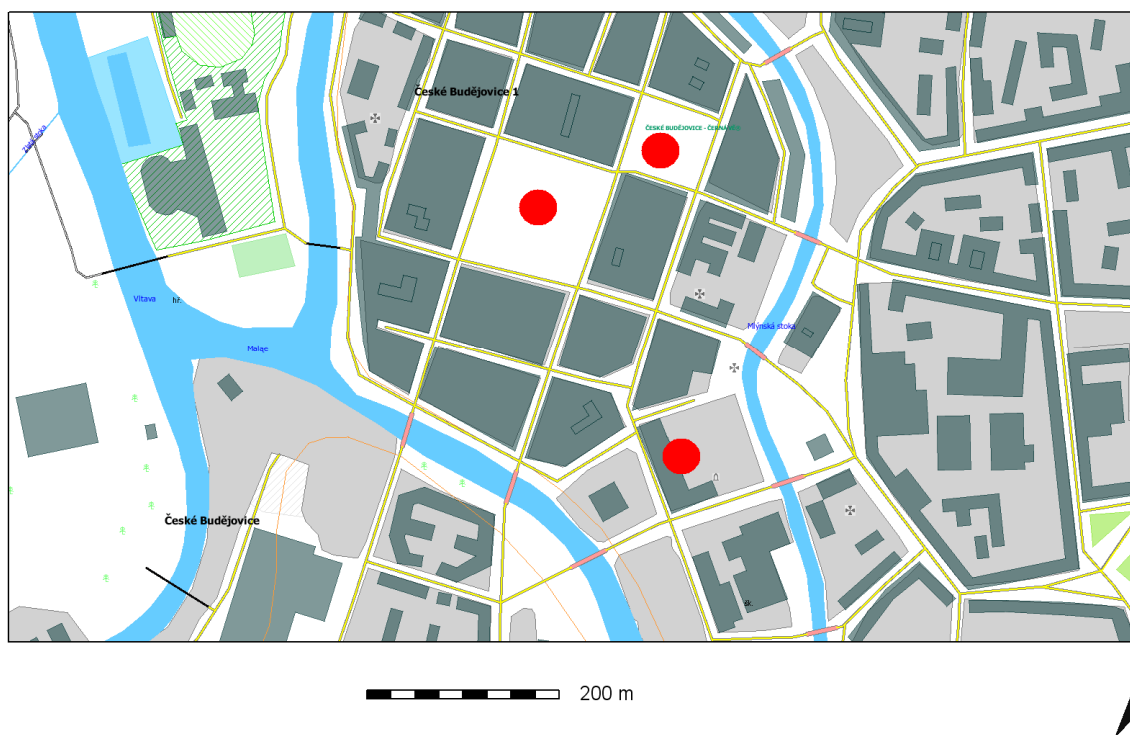
Druhým místem výzkumu byla Černá věž, jež je dominantou Českých Budějovic. Turisty je vyhledávaná i díky své poloze, nachází se totiž nedaleko náměstí Přemysla Otakara

II., navíc umožňuje výhled do širokého okolí Českých Budějovic. Konkrétně bylo dotazování provedeno přímo na ochozu Černé věže.

Posledním místem výzkumu bylo Jihočeské muzeum, které se nachází v Dukelské ulici na Senovážném náměstí. V Jihočeském muzeu se nacházejí expozice týkající se historie a přírody Jižních Čech. Dotazování probíhalo u vchodu do Jihočeského muzea.

Provést náhodný výběr vzorku mezi účastníky tak, aby jej šlo označit za náhodný (Ferjenčík, 2000), je v cestovního ruchu prakticky nemožné (Navrátil et al., 2010). Použitý výběr lze označit za nahodilý. Jeho statistická věrohodnost byla posílena způsobem výběru konkrétních respondentů – dotazování bylo prováděno o víkendech i v pracovních dnech a přístupováno bylo vždy k pátému návštěvníku. Dotazování bylo prováděno, dokud nebylo dosaženo stanoveného počtu dotazníků na každé lokalitě – 64. Dotazování probíhalo osobně v období červenec a srpen 2010 (Navrátil, 2011).

Obrázek 1 Lokalizace míst výzkumu

Zdroj: Janitor 2

3.2.2.2 Dotazovací nástroj

Ke zjištění aktuálního stavu poptávky bylo využito standardizovaného dotazovacího nástroje pro návštěvníky atraktivit cestovního ruchu (Navrátil, 2011).

Pro každé místo byla zjišťována jeho **image** s využitím nestrukturovaného nástroje (Hsu et al., 2004). Respondenti byli vyzváni, aby uvedli jediné slovo nebo slovní spojení, které je napadne ve spojení s navštíveným místem.

Emoční složka postojů návštěvníků k navštívenému místu byla zjišťována na základně standardizovaných sedmičlenných škál sémantického diferenciálu uváděných Mehrabianem a Russellem (Mehrabian & Russell, 1974). Jsou jimi spokojený – sklíčený, šťastný – nešťastný, uspokojený – neuspokojený, potěšený – naštvaný, uvolněný – znuděný, důležitý – bezvýznamný, svobodný – omezený, plný naděje – zoufalý, povzbuzený – uvolněný, vzrušený – klidný, rozrušený – otupěný, nabuzený – nenabuzený, divoký – líný, přeplněný – nenaplněný, bdělý – ospalý, ovládající – ovládaný, dominantní – podřízený, ovlivňující – ovlivněný. Respondenti byli požádáni, aby uvedli míru do jaké ně dané místo v dané škále působí. Do dotazovacího nástroje byly emoce zařazeny v náhodném pořadí.

Základní měřicí nástroj emoční složky postojů byl doplněn konfirmačním měřicím nástrojem na standardizované sedmičlenné škále sémantického diferenciálu s vypovídací schopností o vnímání konkrétního místa (Findlay & Sparks, 2002). Ten je složen z následujících škál: normální – překvapivé, běžné – vzácné, známé – nové, stejnorodé – různorodé, jednotvárné – rozmanité, srovnatelné – odlišné, symetrické – asymetrické, uspořádané – neuspořádané, řídké – husté, souvislé – nesouvislé, vzdálené – blízké, nenaplněné – přeplněné, maloměřítkové – velkoměřítkové, jednoduché – složité. Taktéž tyto škály byly řazeny v náhodném pořadí.

Dalším významným sledovaným konceptem byly **motivy** k návštěvě daného místa. Motivy byly určeny vedoucím práce na základě studia literatury a zahrnují jak motivy „pull“, tak motivy „push“: bavit se; byl jsem k tomu donucen (rodinou, zaměstnavatelem); být na místě, kde nebyli známí; být s přáteli; být s rodinou; dozvěděl jsem se, že toto místo je zajímavé; jde o chráněné území/památkový objekt; je to blízko k našemu ubytování/domovu; je to na cestě, kterou jsme si naplánovali; je tu klid; je tu zábava; místo je kulturně/umělecky zajímavé; místo je přírodovědecky zajímavé (rostliny, živočichové); místo je přístupné; místo je spojeno se zajímavou historií; místo leží v zajímavé krajině; možnost být tím, čím opravdu jsem; možnost duchovního prožitku při kontaktu s přírodou, kulturou, historií, krajinou; na

místě jsou zpřístupněny informace (naučnou stezkou, informační tabulí, průvodcem); na místě vzpomínat na „staré dobré časy“; navštívit zajímavá místa; něčemu se naučit; nedělat nic a jen relaxovat; po cestě si o zážitcích popovídat s přáteli; potkávat nové lidi; poznávat nová místa; prostředí je zde příjemné; protože to je náměstí Přemysla Otakara II./Černá věž/Jihočeské muzeum; relaxovat fyzickou rekreační činností; uvolnit se od stereotypu každodenního života a práce; zažít dobrodružství; změnit prostředí. Respondenti byli požádáni, aby u každého motivu na 5-ti stupňové Likertově stupnici označili míru významu každého motivačního prvku k aktuální návštěvě (1 = zcela nevýznamný, 2 = spíše nevýznamný, 3 = nedokážu se rozhodnout, 4 = spíše důležitý, 5 = velmi důležitý důvod).

Význam jednotlivých **rekreačních aktivit** v rámci aktuálního pobytu byl sledován na bance aktivit používaných vedoucím práce při výzkumech cestovního ruchu (Navrátil et al., 2010). Banka zahrnuje: cykloturistika; hry s dětmi; nakupování; návštěvy historických zajímavostí (hrady, zámky, atd.); návštěvy muzeí, galerií, historických slavností, apod.; odpočinek; pěší turistika; pozorování přírody; pracovní aktivity; rekreačně sportovní aktivity (koupání, tenis, atd.); wellness aktivity a lázeňské procedury; zábava (včetně návštěv zábavních zařízení a akcí). Respondenti byli požádáni, aby u každé aktivity uvedli na 5-ti stupňové škále jak často se jednotlivým aktivitám věnovali (1 = nevěnuji se, 2 = věnuji se ojedinele, 3 = věnuji se občas, 4 = věnuji se často, 5 = věnuji se především).

Dotazník byl doplněn dotazy na obvyklá **segmentační kritéria**. Demografická segmentační kritéria byla zjišťována dotazy s výběrem odpovědí na pohlaví (muž, žena) a na věk respondenta (18 – 25 let, 26 – 35 let, 36 – 45 let, 46 – 55 let, 56 – 65 let, 66 – 75 let a nad 75 let).

Socio-ekonomická segmentační kritéria byla určována dotazem na nejvyšší dokončené vzdělání (základní, střední bez maturity, střední s maturitou, vyšší odborné a vysokoškolské). Dále byli respondenti požádáni, aby z nabízených možností vybrali, co platí o jejich domácnosti (žijí s rodiči, svobodný/á (rozvedený) nežijící s rodiči, bezdětní novomanželé nebo pár, rodina s nejmladším dítětem do 6 let, rodina s nejmladším dítětem nad 6 let, děti odrostlé, ale na nás závislé, naše děti jsou na nás nezávislé, hlava rodiny je již v důchodu, pracující osamělý vdovec/vdova, osamělý vdovec/vdova v důchodu).

Dále byla určena psychografická segmentace, která zjišťovala preference výběru dovolené (nejlevnější nabídka uspokojují jen Vaše minimální nároky, nabídka nejvyšší kvality, nabídka pro Vás nejlepšího poměru kvalita/cena).

Z geografických segmentačních kritérií bylo použito dotazu s otevřenou možností odpovědi na místo trvalého bydliště, jež umožnilo zpracování odpovědí podle počtu obyvatel místa bydliště a vzdálenosti místa původu návštěvníka.

Dalším typem byla behavioristická segmentace ve vztahu k cestování. Byla zjišťována délka aktuální dovolené. Respondenti uváděli počet nocí, které stráví ve vybrané lokalitě. Dále uváděli, zda toto místo navštívili poprvé (možnosti odpovědi ano/ne). Poté byli dotazováni, jestli místo navštívili v rámci: výletu během dovolené; služební cesty; návštěvy příbuzných a známých; cesty na dovolenou nebo z dovolené; exkurze; výletu z domova a s kým tuto lokalitu navštívili (sám/a, s rodinou nebo s přáteli).

Posledním druhem byla behavioristická segmentace ve vztahu k prostředí. Respondenti měli na stupnici 1 – 5 (1 = to jsem přesně já, 5 = to se mnou nemá nic společného) určit do jaké míry o nich platí tato tvrzení: dávám přednost výrobkům šetrným k životnímu prostředí; dobrovolnický pracuji pro organizace starající se o životní prostředí; sám aktivně vyhledávám informace o ochraně životního prostředí; domácí odpad třídím.

3.2.2.3 Zpracování výsledků

Prvním krokem, který předcházel vlastnímu zpracování výsledků řízených rozhovorů, byla digitalizace zjištěných dat. Digitalizace byla provedena v programu MS Excel. Jednotlivé dotazníky byly očíslovány od 1 do 192 a poté byly postupně zadávány do tabulky, v níž řádky představovali dotazníky a sloupce jednotlivé odpovědi. Pro zpracování dat byl použit MS Excel a software STATISTICA.

Data byla zpracována pomocí nástrojů deskriptivní a popisné statistiky. Podle Čermákové a Střelečka (1995, s. 8) četnosti charakterizují strukturu statistického souboru z hlediska zkoumaného statistického znaku. Rozlišujeme 4 druhy četností:

- absolutní četnost – udává, kolikrát se hodnota znaku v souboru vyskytuje
- relativní četnost – udává, v jak velké části souboru (nejlépe v %) se hodnota znaku vyskytuje
- kumulativní absolutní četnost
- kumulativní relativní četnost

Součet relativních četností se rovná jedné. Relativní četnosti lze vyjadřovat v procentech, pak je jejich součet roven 100 % (Caldá a Dupač, 1993, s. 132-133). Mrkvička a Petrášková

(2006, s. 11) tabulkou rozložení četností daného statického souboru nazýváme tabulku, v níž jsou uvedeny hodnoty argumentu (popř. třídní znaky) s příslušnými absolutními, popř. relativními četnostmi. Typy znázornění absolutních či relativních četností:

- histogram
- úsečkový diagram (nebo graf)
- polygon rozložení četností (spojnicový diagram)
- ogivní křivku (ogivu)

Mezi míry polohy patří střední hodnoty (modus, medián, průměr), dále minimum, maximum, percentily, kvatily. Průměry se mohou dělit na aritmetické, harmonické, geometrické a další, počítají se ze všech hodnot statistického znaku. Podle Anděla (1998, s. 7) je nejnámější mírou polohy aritmetický průměr. Hendl (2004, s. 94) aritmetický průměr je definován jako součet všech naměřených údajů vydělený jejich počtem. Anděl (1998, s. 7-8) v současnosti je proti používání aritmetického průměru v některých situacích vznášena řada námitek (např. jeho citlivost na hrubé chyby – i jediný údaj může výsledek zcela zkreslit), ale už vzhledem k jeho úzké souvislosti s úhrnem stále zůstává důležitým ukazatelem.

Charakteristiky variability jsou podle Mrkvičky a Petráškové (2006, s. 16-17):

- rozptyl (disperze) - s^2 statistického souboru s rozsahem n nazýváme aritmetický průměr kvadratických odchylek hodnot argumentu od aritmetického průměru
- směrodatná odchylka – odmocnina z rozptylu
- průměrná odchylka – aritmetický průměr absolutních hodnot odchylek od aritmetického průměru
- variační koeficient – směrodatná odchylka vydělená aritmetickým průměrem

Dále se využívá variačního rozpětí, které slouží jako orientační charakteristika variability, zjistí se jako rozdíl maximální a minimální hodnotou souboru.

Podle Hendla (2004, s. 339-340) je analýza rozptylu při jednoduchém třídění (one-way ANOVA) analýzou diference průměru sledované závisle proměnné mezi skupinami, které jsou určeny jednou kategoriální nezávisle proměnnou (faktorem). Základní hypotéza, jež nás zajímá, předpokládá, že jsou všechny průměry v jednotlivých populacích stejné tedy H_0 (nulová hypotéza) nebo nastane alternativa H_1 (alternativní hypotéza), že ne všechny průměry jsou stejné. Nulová hypotéza znamená, že faktor neovlivňuje závisle proměnnou. Při analýze

dat zkoumáme, zda vypočtené průměry se do sebe liší jen v mezích náhodného kolísání od společného průměru nebo zda je nulová hypotéza porušena.

3.2.2.4 Výsledky marketingového výzkumu

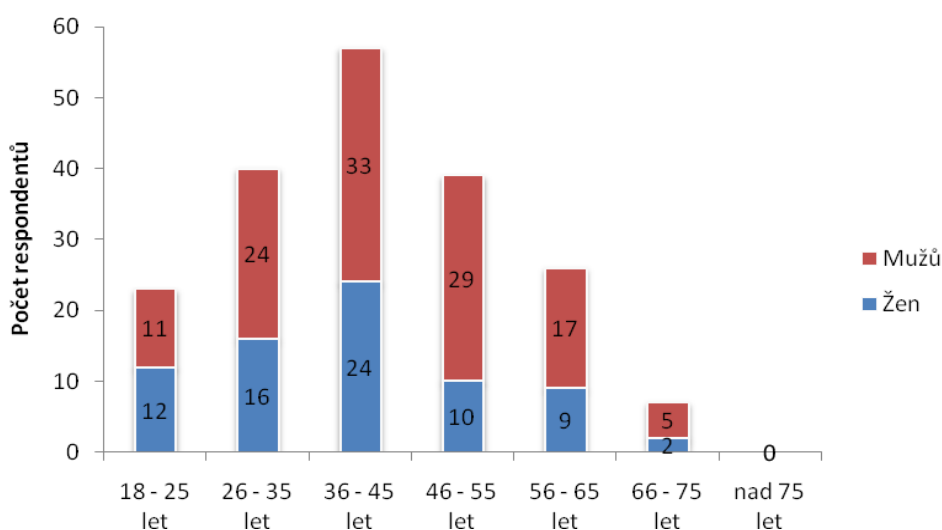
Podle Kotlera & Armstronga (2004, s. 326-327) mají firmy díky segmentaci možnost rozdělit nehomogenní, rozsáhlý trh na jednotlivé malé skupiny (segmenty), které může firma snáze obsáhnout a efektivněji přizpůsobit své výrobky a služby podle definovaných potřeb.

Dotazovaný vzorek lze charakterizovat základními segmentačními kritérii skupin demografické, socioekonomické, geografické, psychografické a behavioristické segmentace.

A. Demografická segmentace

V dotazovaném souboru převažují muži. Z celkového počtu 192 dotazovaných odpovídalo 119 mužů a 73 žen. Nejvíce respondentů spadá do věkové skupiny 36 – 45 let (celkem 57 respondentů). Nejméně dotazovaných bylo z věkové skupiny 66 – 75 let, žádný respondent nebyl starší 75 let.

Obrázek 2 Pohlaví a věk respondentů, n = 192.

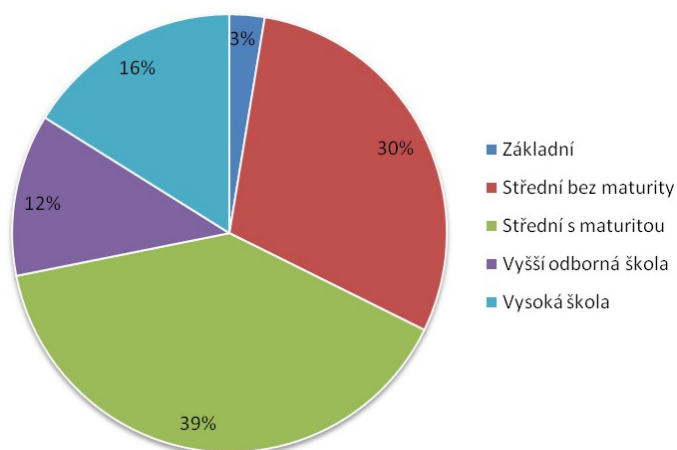

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

B. Socio-ekonomická segmentace

Nejvíce respondentů uvádí jako své nejvyšší vzdělání střední s maturitou (39 %), poté následuje střední bez maturity (30 %). Nejménší počet dotazovaných uvádělo základní vzdělání (3 %).

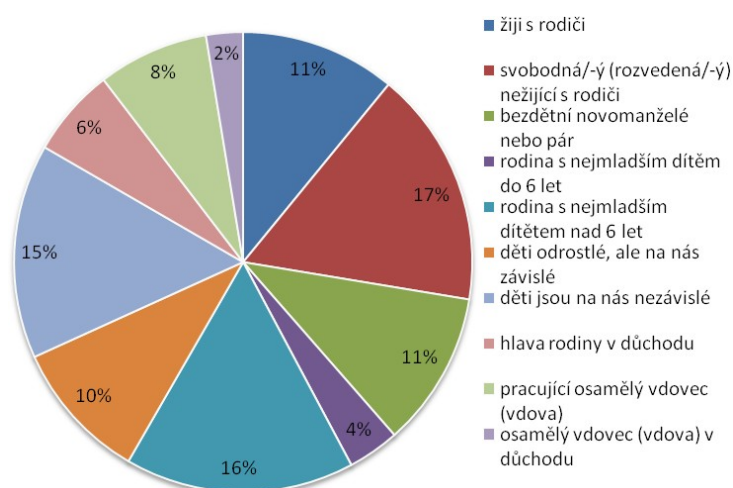
Obrázek 3 Nejvyšší dosažené vzdělání, n = 192.

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

V dotazníkovém šetření nejvíce lidí na otázku, co platí o jejich domácnosti, odpovídalo, že jsou svobodní nežijící s rodiči (17 %). Naopak nejméně jich odpovědělo, že jsou osamělými vdovci (vdovami) v důchodu (2 %).

Obrázek 4 Fáze životního cyklu, n = 192.

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

C. Geografická segmentace

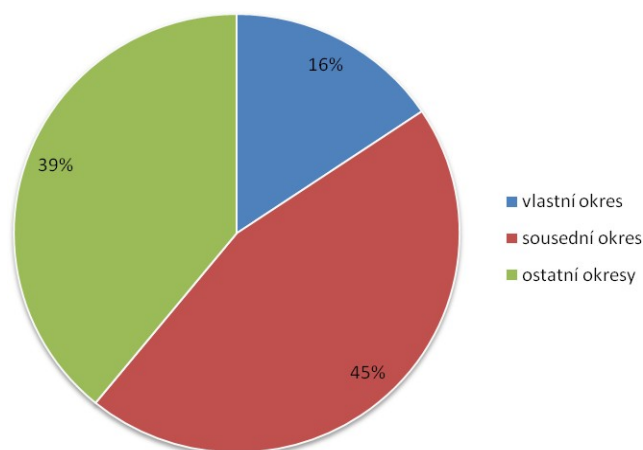
Tabulka 1 Vzdálenost místa bydliště.

Kraj	Okres	Počet návštěvníků
Hlavní město Praha	Hlavní město Praha	7
Středočeský kraj	Benešov	10
	Beroun	4
	Kladno	3
	Kolín	2
	Kutná Hora	2
	Nymburk	2
	Praha-východ	1
	Příbram	7
Rakovník	2	
Jihočeský kraj	České Budějovice	30
	Český Krumlov	9
	Jindřichův Hradec	13
	Písek	24
	Prachatice	10
	Strakonice	15
	Tábor	16
Plzeňský kraj	Domažlice	2
	Klatovy	5
	Plzeň-jih	3
	Plzeň-město	4
	Plzeň-sever	1
	Rokycany	1
	Tachov	1
Liberecký kraj	Jablonec nad Nisou	1
	Liberec	1
Královéhradecký kraj	Jičín	1
Vysočina	Havlíčkův Brod	5
	Jihlava	1
	Pelhřimov	6
	Třebíč	2
Jihomoravský kraj	Brno-město	1

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Rozdělení respondentů podle vzdálenosti místa bydliště je na obrázku 5. Z okresu České Budějovice pocházelo 16 % respondentů. Z ostatních okresů pocházelo 39 % dotazovaných. Nejvíce respondentů pocházelo ze sousedních okresů: Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice, Tábor (45 %).

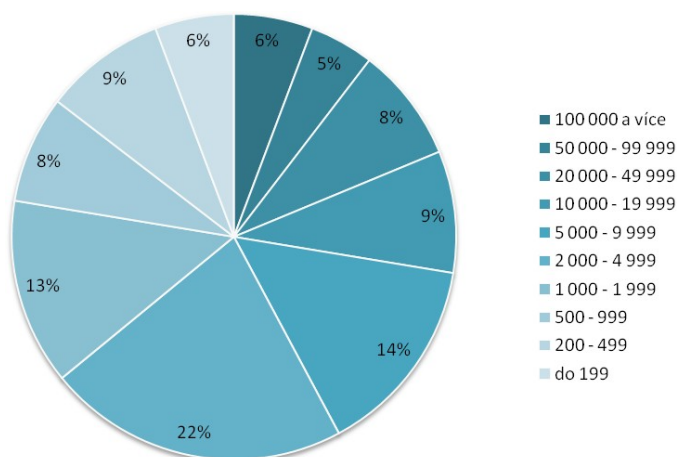
Obrázek 5 Vzdálenost místa bydliště.

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Dále byli respondenti rozděleni podle velikosti místa bydliště - obrázek 6. Nejvíce dotazovaných pochází z obcí, které mají od 2 000 do 4 999 obyvatel (22 %), 14 % dotazovaných přijelo z obce, která spadá do kategorie od 5 000 do 9 999 obyvatel. Nejméně respondentů pochází obcí, které mají 50 000 – 99 999 obyvatel.

Obrázek 6 Velikost místa bydliště, n = 192.

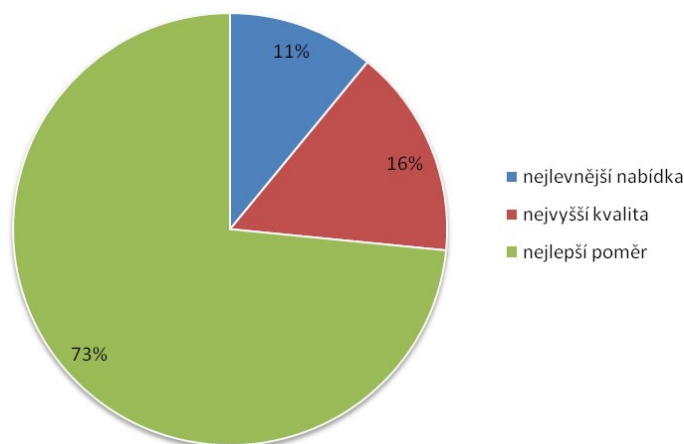

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

D. Psychografická segmentace

Preference výběru dovolené – obrázek 7. Většina respondentů preferuje při výběru dovolené nabídku nejlepšího poměru kvalita/cena (73 %) a nejméně je preferována nejlevnější nabídka uspokojující jen minimální nároky (11 %).

Obrázek 7 Preference výběru dovolené, n = 192.

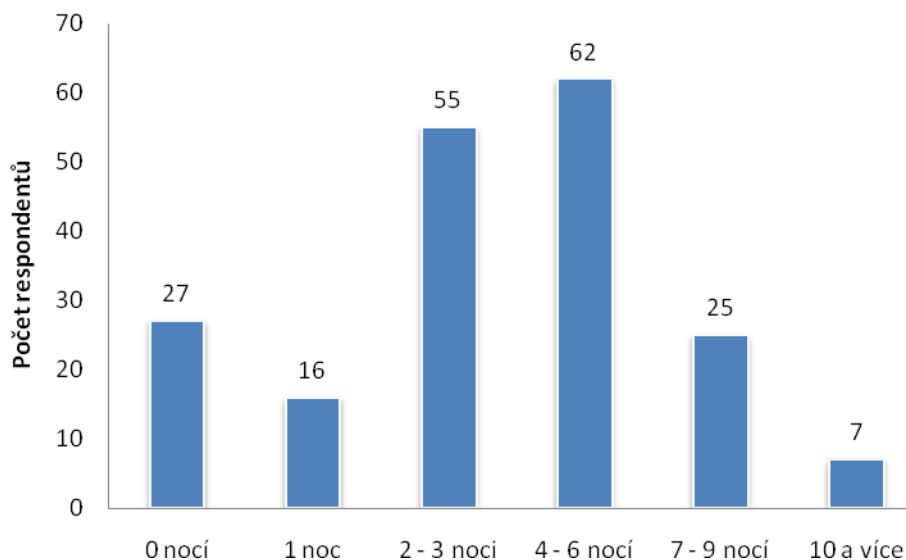

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

E. Behavioristická segmentace ve vztahu k cestování

Nejvíce respondentů (62) pobývá na dovolené od 4 do 6 nocí. Naopak nejméně dotazovaných (7) strávilo na dovolené více než 10 dní. Délka dovolené respondentů – obrázek 8.

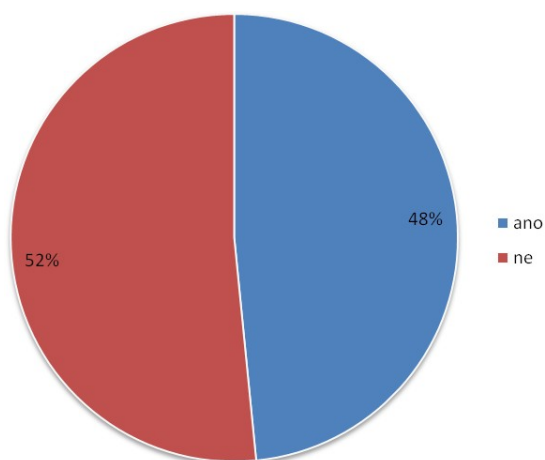
Obrázek 8 Délka dovolené, n = 192.

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Dále byla zjišťována opakovanost návštěvy (obrázek 9), výsledkem bylo, že 52 % účastníků dotazníkového šetření navštívilo vybrané lokality poprvé.

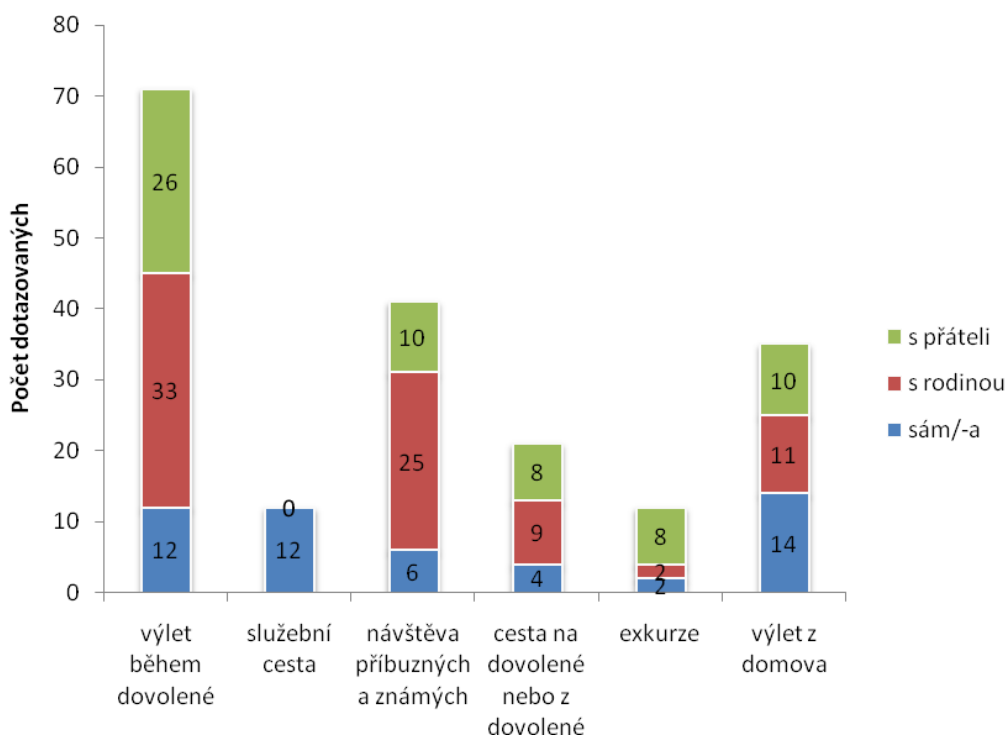
Obrázek 9 Opakovanost návštěvy, n = 192.

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Šetřením bylo zjištěno, že z typů cestování převládá výlet během dovolené (71), jehož se respondenti v 33 případech účastní s rodinou, v 26 s přáteli a 12 respondentů jede samostatně. Podrobnější informace viz obrázek 10.

Obrázek 10 Typ cestování, n = 192.

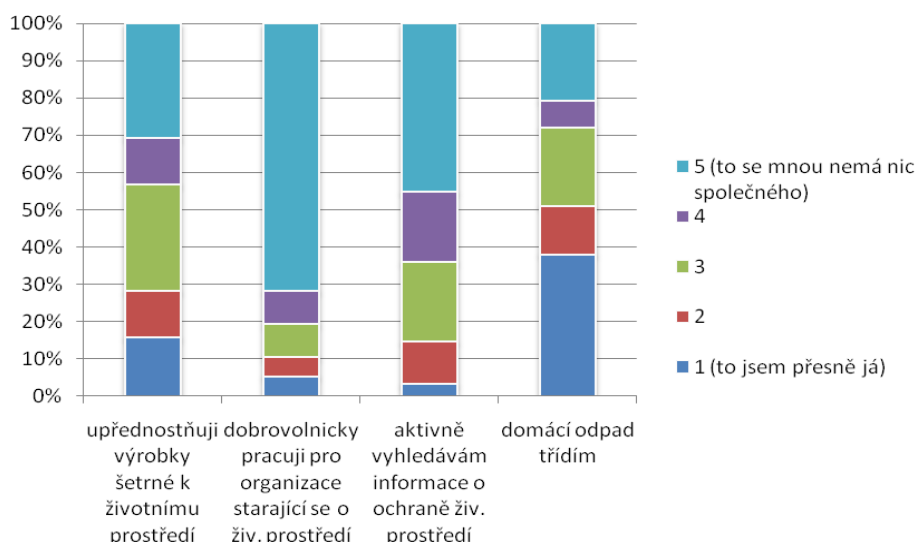

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

F. Behavioristická segmentace ve vztahu k prostředí

Dále byl zkoumán vztah respondentů k životnímu prostředí, je zobrazen na obrázku 11. Nejvíce dotazovaných třídí domácí odpad, naopak nejméně z nich dobrovolnický pracuje pro organizace starající se o životní prostředí.

Obrázek 11 Vztah k životnímu prostředí, n = 192.

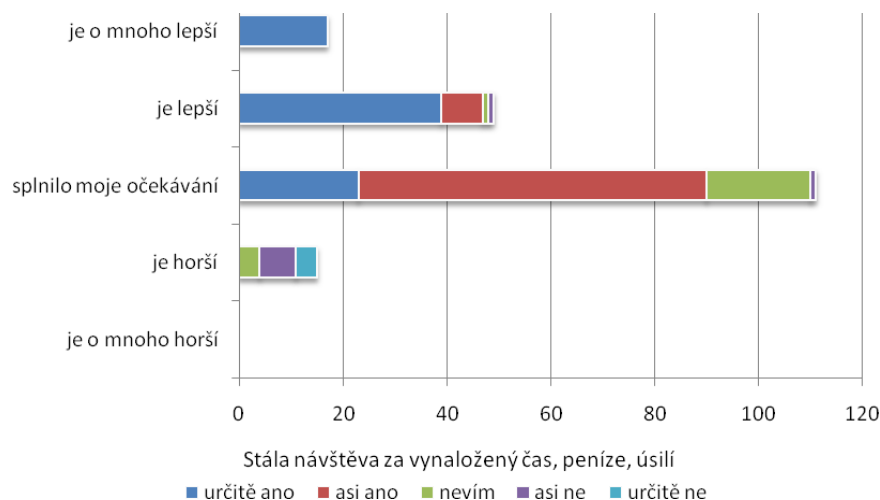

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

K dalším zásadním prvkům studovaným v případě chování zákazníků v cestovním ruchu ve vztahu k destinaci patří percepce spokojenosti s místem a jeho ceny vyúsťující v proklamované další chování – vztah těchto tří prvků pro daný vzorek respondentů je na obrázcích 12 a 13.

Nejčastější odpovědí bylo, že místo splnilo očekávání návštěvníků a že jeho návštěva stála za vynaložený čas, peníze a úsilí.

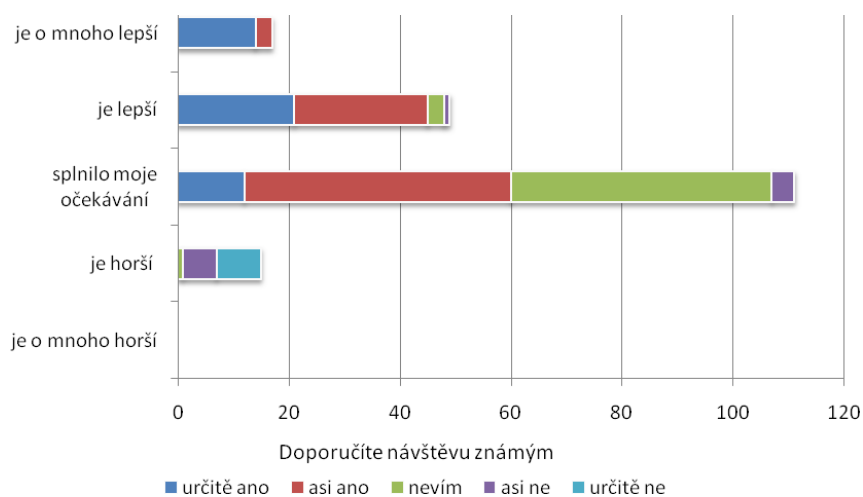
Obrázek 12 Vztah spokojenosti a ceny, n = 192.

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření Poznámka: Na ose x je zobrazen počet dotazovaných.

Z dotazníkového šetření je patrné, že místo výzkumu ve většině případů splnilo očekávání návštěvníků a bude nejspíše doporučeno známým.

Obrázek 13 Vztah spokojenosti a dalšího chování.

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření Poznámka: Na ose x je zobrazen počet dotazovaných.

4 VÝSLEDKY

4.1 Diverzifikace struktury předpokladů cestovního ruchu.

Popis předpokladů cestovního ruchu vychází převážně z knihy „Encyklopedie Českých Budějovic“ (Novotný et al. 2006).

4.1.1 Fyziognomie (přírodní předpoklady)

4.1.1.1 Předpoklady dané atmosférou

Budějovické podnebí je mírně teplé, vlhké a s mírnou zimou. Nejvýznamnějším činitelem, který ovlivňuje podnebí je poloha na dně mělké a široké pánve. Důsledkem toho je zhoršená ventilace, která se negativně projevuje především při déletrvajících zimních inverzích. Dalším významným faktorem je horské pásmo Šumavy a Novohradských hor, částečně je patrný i vliv Alp. Při jižním a jihozápadním proudění se projevují závětrné, případně fénové efekty (zvýšení teploty, srážkový stín) a při proudění ze severních směrů se projevuje opačný efekt (snižování teploty, zesilování srážek) vlivem návětrí (Novotný et al., 2006, s. 412).

Rozsáhlé rybníky v Českobudějovické pánvi způsobují větší četnost mlh zejména na severozápadním okraji města. Vliv městské zástavby se projevuje především na teplotě vzduchu; centrum je v průměru o 0,6 °C teplejší než okolí, ale např. za jasných nocí může rozdíl dosáhnout i několika stupňů. Dlouhodobý roční průměr teploty vzduchu (pro období 1886–2004) činí 8,1°C, lednový -2 °C, červencový 17,9 °C. Absolutně nejnižší teplota vzduchu byla -42,2 °C, byla naměřena 11. 2. 1929. Nejvyšší byla naměřena 27. 7. 1983, a to 37,8 °C (Novotný et al., 2006, s. 412).

Mrazových dnů, s minimem pod 0 °C, je v průměru 111 dní za rok, z toho 31 dnů zůstává teplota pod bodem mrazu celý den. Letních dnů s maximem 25 °C a více, je průměrně 40 dnů ročně a 6 dnů je tropických s maximem 30 °C a více (Novotný et al., 2006, s. 412).

Dlouhodobý průměrný úhrn srážek na rok činí 623 mm, většina z nich spadne v létě. Dnů se srážkami je 174. Rekordní denní úhrn srážek pochází z 25. srpna 1925 (127,7 mm), měsíční ze srpna 2002, a to 403,5 mm (Novotný et al., 2006, s. 412).

4.1.1.2 Předpoklady dané hydrosférou

České Budějovice se nacházejí na soutoku řek Vltavy a Malše. Největší řekou ve zkoumaném území je Vltava. Ta pod Boršovem přechází do Českobudějovické pánve, kde se v jihočeské metropoli stéká s Malší. Město České Budějovice opouští Vltava přes pohyblivý jez v Českém Vrbném (Blažek et al., 2006, s. 160).

Vltava tvoří přirozenou osu jižních Čech a na daném území patří všechny řeky k jejímu povodí.

Ve zkoumaném území se vyskytují Vrbenské rybníky, které jsou maloplošným chráněným územím z důvodu zachování rozsáhlého komplexu vodních, mokřadních, lučních a lesních ekosystémů. Dále se zde vyskytuje jeden pramen a 5 koupališť. Přírodními koupališti jsou 4 rybníky a koupaliště u jezu na Malši v Českých Budějovicích. Jako koupaliště slouží Hodějovický rybník, který se nachází jižně od Českých Budějovic na území obce Staré Hodějovice, dále pak rybník Světlík v Českých Budějovicích, rybník Mrhal u Hlincové Hory a rybník u obce Jelmo. Na sledovaném území se nevyskytuje pramen minerální vody, ponor/vyvěračka a vodopád.

4.1.1.3 Předpoklady dané litosférou

Novotný et al. (2006, s. 140) uvádí, že České Budějovice leží v nejhlubší jihovýchodní části protáhlé Českobudějovické pánve. V systému geomorfologického členění patří tato jednotka do provincie České vysočiny, soustavy Česko-moravské, podsoustavy Jihočeských pánví. Českobudějovická pánev na jihozápadním okraji Česko-moravského soustavy je vklíněna mezi Šumavské podhůří na jihozápadě a Táborskou pahorkatinu na severovýchodě. Na jihu hraničí s Novohradským podhůřím, na východě s Lišovským prahem. Pánev má velmi protáhlý tvar. Její délka je asi 60 km, maximální šířka 15 km. Její nejhlubší jihovýchodní část je sevřena vrchy Klukem (741 m n. m.), Babou (583 m n. m.) a Račicí (508 m n. m.).

4.1.1.4 Předpoklady dané biosférou

Území Českých Budějovic je z fyto geografického hlediska součástí rozsáhlé středoevropské květenné oblasti, charakterizované převahou opadavého listnatého lesa, nazývané mezofytikum (Novotný et al., 2006, s. 128).

Flóra a vegetace podléhá změnám v závislosti na dlouhodobých změnách klimatu a vlivem činností člověka. Na začátku 21. století je flóra a vegetace Českých Budějovic zcela

pozměněná. Značná část území je zastavěna nebo pokryta komunikacemi a zpevněnými plochami bez rostlinného krytu. Vegetace v rámci vlastního města je tvořena parky a zahradami, spontánně vzniklými stromovými a křovinnými porosty a ruderálními společenstvy narušovaných, opuštěných a neudržovaných ploch. V okrajových částech města na přechodu do volné krajiny jsou zastoupeny polopřirozené i relativně přirozené luční, lesní a mokřadní porosty (Novotný et al., 2006, s. 128).

Do první skupiny zařadíme flóru a vegetaci lesů. V rámci města a přilehlých katastrálních území České Vrbné a Haklovy Dvory je oficiálně evidováno 120 ha lesních porostů. Kromě toho mají charakter lesa další spontánně vzniklé stromové porosty na dlouhodobě nevyužívaných plochách, takže celková výměra lesů činí asi 140 ha (Novotný et al., 2006, s. 128).

Plošně nejvýznamnější jsou bažinné olšiny na silně zamokřených slatinných půdách. Jsou soustředěny v přírodní rezervaci Vrbenské rybníky nad jižním břehem rybníka Černiš a zčásti pod jeho hrází. Tento mokřadní les zabírá 80 ha. Hlavní složkou stromového patra je olše lepkavá, k níž jsou přimísены bříza bělokorá, bříza pýřitá a vzácně dub letní, na sušších místech smrk ztepilý a borovice lesní. V keřovém patře převládají vrba popelavá a střemcha obecná, vzácně se vyskytuje tavolník vrbolistý. Bylinný podrost má několikpatrovou strukturu. Vyšší porosty, zejm. v dosahu rybníka, jsou tvořeny rákosem obecným, chrasticí rákosovitou, olešníkovicí bahenního a místy i ostřicí vyvýšenou. Středně vysoké bylinné patro obsahuje nejcennější druhy celého společenstva: ostřici prodlouženou, ptačinec dlouholistý, kaprad' osinkatou a dvě chráněné kapradiny: silně ohrožený kapradiník bahenní a kriticky ohroženou kaprad' hřebenovitou. V mělkých tůňkách a nefunkčních vodních příkopech roste d'áblík bahenní a žebratka bahenní. V bažinatých olšinách se vyskytují liánovité druhů chmelu otáčivého a lilku potměchuti (Novotný et al., 2006, s. 128 - 129).

Podél odstavených ramen Malše v chráněném území Tůně U Špačků a podél slepých ramen Malše jižně od Červeného dvora zůstaly zachovány nevelké zbytky údolních luhů a olšin. Vyskytují se zde tyto dřeviny: dub letní, jasan ztepilý, vrba křehká, místy i javor klen, lípa malolistá, olše šedá a další. Typickými bylinami jsou škarda bahenní, orsej jarní, sasanka hajní, popenec břechťanolistý, bodlák lopuchovitý, čistec lesní, krabilice chlupatá (Novotný et al., 2006, s. 129).

Dříve nejrozšířenější typ lesních porostů, kyselá doubrava, zůstaly jen v několika maloplošných místech. Stromové patro je tvořeno dubem letním, lípou malolistou, břízou

bělokorou, vzácně javorem klen i javor mléč. V druhově chudém bylinném patře převládají kyselomilné (acidofilní) druhy, tj. lipnice hajní, metlice křivolaká, kostřava ovčí, jestřábík obecný, okoličnatý a savojský (Novotný et al., 2006, s. 129).

Kulturní lesy na území města mají celkově malou výměru a jsou tvořeny vysázeným smrkem ztepilým, borovicí lesní, případně topolem kanadským. Na poměrně bohatých půdách především v okrajových částech města mění charakter lesa náletové porosty jako bříza bělokorá, javor mléč a javor klen (Novotný et al., 2006, s. 129).

Do druhé skupiny flóry a vegetace zařadíme louky, které jsou díky činnosti člověka označovány jako polopřirozené. Luční porosty v Českých Budějovicích zaujímají celkovou plochu asi 450 ha. Tyto louky lze rozdělit na středně vlhké až sušší půdy a trvale zamokřená stanoviště. Na středně vlhkých loukách se vyskytují běžné trávy jako lipnice luční, kostřava luční a velké množství květnatých druhů rostlin jako kopretina luční, zvonek rozkladitý. Dalším typem luk jsou trvale zamokřená stanoviště. Typickým představitelem tohoto typu luk je přírodní památka Kaliště s chráněnými a ohroženými druhy rostlin jako hladýš pruský a vrba rozmarýnolistá (Novotný et al., 2006, s. 130).

Třetím typem porostu jsou ruderalní stanoviště, jedná se místa člověkem silně pozměněná a dočasně hospodářsky nevyužívaná (odkaliště, skládky, staveniště, manipulační plochy, atd.). Tento typ vegetace je tvořen z velké části rostlinnými druhy v území nepůvodními (Novotný et al., 2006, s. 130).

Posledním typem je vegetace vod a mokřadů. Jedná se o mokřady především na slepých ramenech Vltavy a Malše a v okolí rybníků. Mezi nejvýznamnější oblasti patří Tůně U Špačků, kde se zachovaly porosty bublinatky jižní a roste zde početná populace řezanu pilolistého, dále Vrbenské rybníky, u nichž roste kotvice plovoucí (Novotný et al., 2006, s. 131).

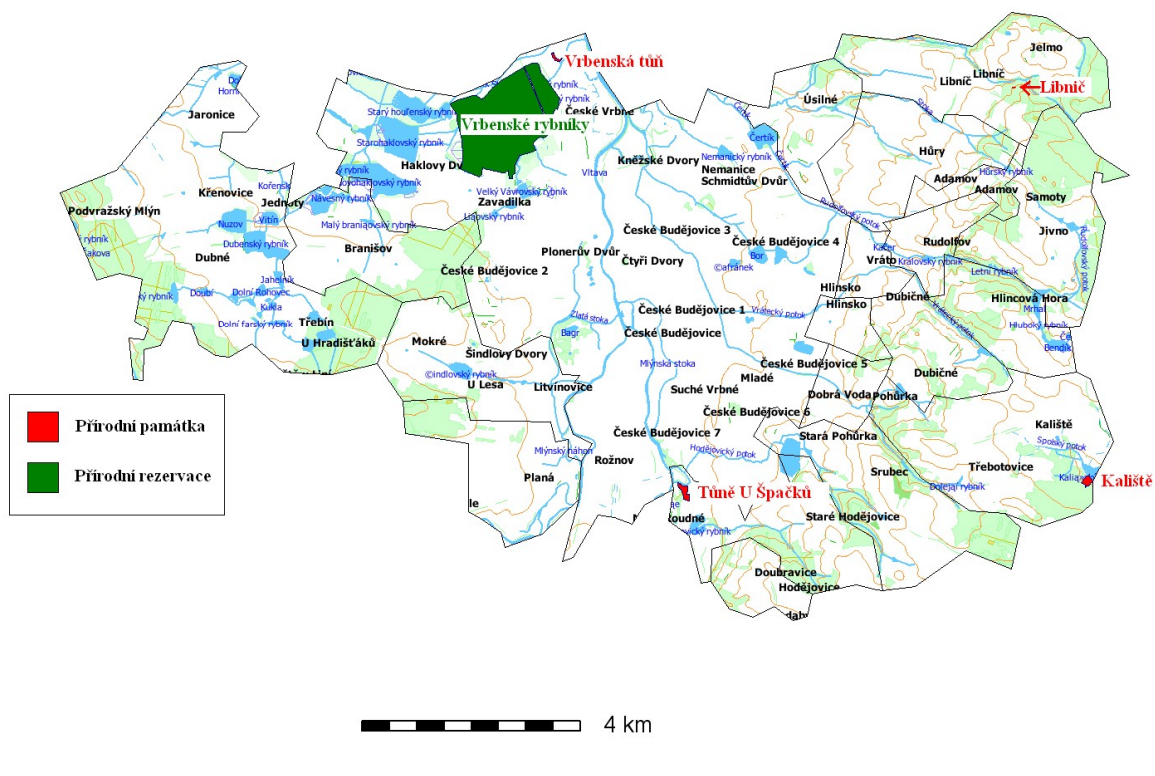
Ve sledované oblasti se vyskytuje 5 maloplošně chráněných území (MCHÚ), jedná se 4 přírodní památky (Kaliště, Libnič, Tůně U Špačků, Vrbenská tůň) a 1 přírodní rezervaci (Vrbenské rybníky).

Tabulka 2 MCHÚ na zkoumaném území.

Název	Typ MCHÚ	Předmět ochrany
Kaliště	přírodní památka	mokrá louka s chráněnými a ohroženými druhy rostlin
Libnič	přírodní památka	ojedinělá populace střevočičníku pantoflíčku
Tůně U Špačků	přírodní památka	tůně s výskytem řezanu pilolistého
Vrbenská tůň	přírodní památka	tůně s výskytem řezanu pilolistého
Vrbenské rybníky	přírodní rezervace	zachování vodních, mokřadních, luční a lesních ekosystémů

Zdroj: <http://drusop.nature.cz>

Obrázek 14 Maloplošně chráněná území.

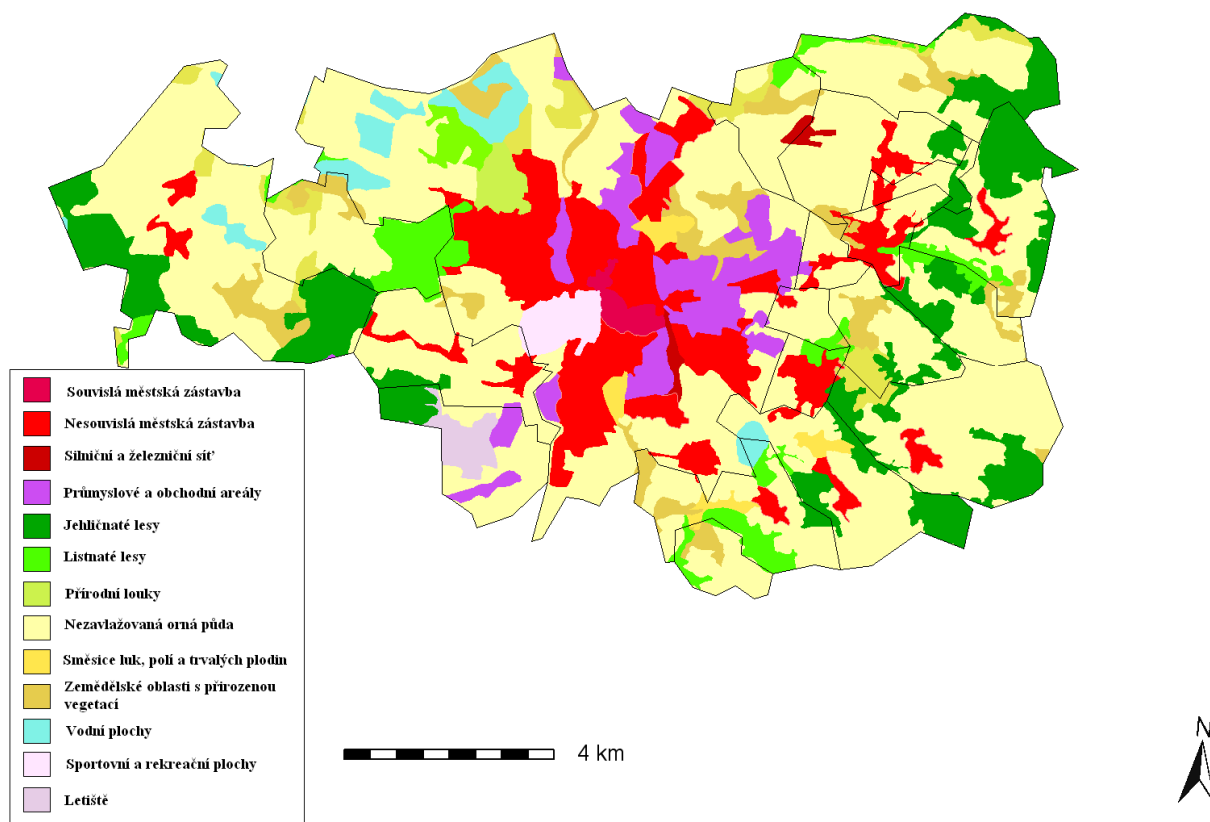

Zdroj: Janitor 2

4.1.1.5 Předpoklady dané krajinou

Na zkoumaném území se vyskytují 3 místa výhledu. U obce Doubravice se vyskytují 2 místa výhledu a jedno je na Dlouhém vrchu u obce Dubičné. Na daném území převládá nezavlažovaná orná půda a městská zástavba. Lesy se vyskytují především v okrajových částech sledovaného území. Na obrázku 15 je zobrazeno využití krajiny.

Obrázek 15 Využití krajiny.

Zdroj: Corine 2000

4.1.2 Kultura (kulturně historické předpoklady)

4.1.2.1 Náboženství a vzdělávání

Novotný et al. (2006, s. 325) uvádí, že rozhodující význam pro utváření náboženských poměrů v Českých Budějovicích měla římskokatolická církev. Nezbytnou základnou pro činnost římskokatolické církve ve městě se stala českobudějovická farnost se sídlem u kostela svatého Mikuláše, která do poloviny 19. století zahrnovala historické jádro města, jeho předměstí i blízké okolí. Velký význam měla také činnost postupně vznikajících církevních společností a zařízení (škola, zbožné bratrstvo, špitál). V prvních staletích existence města přispělo k upevnění pozic katolicismu i působení prvních duchovních řádů (dominikánů a křížovníků s červenou hvězdou).

V předhusitském období sehrávali důležitou roli v životě města také českobudějovičtí Židé, jejichž působení v Českých Budějovicích lze doložit od roku 1341. Soužití Židů

s křesťanskou většinou obyvatel nebylo bez konfliktů. Po roce 1506 se Židé nesměli usazovat ve městě, tento zákaz platil až do poloviny 19. století (Novotný et al., 2006, s. 325).

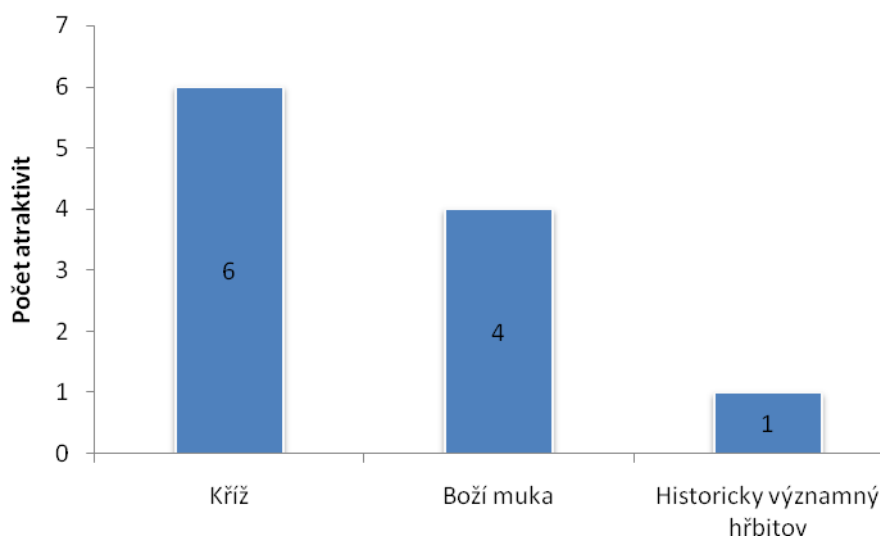
Podle Novotného et al. (2006, s. 325 – 326) husitská revoluce ani nástup evropské reformace nevedly k zásadním změnám v náboženských poměrech v Českých Budějovicích, které zůstaly po celé předbělohorské období pevnou baštou katolicismu na jihu Čech. Nekatolíci působili v bezprostředním okolí města (např. luteráni v Rudolfově), ale v Českých Budějovicích se nové duchovní proudy výrazněji neprosadili. K dalšímu posílení pozic římské církve měla napomoci činnost literátského bratrstva a příchod kapucínů (1614).

Od poloviny 19. stol. se novým atributem každodenního života Českých Budějovic staly mužské a ženské kongregace. Hlavní činností působnosti ženských kongregací (např. Kongregace Školských sester de Notre Dame) se stala školská a charitativní činnost, zatímco mužské kongregace (např. Kongregace bratří Nejsvětější svátosti) se zaměřovaly na pořádání lidových misí, kázání, péči o poutní místa a na činnost v duchovní správě (Novotný et al., 2006, s. 327).

V souvislosti s postupující proměnou společnosti začaly v poslední třetině 19. století ve městě oficiálně působit i některé nekatolické církve a náboženské společnosti. Mezi ně patří Církev bratrská, Církev československá husitská a Českobratrská církev evangelická (Novotný et al., 2006, s. 327).

Na zkoumaném území se vyskytují 4 boží muka, 6 křížů a jeden historicky významný hřbitov. Jedná se o historický židovský hřbitov, který se nachází na okraji Českých Budějovic. Výskyt sledovaných atraktivit na daném území – obrázek 16.

Obrázek 16 Četnost boží muk, křížů a historických hřbitovů, n = 11.

Zdroj: vlastní databáze

4.1.2.2 Umění

Se založením města a jeho výstavbou se výrazně rozvíjelo kamenictví, které ve svých nejkvalitnějších dílech dekorativních prvků gotického stavitelství blížilo sochařství. Na konci 15. století se rozvíjí tradice místního zvonářství. Ze zvonářů trvale žijících ve městě je blíže znám V. Arnold, který zde působil na počátku 17. století. Dalšími velmi známými zvonáři byli Pernerové, ti téměř na jedno a tři čtvrtě století (1772 – 1945) ovládli místní zvonářství. Druhá polovina 16. století v Českých Budějovicích je mimo jiné spjata s ražbou mincí. Z přelomu 16. a 17. století pak pochází nejstarší dochované výrobky cínaře Hirsche (Novotný et al., 2006, s. 580).

Výrazný vývoj uměleckého řemesla přineslo baroko. Při výzdobě architektury se v hojné míře uplatňovali štukatéri. Jedním z nich byl Jan Jakub Wirt, který prováděl při stavbě kostela svatého Mikuláše kromě zlacení soch také štukatérské práce. Dalším uměleckým řemeslem, které se v baroku uplatnilo, bylo mědikovectví, Andreas Greilinger zhotovil roku 1729 4 kovové chrlice pro průčelí radnice (Novotný et al., 2006, s. 580).

Nejvýznamnějším českobudějovickým malířem byl F. J. Prokyš, který žil ve městě od 1759. Tento rokokový malíř vytvořil oltářní obrazy do dominikánského konventu (Panna Marie Růžencová 1769 a svatá Anna 1780) a kapucínského konventu u kostela svaté Anny. Jeho nejrozsáhlejším dílem je fresková výzdoba kostela Nejsvětější Trojice z 1763 (Novotný et al., 2006, s. 277).

Ze sledovaných atraktivit se na zkoumaném území nalézá pomník J. V. Jirsíka, jedná se o repliku pomníku, který byl slavnostně odhalen 28. září 1926. Po obsazení Českých Budějovic německými okupačními vojsky byla socha stržena a roztavena. Původní bronzová socha byla od J. V. Myslbeka, žulový podstavec od Antonína Bašánka a Bohumila Hübschmanna. Tento pomník stojí před Černou věží. K slavnostnímu odhalení repliky došlo 2. října 1993.

4.1.2.3 Architektura

Urbanistický vývoj města předznamenalo jeho vyměření. Zakládací práce probíhali od začátku šedesátých let 13. století, na jaře 1265 už dominikáni dostali vyměřený pozemek pro svůj klášter v rodícím se městě. Pod vedením zvikovského purkrabího Hirze bylo vytyčeno čtvercové tržiště (náměstí Přemysla Otakara II) a pravoúhlá síť ulic, které postupně zaplnila obydlí a hospodářské stavby kolonistů (Kovář, 2008, s. 22).

Součástí koncepce zástavby byla podloubí, která patří k nejrozsáhlejším ve střední Evropě. Dominikánský konvent s kostelem Obětování Panny Marie, představuje významnou gotickou architekturu. Současně byl založen městský kostel svatého Mikuláše, který se v původní podobě nedochoval. Z nejstarší doby pravděpodobně pochází několik srubových fragmentů domů v Kněžské a Panské ulici. Dům na náměstí č. 15 prezentuje kamenickou zručnost v době vrcholné gotiky. Dalšími významnými domy jsou na nároží náměstí a Piaristické ulice č. 1 s kamenným portálem a trojdílným oknem do podloubí, a na náměstí č. 17, kde se zachoval na fasádě kamenný kružbový vlys. Z hradebních věží je dochovaná Rabštejnská věž a Železná panna (Novotný et al., 2006, s. 21).

Z renesance jsou tyto památky Wortnerův dům v ulici U Černé věže, který slouží jako Alšova jihočeská galerie, solnice a radnice, která svůj renesanční výraz díky přestavbám ztratila. Částečně z renesance je i Černá věž, ale částečně byla vystavena ještě v gotickém slohu (Novotný et al., 2006, s. 22).

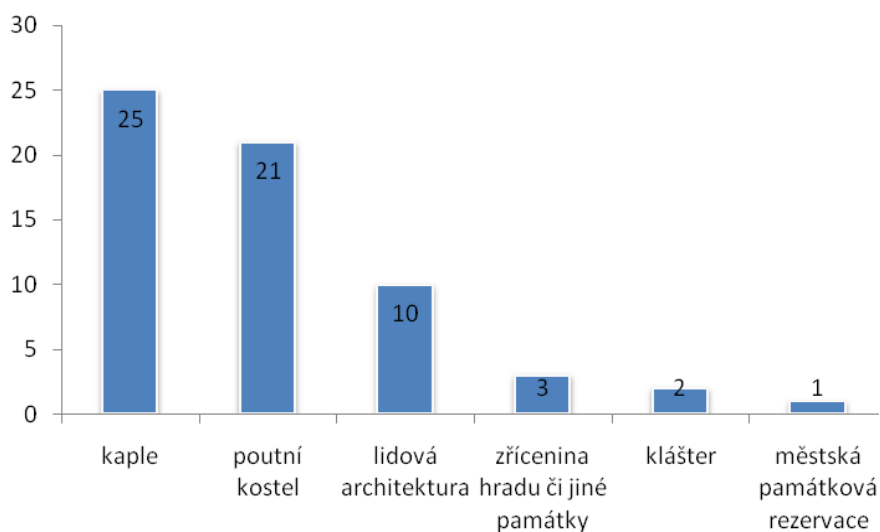
V době baroka vynikaly stavby sakrální, především kostely a kaple. Vrcholným dílem baroka je kostel Panny Marie Bolestné v Dobré Vodě u Českých Budějovic, vystavěný podle Kiliána Ignáce Diezenhofera. Významné jsou též barokní přestavby radnice a kostela svatého Mikuláše. Kaple Smrtných úzkostí Páně byla vystavěna na místě gotické kaple svatého Jakuba. Na náměstí byla vystavěna Samsonova kašna (Novotný et al., 2006, s. 22).

Klasicismus a empír: významnou osobností byl A. Lanna, který byl mecenášem a se svým stavitelem J. Sandnerem budoval ve městě řadu objektů například zájezdní hostinec U Zelené ratolesti (Novotný et al., 2006, s. 22).

Pozdní klasicismus a historismus, v tomto období byl vystavěn například novogotický kostel svatého Jana Nepomuckého, novorománský kostel svatého Jana Nepomuckého, novobaroční kostel Božského Srdce Páně (Novotný et al., 2006, s. 22).

Četnost atraktivit – obrázek 17. Ze sledovaných atraktivit se na zkoumaném území nachází 25 kaplí a 21 kostelů. V obcích v okolí Českých Budějovic se nachází zachovalé usedlosti, které jsou příkladem lidové architektury, jedná se o zemědělské usedlosti ve stylu selského baroka. Dále jsou na zkoumaném území 3 zříceniny hradu či jiné památky, jedná se o nepřístupné zámky; Lustenek, zámek v Rudolfově a Doubravicích, V Českých Budějovicích se nachází 2 kláštery a centrum města je městskou památkovou rezervací.

Obrázek 17 Četnosti atraktivit, n = 62.

Zdroj: vlastní databáze

4.1.2.4 Historie

Přemysla Otakar II. vybudoval České Budějovice, které měli být oporou královské moci na jihu Čech. Výstavbou byl pověřen zvíkovský purkrabí Hirzo, který předal staveniště 10. 3. 1265 dominikánům. Tento rok se považuje za vlastní počátek města (Novotný et al., 2006, s. 89).

Na konci 14. století žilo ve městě okolo 3000 obyvatel. Již v 80. letech 13. století byla zahájena výstavba opevnění města, jež se skládalo z vysoké vnitřní hradební zdi a nižší vnější hradby. Ze čtyřbokých hradebních věží se zachovala v podobě z roku 1612 Železná panna, postavená na konci 14. století a gotická Rabštejnská věž (Novotný et al., 2006, s. 89 – 90).

Během husitské revoluce představovalo město přední pevnost katolické strany v jižních Čechách. Význam města stoupl na přelomu let 1420 a 1421, kdy se ostatní jihočeská a pošumavská města přidala na stranu revoluce a kdy vstoupil v platnost zákaz obchodu s husity. Toto omezení se Českých Budějovic netýkalo, a proto počaly zaujímat na jihu Českého království rozhodující postavení v obchodu se zahraničím. Na podzim roku 1631 se staly na čas hlavním městem království. (Novotný et al., 2006, s. 90 - 91).

České Budějovice se díky své strategické poloze stávaly častým cílem útoků. Ale výhodná poloha města měla i své kladné stránky, blízkost Rakouska a Německa umožnila zahraniční obchod, který spolu s pivovarnictvím, těžbou stříbra a rybníkářstvím dopomohl k rozvoji města. České Budějovice se staly kulturní a správní metropoli Jižních Čech.

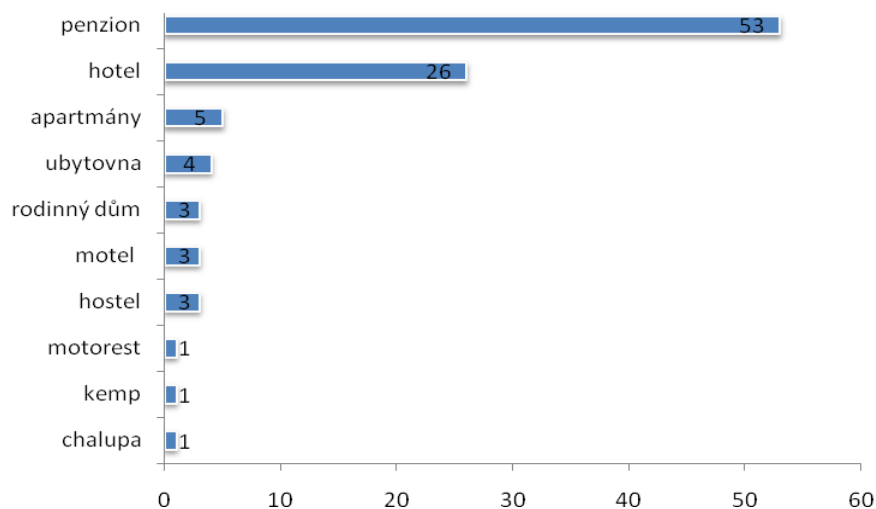
Před Černou věží se nalézají pomníky J. V. Jirsíka, jedná se o repliku původního pomníku. J. V. Jirsík se zasloužil se o rozvoj českého školství v Českých Budějovicích. V roce 1868 založil první české gymnázium (Gymnázium Jana Jirsíka) a v dalších letech se zasloužil o založení dalších českých škol a Ústavu pro hluchoněmé. Dále se na sledovaném území nalézají (v obci Branišov) tvrzíště Doubíčko, jedná se o terénní stopy středověké tvrze opuštěné koncem 15. století. Nachází se na ostrovu v severovýchodním rohu Návesního rybníka nedaleko Hluché Bašty.

4.1.3 Superstruktura

4.1.3.1 Materiálně-technická základna cestovního ruchu

Na sledovaném území z typů ubytovacích zařízení převažují penziony. Na území se nachází 53 penzionů a 26 hotelů. Nejmenší počet výskytů (1) má motorest, kemp a chalupa. Nejvíce ubytovacích zařízení se nachází na území města České Budějovice.

Obrázek 18 Ubytovací zařízení na sledovaném území, n = 100.

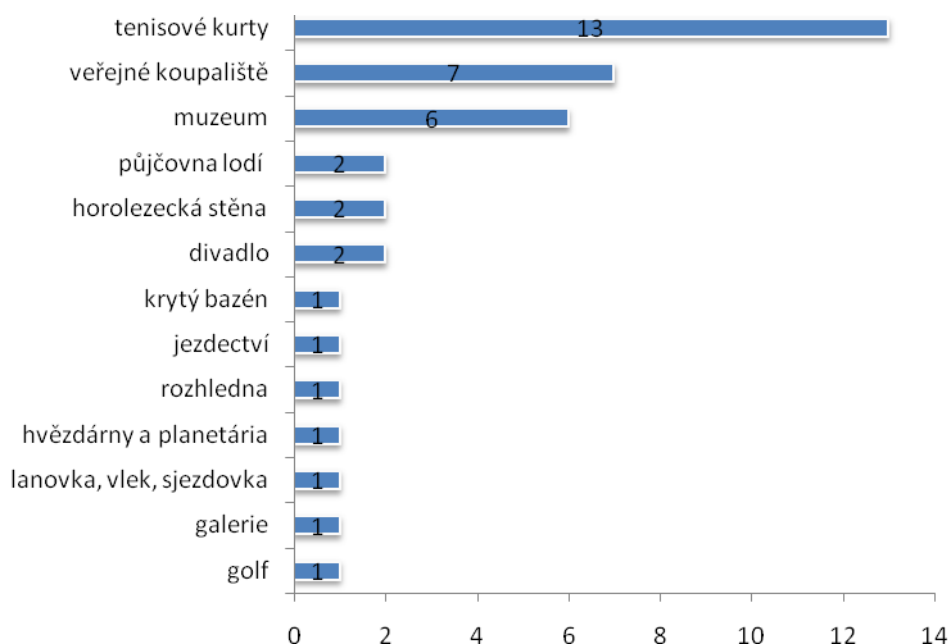
Zdroj: vlastní databáze

Turistické informační centrum se nachází na náměstí Přemysla Otakara II, poblíž českobudějovické radnice. V Českých Budějovicích je velká koncentrace zábavních a stravovacích zařízení, jedná se o stylové restaurace, bary a kluby. Mezi turisty nejvyhledávanější stravovací zařízení, patří staročeské restaurace a krčmy. Mezi nejznámější restaurace patří Alchymista, Masné krámy Panský šenk a U Karla IV.

4.1.3.2 Zařízení umělých atraktivit

Na zkoumaném území se z rekreačních atraktivit nalézá 13 tenisových kurtů, 7 veřejných koupališť a 6 muzeí. V Českých Budějovicích je Jihočeské muzeum, muzeum Koněspřežky, Motocyklové muzeum, muzeum Energetiky a muzeum Piva a v Rudolfově je Hornické muzeum s expozicí dolování stříbra.

Obrázek 19 Četnost zařízení umělých atraktivit, n = 39.

Zdroj: vlastní databáze

4.1.4 Vhodnost území pro provozování aktivit

Sledované území je vhodné pro provozování cykloturistiky a pěší turistiky, protože se zde vyskytuje hustá síť značených cyklostezek. K rekreaci u vody lze využít 7 veřejných koupališť a jeden krytý bazén. Dále lze na území i lyžovat, na Dlouhém vrchu u obce Dubičné se nachází sjezdovka. V létě je tento kopec využíván k závěsnému létání. Obce se zachovalou lidovou architekturou jsou vhodné k venkovské turistice. Ke sledování ptáků jsou vhodné Vrbenské rybníky, které poskytují přirozené místo výskytu mnoha druhů ptáků. Na území krajského města, v samotném centru, lze pozorovat havrany polní, kteří zde hnízdí. Dále je v Českých Budějovicích velký výskyt stravovacích a zábavních podniků, které jsou vhodné k zajímavému strávení večera. České Budějovice jsou městem s dlouhou historií a lze v nich navštívit množství kulturní a sportovních akcí.

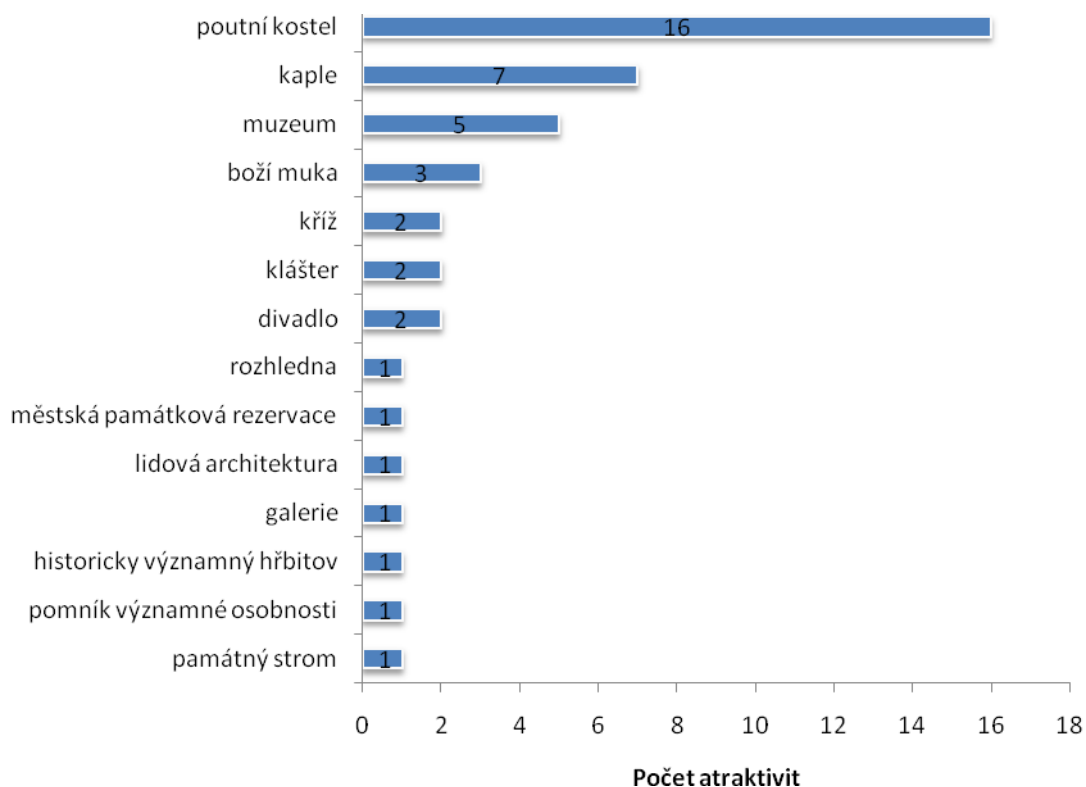
4.2 Rovnoměrnost rozmístění předpokladů cestovního ruchu

4.2.1 České Budějovice

Krajské město s 97 tisíci obyvateli, ležící na soutoku Vltavy a Malše. Předchůdcem dnešních Českých Budějovic byla nevelká osada Budivojovice, která vznikla někdy během první poloviny 13. století a nacházela se v prostoru Starého města na Pražském předměstí (Kovář, 2008, s. 22).

Na území Českých Budějovic se vyskytuje 16 poutních kostelů, 7 kaplí a 5 muzeí. Veškeré zastoupení kulturně-historických atraktivit na území města je na obrázku 20.

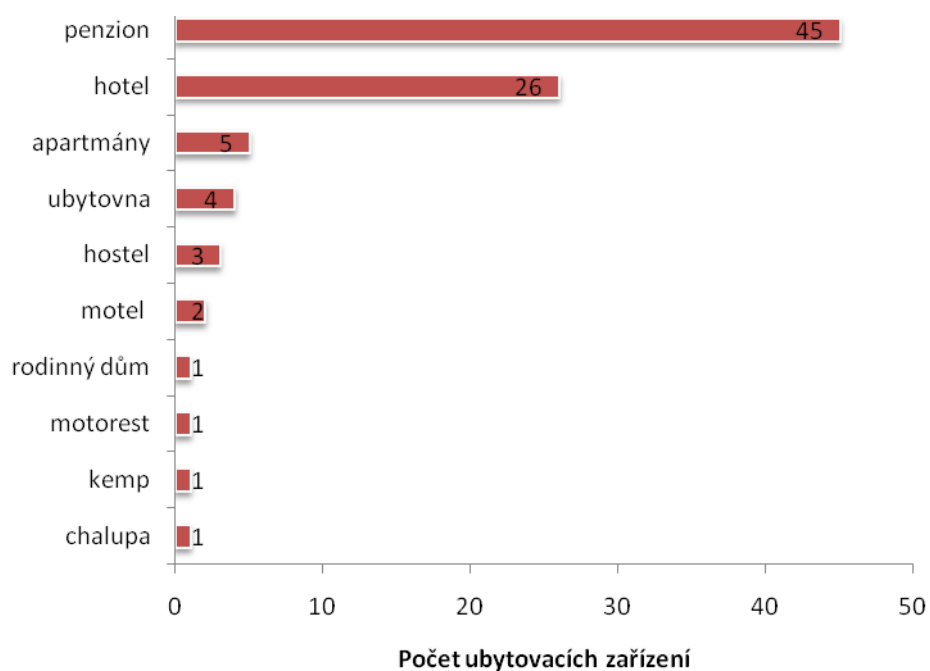
Obrázek 20 Kulturně-historické atraktivity v Českých Budějovicích, n = 44.

Zdroj: vlastní databáze

Zastoupení ubytovacích zařízení v Českých Budějovicích podle typů ubytování - viz obrázek 21. Nejčastějším typem ubytovacího zařízení je penzion (45), dále pak hotel (26). Z hotelů v Českých Budějovicích jsou nejvíce známými Grandhotel Zvon a hotel Gomel. Gomel se stal díky své výšce jednou z dominant města.

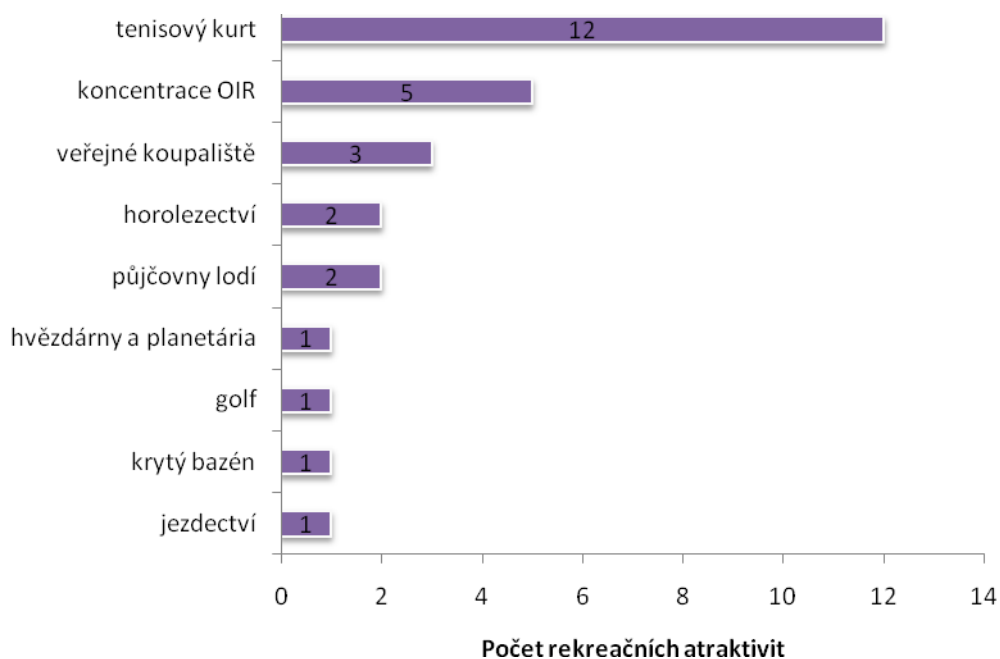
Obrázek 21 Ubytovací zařízení v Českých Budějovicích, n = 89.

Zdroj: vlastní databáze

Zastoupení rekreačních aktivit v Českých Budějovicích je zobrazeno na obrázku 22. Nejčtenější rekreační atraktivitou jsou tenisové kurty, jichž je na území města 12. Dále se zde vyskytuje 5 míst koncentrace OIR (objektů individuální rekreace).

Obrázek 22 Rekreační atraktivity v Českých Budějovicích, n = 27.

Zdroj: vlastní databáze

Přírodní atraktivity jsou v Českých Budějovicích zastoupeny 2 přírodními památkami a přírodní rezervací. Na území města se nachází přírodní rezervace Vrbenské rybníky a přírodní památky Vrbenská tůň a Kaliště.

4.2.2 Okolí Českých Budějovic

Na daném území se vyskytuje kromě Českých Budějovic 17 dalších obcí. Největší koncentrace atraktivit se nachází v Dobré Vodě, Dubičném, Starých Hodějovicích, Branišově, Dubném, Rudolfově a Doubravicích.

Obec Dobrá Voda patří na Českobudějovicku k těm mladším, ale její vývoj byl zcela zvláštní. Do poloviny 16. stol. se v ní rozkládaly jen hospodářské pozemky, příslušející k sousedním vsím Suchému Vrbnému, Pohůrce a Hlinsku. Roku 1555 přišli horníci, aby začali hledat pod zemí ložiska stříbrné rudy. Ve válečných časech 17. století se začala rodit proslulost Dobré Vody jakou poutního místa. Okolní obyvatelé již delší dobu znali příznivé účinky vody z pramene vyvěrajícího poblíž dolů, ale zlom nastal, když voda ulevila nemoci manželce budějovického primátora. Primátor Jan Karmenský z Ebenfeldu tu dal v letech 1630

– 1632 vystavět kapličku a napomohl k rozšíření vědomosti o léčivých účincích studánky (Kovář, 2008, s. 34).

Dubičné patří k osadám, které vznikaly nejspíše koncem 13. nebo nejpozději v první polovině 14. století na pozemcích královského města Budějovic, aby vytvořily jeho hospodářské zázemí. Původní název zněl zřejmě Dubičná a byl odvozen od dubového porostu (Kovář, 2008, s. 54).

Staré Hodějovice se dříve nazývaly Hodějovice; původní název byl roku 1957 ministrem vnitra úředně změněn (na rozlišení od Nových Hodějovic, které se v tom roce osamostatnily). Osídlení dnešního hodějovického katastru má velmi staré kořeny. Na poli západně od vsi, poblíž novohradské silnice, byla objevena keramika ze starší a střední doby bronzové. Pravěké sídliště tu v roce 1992 zkoumali archeologové, kteří mimo jiné narazili i na pozůstatky slovanské osady z 10. století (Kovář, 2008, s. 243 – 244).

Branišov vznikl během vrcholné kolonizace ve 13. století a dostal název podle lokátora nebo majitele Braniše. Poprvé se ves připomíná roku 1391. Ve středověku náležela část Branišova s několika poddanskými usedlosti a krčmou k nedaleké tvrzi Doubíčku; ta byla původně šlechtickým majetkem a roku 1548 ji si Branišovem koupilo město České Budějovice (Kovář, 2008, s. 18).

Pravěké osídlení okolní krajiny Dubného dokládá mohylové pohřebiště v lese zvaném Kotlová, 2 kilometry jihozápadně od obce. Archeologickým průzkumem se je podařilo datovat do starší doby bronzové a doby halštatské. Středověké dějiny vesnice určovali šlechtičtí majitelé zdejší tvrze. Existence Dubného je doložena již roku 1263, tedy v době, kdy teprve začalo vznikat královské město Budějovice (Kovář, 2008, s. 65).

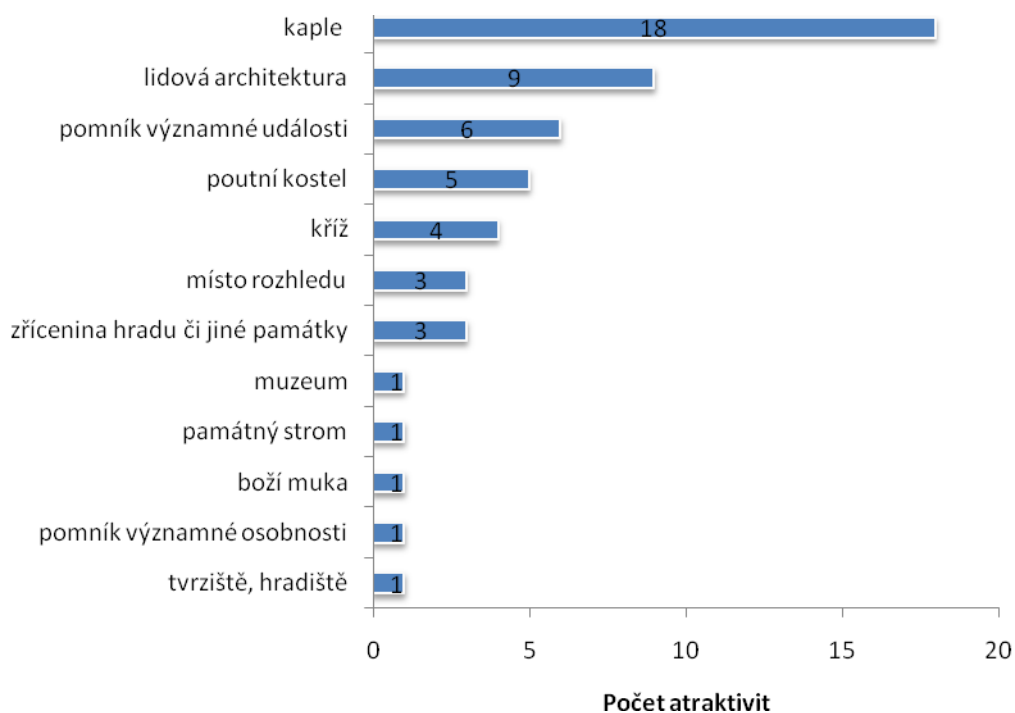
Nejstarší dějiny Rudolfova jsou především dějinami těžby stříbra. Dobývání započalo nejspíše v poslední třetině 13. století, ale první spolehlivý záznam pochází až z roku 1385, kdy král Václav IV. povolil budějovickému rychtáři Václavu Klaricovi otevřít poblíž Vesky důl s názvem Monstrance (Kovář, 2008, s. 216 – 217).

Pravěké osídlení okolí Doubravic je doloženo západně od obce, mezi silnicí a tratí, odkud pocházejí nálezy keramiky ze starší doby bronzové a starší doby železné. Na výrazném návrší nad budějovickou kotlinou vznikla asi ve 13. století nevelká osada, která dostala název podle dubového porostu (Kovář, 2008, s. 46 – 47).

V okolí Českých Budějovic se nachází 57 kulturně-historických atraktivit. Jsou zobrazeny na obrázku 23. Nejvíce jsou zde zastoupeny kaple (18) a lidová architektura (9).

Mezi nejvýznamnější kulturně-historické památky patří barokní kostel Panny Marie Bolestné v Dobré Vodě. Nacházejí se zde 3 nepřístupné zámky, z toho 2 na území Rudolfova a 1 v obci Doubravice. Ve městě Rudolfov je muzeum věnované hornictví, jeho expozice se týkají těžby stříbra.

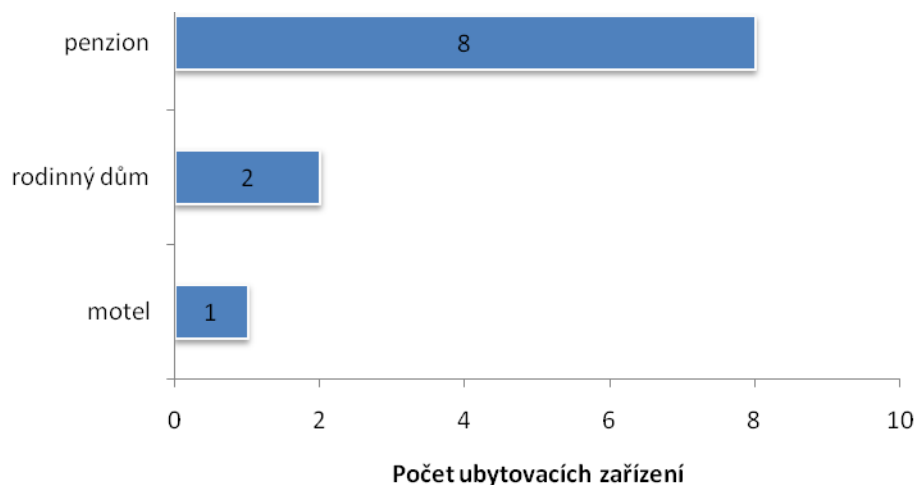
Obrázek 23 Kulturně-historické atraktivity v okolí Českých Budějovic, n = 53.

Zdroj: vlastní databáze

V okolí Českých Budějovic se nachází 11 ubytovacích zařízení. Ze sledovaných typů mají zde největší zastoupení penzióny, je jich 8, dále jsou zde 2 rodinné domy a 1 motel. Zastoupení podle typů zařízení je na obrázku 24.

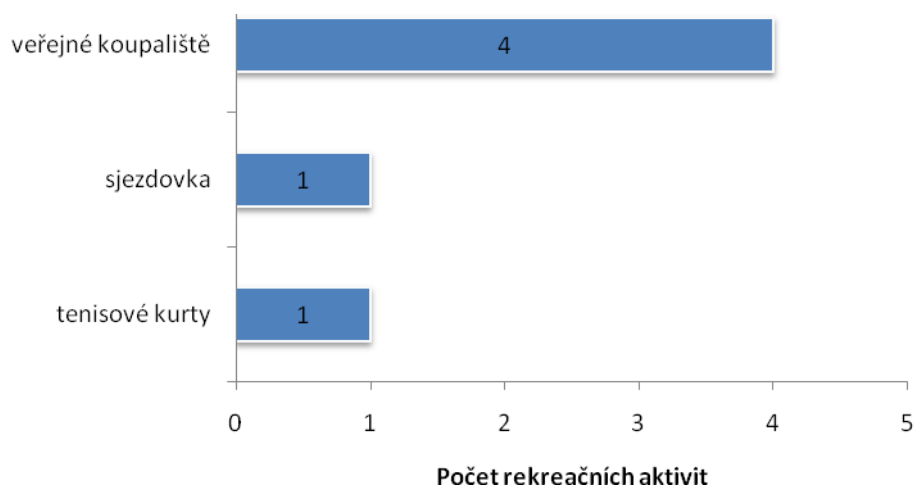
Obrázek 24 Ubytovací zařízení, n = 11.

Zdroj: vlastní databáze

Na obrázku 25 je četnost rekreačních aktivit v okolí Českých Budějovic. Nejvíce je zde zastoupeno veřejné koupaliště (4). Dále se zde vyskytuje lyžařský areál na Dlouhém vrchu v obci Dubičné a široce vybavé sportovní centrum s tenisovými kurty ve Starých Hodějovicích.

Obrázek 25 Četnost rekreačních aktivit, n = 7.

Zdroj: vlastní databáze

Z přírodních zajímavostí je zde zastoupen pramen léčivé vody v Dobré Vodě, přírodní památka tůň U Špačků ve Starých Hodějovicích a přírodní památka Libnič u obce Libnič.

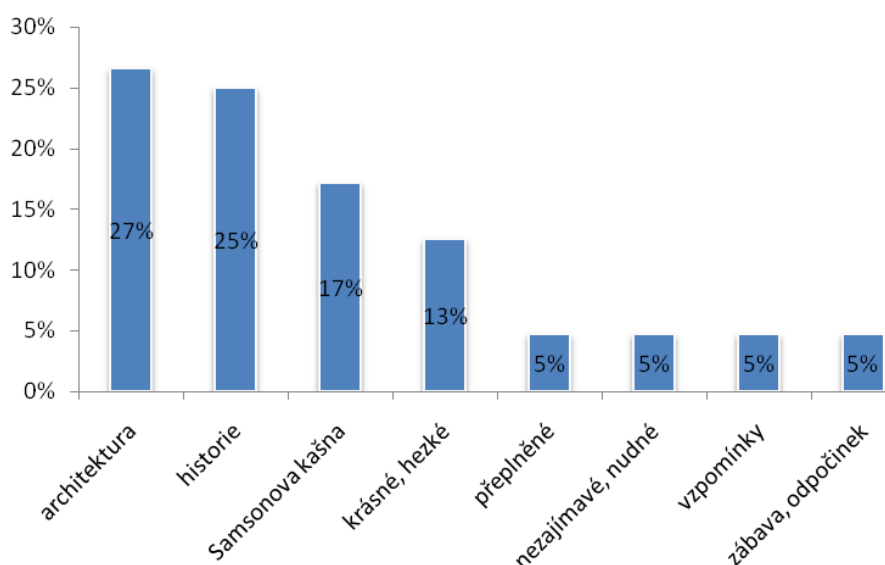
4.3 Návštěvníci atraktivit oblasti

4.3.1 Image

Při zjišťování image zkoumaných lokalit byli respondenti požádáni, aby uvedli slovo nebo slovní spojení, které je v souvislosti s daným místem napadá. Odpovědi byly uspořádány do osmi případně devíti skupin (image Černé věže). Skupiny odpovědí jsou zobrazeny na obrázcích 26, 27 a 28.

Nejvíce respondentů si ve spojení s náměstím Přemysla Otakara II. vybaví odpovědi, které lze zařadit do skupiny architektura (27 %). Nejmenší zastoupení měli kategorie: přeplněné; nezajímavé, nudné; vzpomínky; zábava a odpočinek (každá ze skupin 5 %).

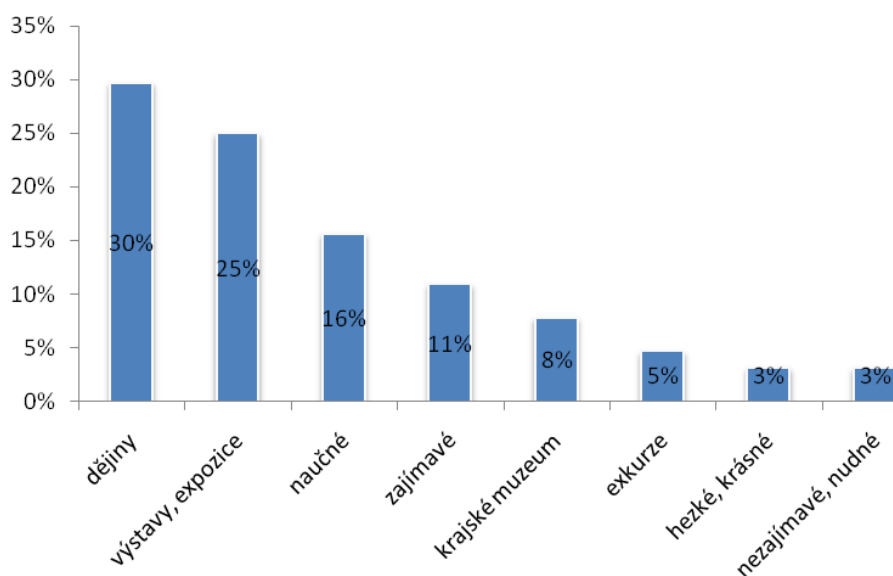
Obrázek 26 Image náměstí Přemysla Otakara II., n = 192.

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nejvíce dotazovaných si ve spojení s Jihočeským muzeem vybavilo odpovědi z kategorie dějiny (30 %) a nejmenší zastoupení měli odpovědi z kategorií: hezké, krásné; nezajímavé, nudné (každá kategorie 3 %).

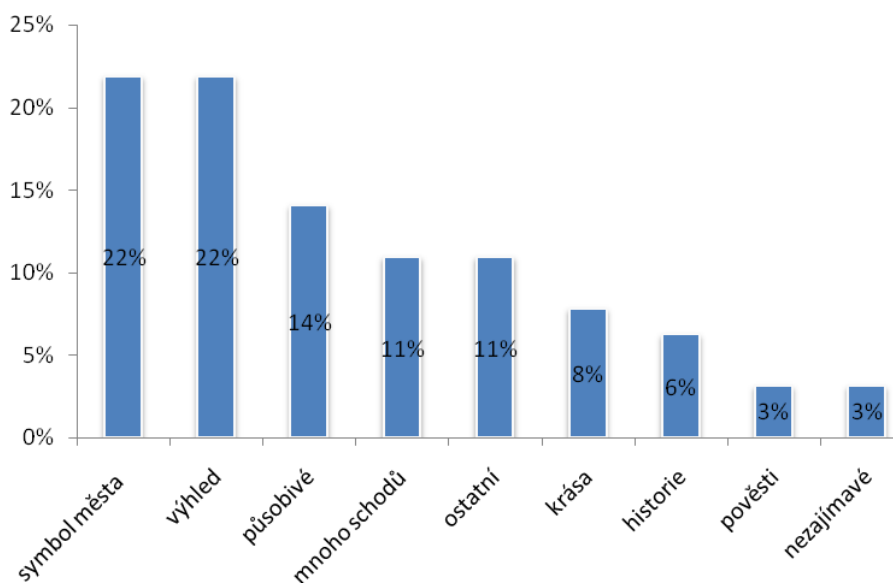
Obrázek 27 Image Jihočeského muzea, n = 192.

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nejvíce skupin odpovědí měla image Černé věže. Nejvíce odpovědí bylo zařazeno do kategorií: symbol města; výhled (22 %). Nejméně dotazovaných si vybavilo pověsti týkající se Černé věže (3 %) a 3 % respondentů považovala dané místo za nezajímavé.

Obrázek 28 Image Černé věže, n = 192.

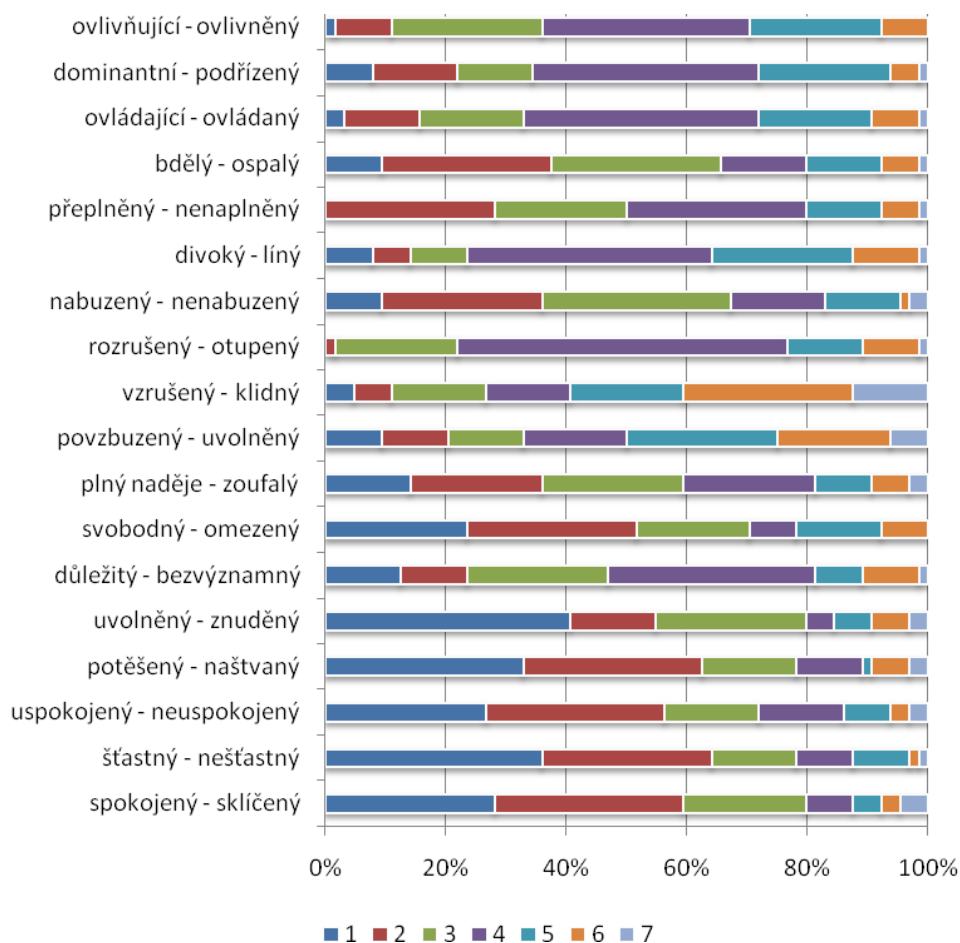

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

4.3.2 Zažívané emoce na lokalitách

Respondenti byli dále požádáni, aby na základě standardizovaných sedmičlenných škál sémantického diferenciatu uvedli emoce, které zažívají na dané lokalitě. Zažívané emoce jsou na obrázcích 29, 30 a 31. Na náměstí Přemysla Otakara II. u dotazovaných převládají kladné emoce jako uvolněný, potěšený, uspokojený, šťastný a spokojený.

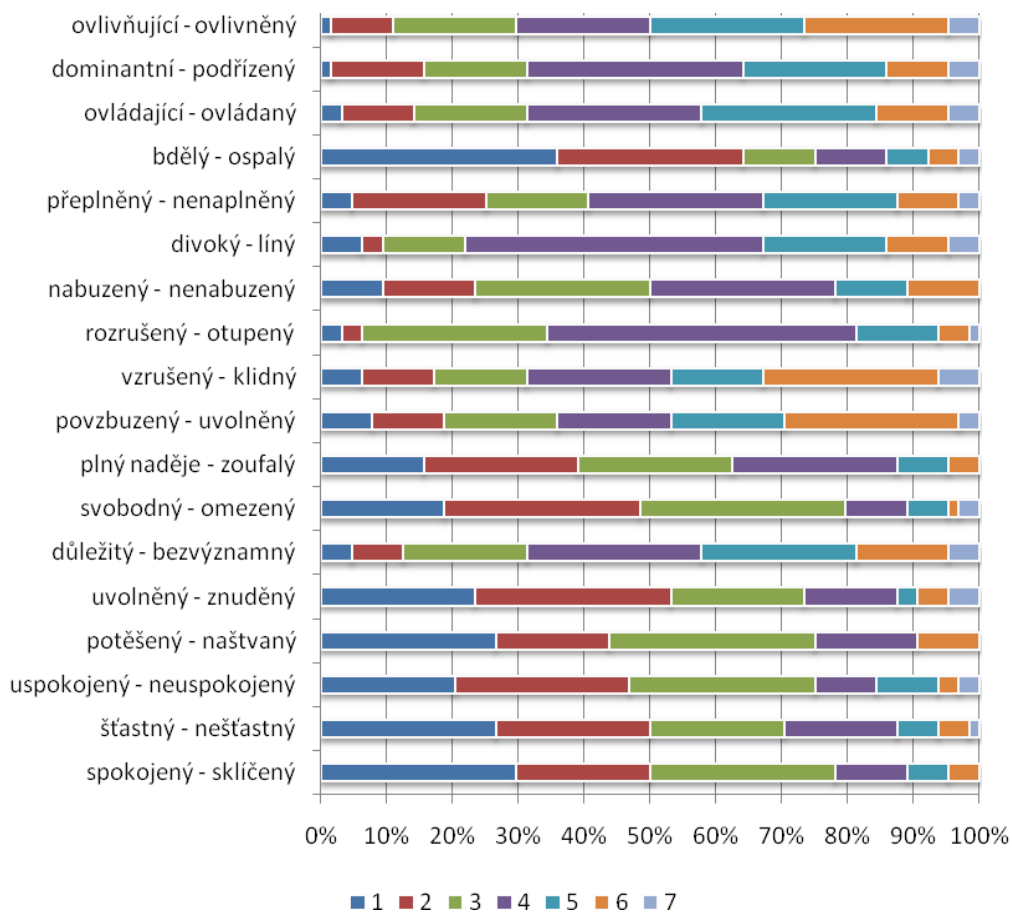
Obrázek 29 Emoce zažívané na náměstí Přemysla Otakara II., n = 64, 1 = zažívám určitě pocit uvedený vlevo, 4 = neutrální postoj mezi uvedenými póly, 7 = zažívám určitě pocit uvedený vpravo.

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

U respondentů v Jihočeském muzeu převládají kladné emoce jako bdělý, šťastný a spokojený.

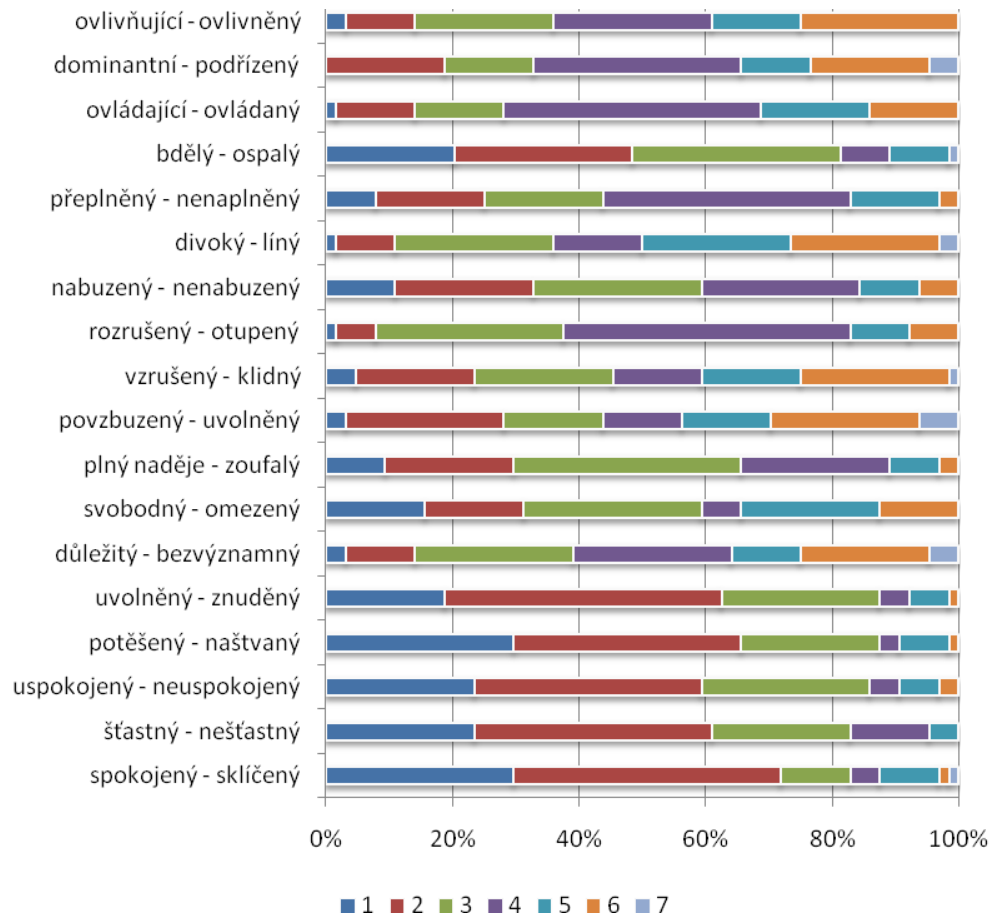
Obrázek 30 Emoce zažívaná v Jihočeském muzeu, n = 64, 1 = zažívám určitě pocit uvedený vlevo, 4 = neutrální postoj mezi uvedenými póly, 7 = zažívám určitě pocit uvedený vpravo.

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Na Černé věži respondenti zažívají kladné emoce. Nejvíce uvádějí spokojený, šťastný, potěšený a uvolněný.

Obrázek 31 Emoce zažívané na Černé věži, n = 64, 1 = určitě zažívám pocit uvedený vlevo, 4 = neutrální postoj mezi uvedenými póly, 7 = určitě zažívám pocit uvedený vpravo.

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 3 Emoce zažívané na lokalitách, n = 192.

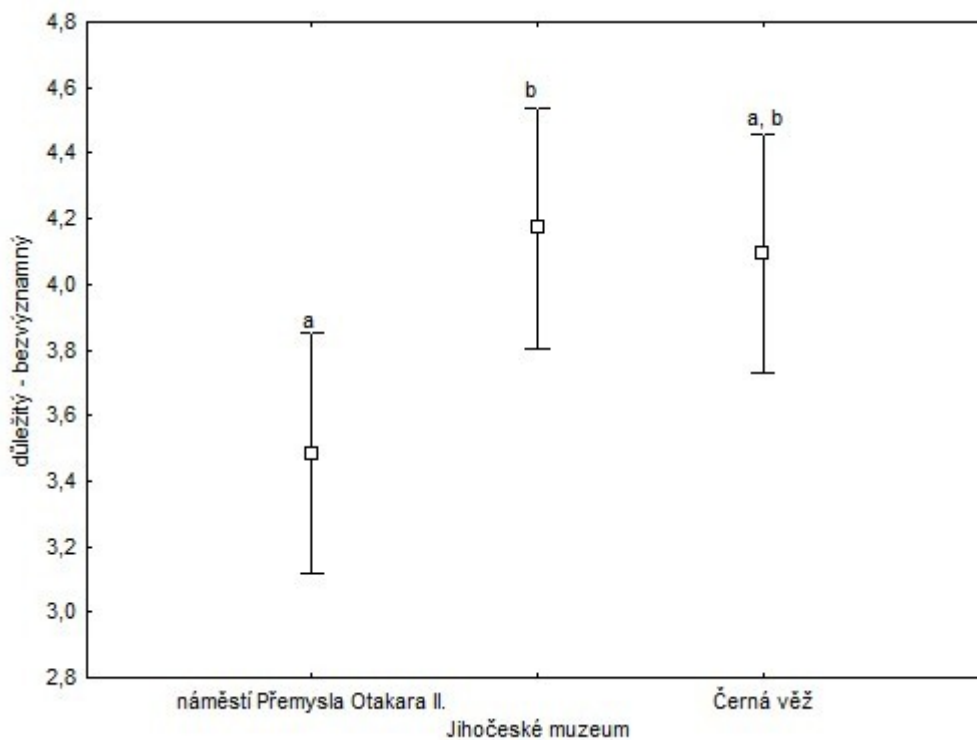
	nám. Přemysla Otakara II.		Jihočeské muzeum		Černá věž		F
	průměr	sm. odch.	průměr	sm. odch.	průměr	sm. odch.	
spokojený – sklíčený	2,58 a	1,61	2,58 a	1,42	2,33 a	1,41	0,6038 n.s.
šťastný – nešťastný	2,39 a	1,50	2,73 a	1,54	2,38 a	1,12	1,3535 n.s.
uspokojený – neuspokojený	2,69 a	1,59	2,83 a	1,53	2,44 a	1,26	1,1645 n.s.
potěšený – naštvaný	2,50 a	1,62	2,73 a	1,48	2,28 a	1,24	1,5474 n.s.
uvolněný – znuděný	2,53 a	1,72	2,77 a	1,63	2,41 a	1,14	0,9258 n.s.
důležitý – bezvýznamný	3,48 a	1,47	4,17 b	1,46	4,09 a,b	1,53	4,0948 *
svobodný – omezený	2,84 a,b	1,61	2,72 a	1,41	3,41 b	1,65	3,5358 *
plný naděje – zoufalý	3,22 a	1,56	3,00 a	1,37	3,09 a	1,19	0,4043 n.s.
povzbuzený – uvolněný	4,19 a	1,73	4,17 a	1,69	4,05 a	1,77	0,1275 n.s.
vzrušený – klidný	4,70 b	1,68	4,31 a,b	1,69	3,94 a	1,63	3,3778 *
rozrušený – otupěný	4,13 a	0,95	3,83 a	1,06	3,78 a	1,03	2,1550 n.s.
nabuzený – nenabuzený	3,13 a	1,40	3,50 a	1,41	3,19 a	1,36	1,3386 n.s.
divoký – líný	4,05 a	1,37	4,14 a	1,34	4,31 a	1,47	0,5960 n.s.
přeplněný – nenaplněný	3,52 a	1,28	3,78 a	1,50	3,44 a	1,25	1,1462 n.s.
bdělý – ospalý	3,17 b	1,45	2,50 a	1,67	2,64 a,b	1,30	3,6526 *
ovládající – ovládaný	3,88 a	1,27	4,14 a	1,42	4,02 a	1,24	0,6558 n.s.
dominantní – podřízený	3,72 a	1,37	4,06 a	1,38	4,11 a	1,48	1,4599 n.s.
ovlivňující – ovlivněný	3,89 a	1,14	4,39 a	1,45	4,11 a	1,45	2,1856 n.s.

*Zdroj: vlastní dotazníkové šetření. Poznámka: V tabulce jsou zobrazeny průměry, směrodatné odchylky a hodnota F-statistiky jednofaktorové analýzy variace se signifikancí rozdílů (n.s. = není signifikantní, * = $p < 0,05$). Průměry se stejnými písmeny se neliší signifikantně (na základě Tukeyho HSD testu; hladina významnosti $p < 0,05$).*

Z tabulky vyplývá, že emoce zažívané na náměstí Přemysla Otakara II., Jihočeském muzeu a Černé věži se výrazně neliší. Na těchto lokalitách převažují kladné emoce jako spokojený, šťastný, potěšený, uvolněný apod.

Rozdíly mezi lokalitami byly zaznamenány u pocitů důležitý – bezvýznamný, svobodný – omezený, vzrušený – klidný, bdělý – ospalý.

Obrázek 32 Rozdíly v emocích zažívaných na zkoumaných lokalitách na škále sémantického diferenciálu důležitý – bezvýznamný, $n = 192$, $F(2, 189) = 4,0948$, $p = 0,01816$.

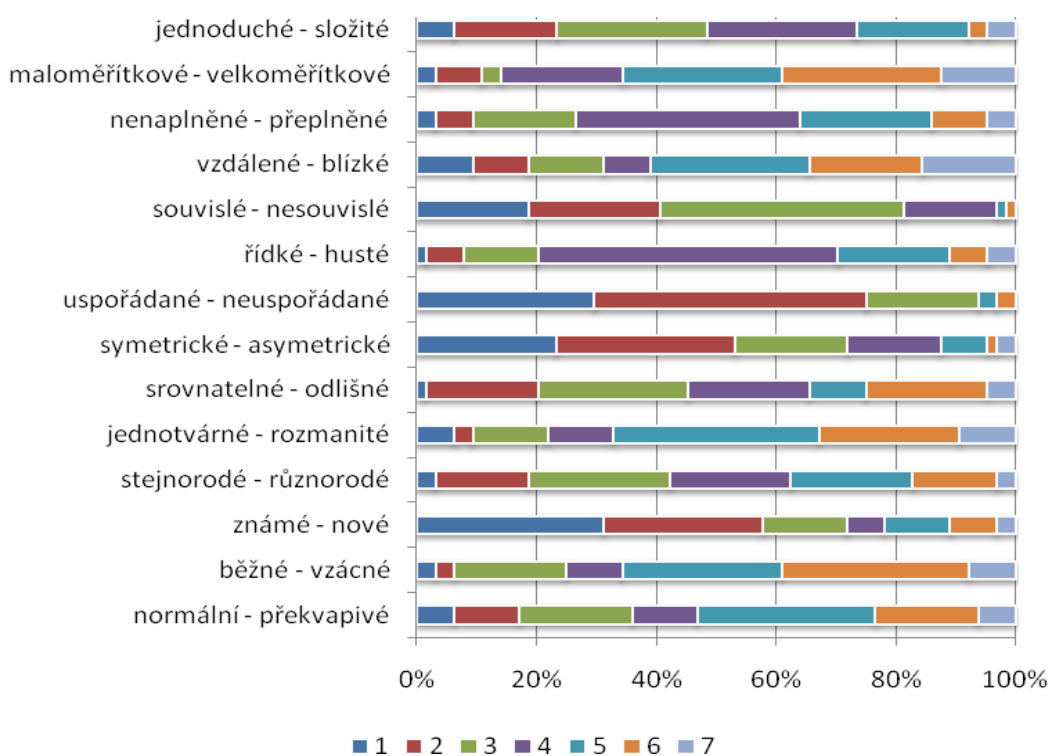
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření. Poznámka: Na obrázku jsou zobrazeny průměrné hodnoty a 95% intervaly spolehlivosti. Výsledek jednofaktorové analýzy variace. Průměry se stejnými písmeny se neliší signifikantně (na základě Tukeyho HSD testu, hladina významnosti $p < 0,05$).

4.3.3 Vnímání lokalit

Dále měli dotazovaní uvést, jak na ně dané místo působí pomocí sedmistupňového sémantického diferenciálu. Vnímání jednotlivých lokalit je uvedeno na obrázcích 33, 34 a 35.

Náměstí Přemysla Otakara II. působí na návštěvníky uspořádaně a symetricky. Zároveň jej vnímají jako rozmanité a velkoměřítkové.

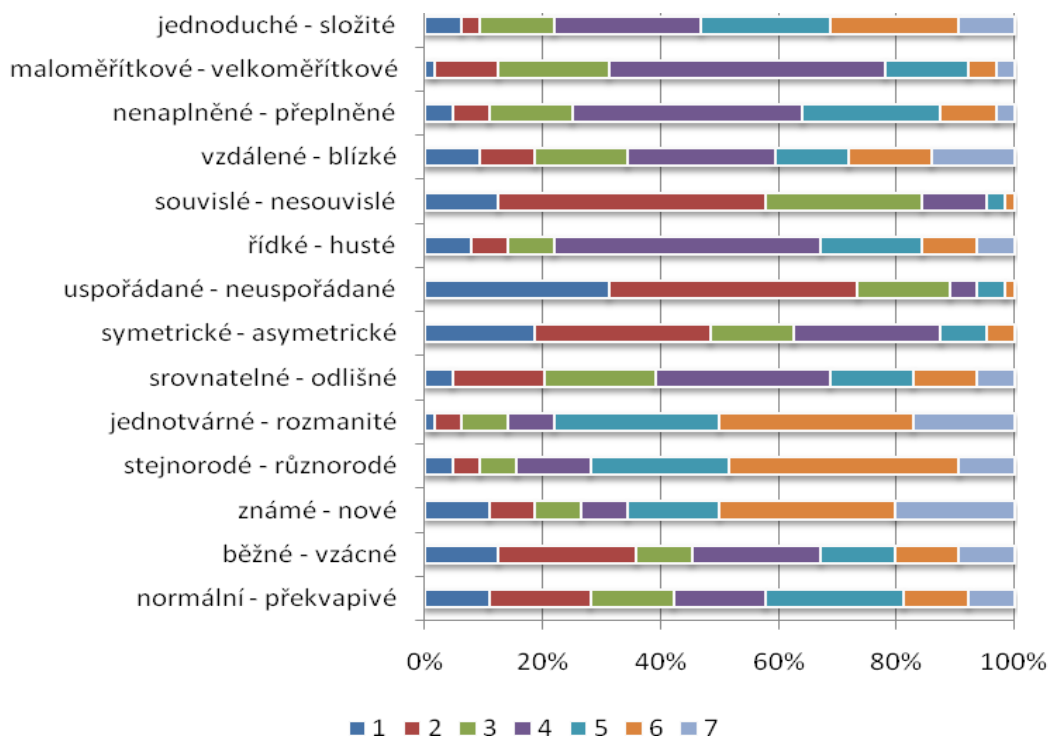
Obrázek 33 Vnímání lokality náměstí Přemysla Otakara II., n = 64, 1 = místo na mě působí charakterem uvedeným vlevo, 4 = nedokážu se rozhodnout, 7 = místo na mě působí charakterem uvedeným vpravo.

Zdroj vlastní dotazníkové šetření

Jihočeské muzeum působí na respondenty uspořádaně a souvisle. Vnímají ho jako rozmanité a různorodé místo.

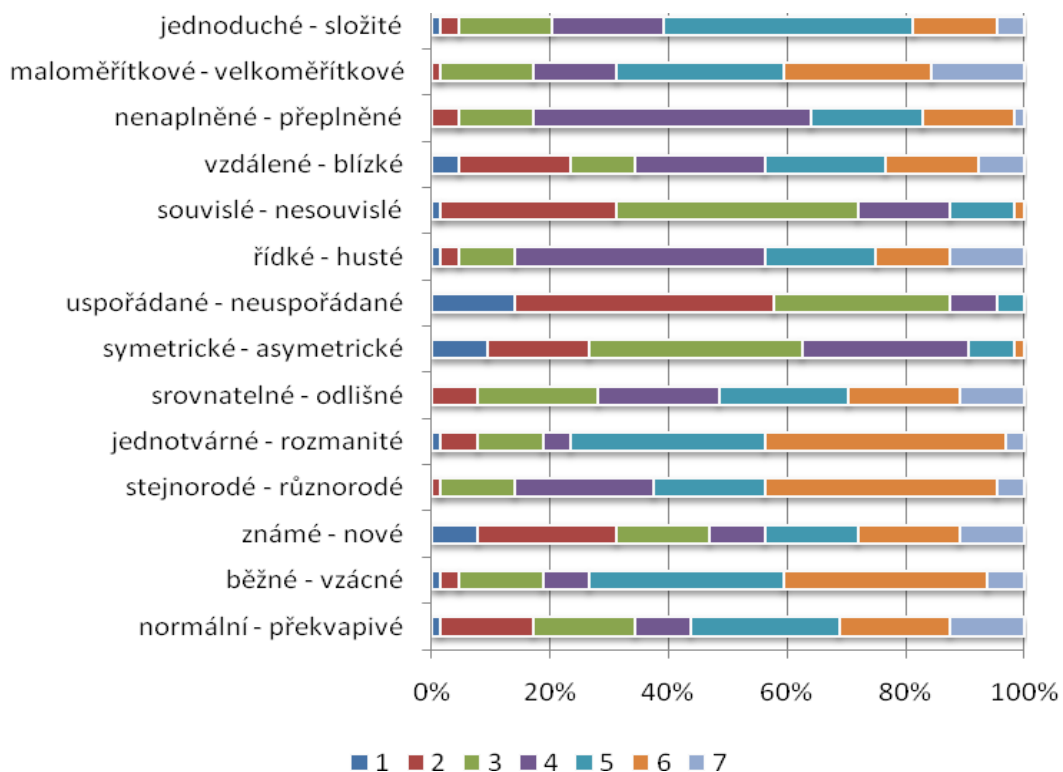
Obrázek 34 Vnímání lokality Jihočeské muzeum, n = 64, 1 = místo na mě působí charakterem uvedeným vlevo, 4 = nedokážu se rozhodnout, 7 místo na mě působí charakterem uvedeným vpravo.

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Dotazovaní návštěvníci vnímají Černou věž jako uspořádané, rozmanité, vzácné a velkoměřítkové místo.

Obrázek 35 Vnímání lokality Černá věž, n = 64, 1 = místo na mě působí charakterem uvedeným vlevo, 4 = nedokážu se rozhodnout, 7 = místo na mě působí charakterem uvedeným vpravo.

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

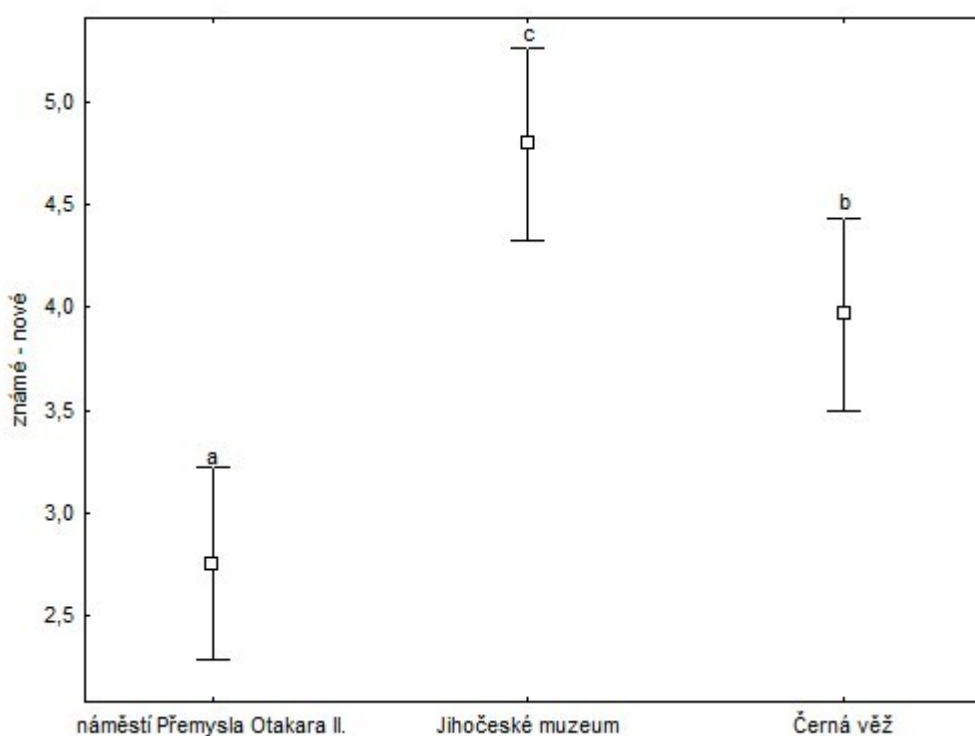
Tabulka 4 Vnímání lokalit, n = 192.

	nám. Přemysla Otakara II.		Jihočeské muzeum		Černá věž		F				
	průměr	sm. odch.	průměr	sm. odch.	průměr	sm. odch.					
normální – překvapivé	4,23	a	1,65	3,88	a	1,80	4,47	a	1,70	1,9443	n.s.
běžné – vzácné	4,78	a	1,50	3,69	b	1,88	4,95	a	1,34	11,9873	***
známé – nové	2,75	a	1,79	4,80	c	1,99	3,97	b	1,92	18,7396	***
stejnorodé – různorodé	3,94	b	1,49	5,00	a	1,53	4,95	a	1,21	11,4548	***
jednotvárné – rozmanité	4,72	a	1,57	5,23	a	1,43	4,95	a	1,36	2,0091	n.s.
srovnatelné – odlišné	3,97	a,b	1,58	3,91	a	1,55	4,56	b	1,48	3,5489	*
symetrické – asymetrické	2,72	a	1,52	2,88	a	1,43	3,13	a	1,13	1,4311	n.s.
uspořádané – neuspořádané	2,11	a	1,13	2,14	a	1,15	2,45	a	0,99	1,9354	n.s.
řídke – husté	4,16	a	1,17	4,11	a	1,47	4,61	a	1,35	2,7296	n.s.
souvislé – nesouvislé	2,64	a	1,10	2,52	a	1,05	3,09	b	1,05	5,1779	**
vzdálené – blízké	4,52	a	1,89	4,20	a	1,83	4,13	a	1,69	0,8426	n.s.
nenaplněné – přeplněné	4,16	a	1,31	4,11	a	1,31	4,33	a	1,08	0,5518	n.s.
maloměřítkové - velkoměřítkové	4,89	a	1,52	3,88	b	1,18	5,06	a	1,34	14,3578	***
jednoduché – složité	3,61	b	1,45	4,56	a	1,57	4,58	a	1,23	9,6827	***

*Zdroj: vlastní dotazníkové šetření Poznámka: V tabulce jsou zobrazeny průměry, směrodatné odchylky a hodnota F-statistiky jednofaktorové analýzy variace se signifikancí rozdílů (n.s. = není signifikantní, * = $p < 0,05$, ** = $p < 0,01$, *** = $p < 0,001$). Průměry se stejnými písmeny se neliší signifikantně (na základě Tukeyho HSD testu; hladina významnosti $p < 0,05$).*

Z uvedené tabulky vyplývá, že rozdíly ve vnímání lokalit se vyskytují u dvojic běžné – vzácné, známé – nové, stejnorodé – různorodé, srovnatelné – odlišné, souvislé – nesouvislé, maloměřítkové – velkoměřítkové, jednoduché – složité. Za nejznámější lokalitu považují respondenti náměstí Přemysla Otakara II. Jako nové místo označují Jihočeské muzeum.

Obrázek 36 Rozdíly ve vnímání zkoumaných lokalit na škále sémantického diferenciálu známé – nové, $n = 192$, $F(2, 189) = 18,740$, $p = 0,00000$.

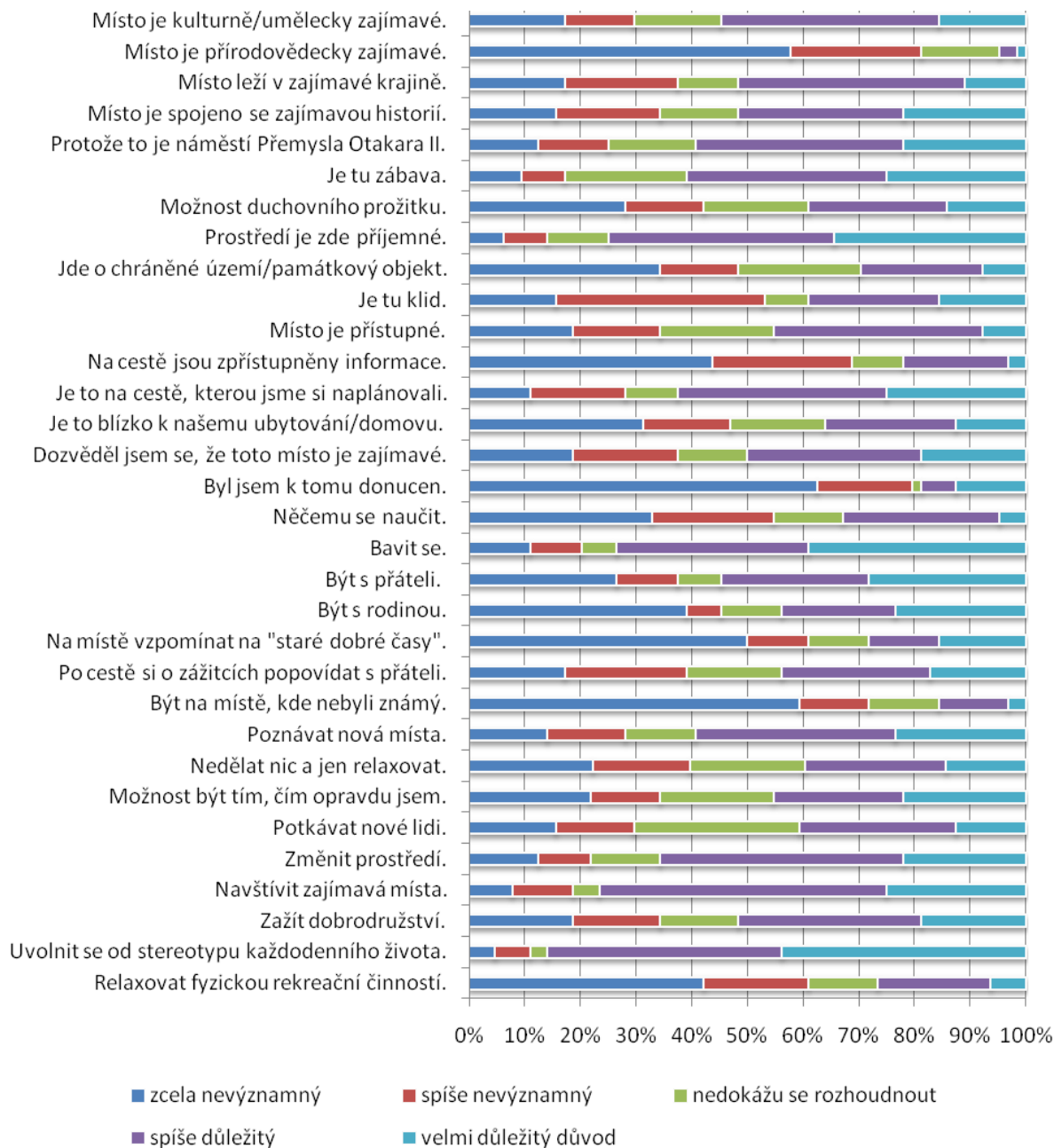
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření Poznámka: Na obrázku jsou zobrazeny průměrné hodnoty a 95% intervaly spolehlivosti. Výsledek jednofaktorové analýzy variace. Průměry se stejnými písmeny se neliší signifikantně (na základě Tukeyho HSD testu, hladina významnosti $p < 0,05$).

4.3.4 Motivace k návštěvě

Respondenti měli uvést, jaký význam pro ně mají jednotlivé možné důvody návštěvy zkoumaných lokalit. Motivace k návštěvě jednotlivých míst výzkumu je na obrázcích 37, 38 a 39.

Nejčastěji uváděným důvodem návštěvy náměstí Přemysla Otakara II. je: „uvolnění od stereotypu každodenního života a práce“, „navštívit zajímavá místa“ a „bavit se“. Jako nevýznamný důvod uvádí: „k návštěvě jsem byl donucen/a“, „místo je přírodovědecky zajímavé“.

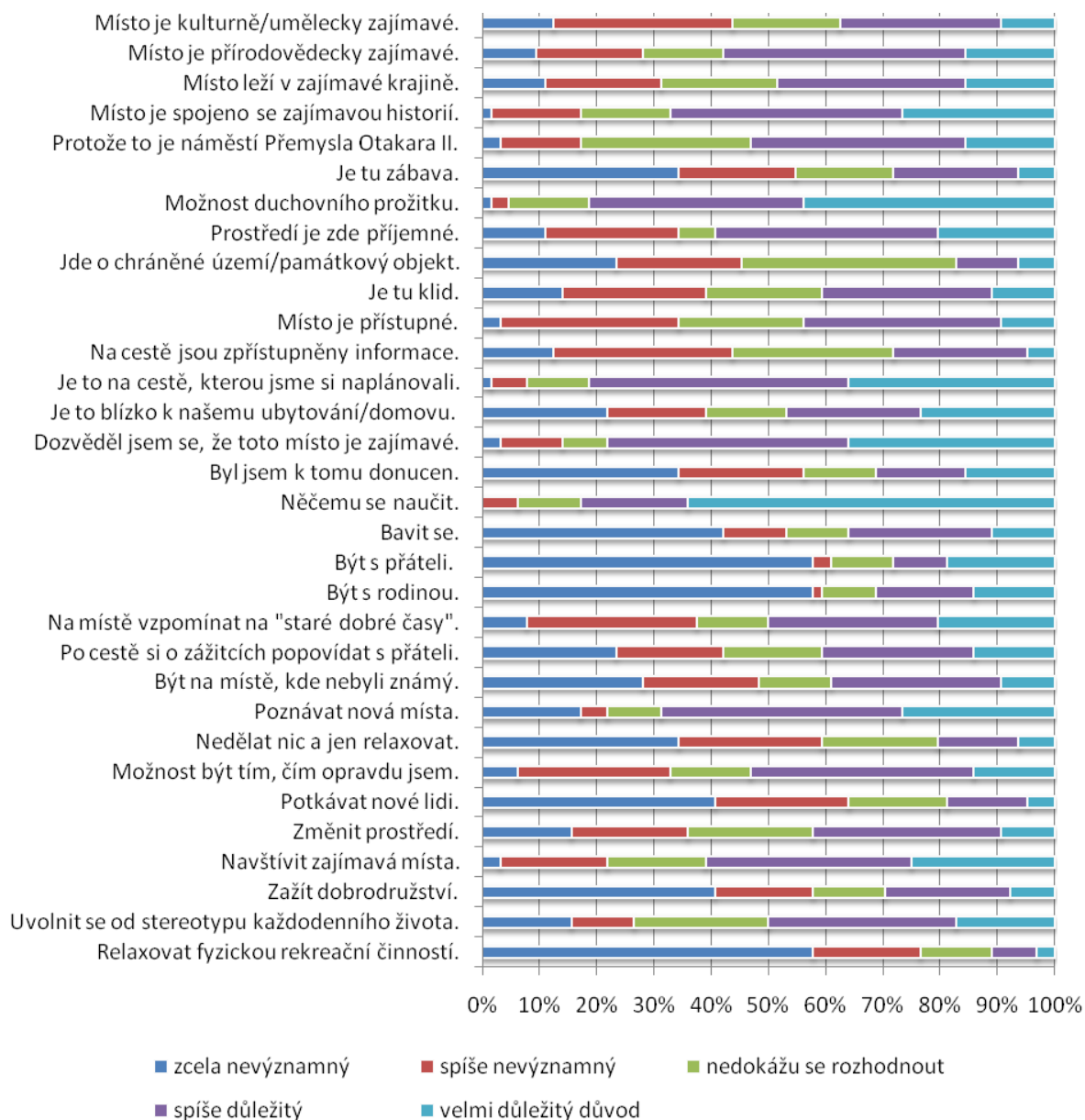
Obrázek 37 Motivace k návštěvě náměstí Přemysla Otakara II., n = 64, kde 1 = zcela nevýznamný, 2 = spíše nevýznamný, 3 = nedokážu se rozhodnout, 4 = spíše významný, 5 = velmi důležitý důvod.

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Jako nejvýznamnější důvody k návštěvě Jihočeského muzea respondenti uvádějí: „něčemu se naučit“, „možnost duchovního prožitku“, „je to na cestě, kterou jsme si naplánovali“, „dozvěděl jsem se, že toto místo je zajímavé“. Jako zcela nevýznamný důvod uvádějí: „relaxovat fyzickou rekreační činností“.

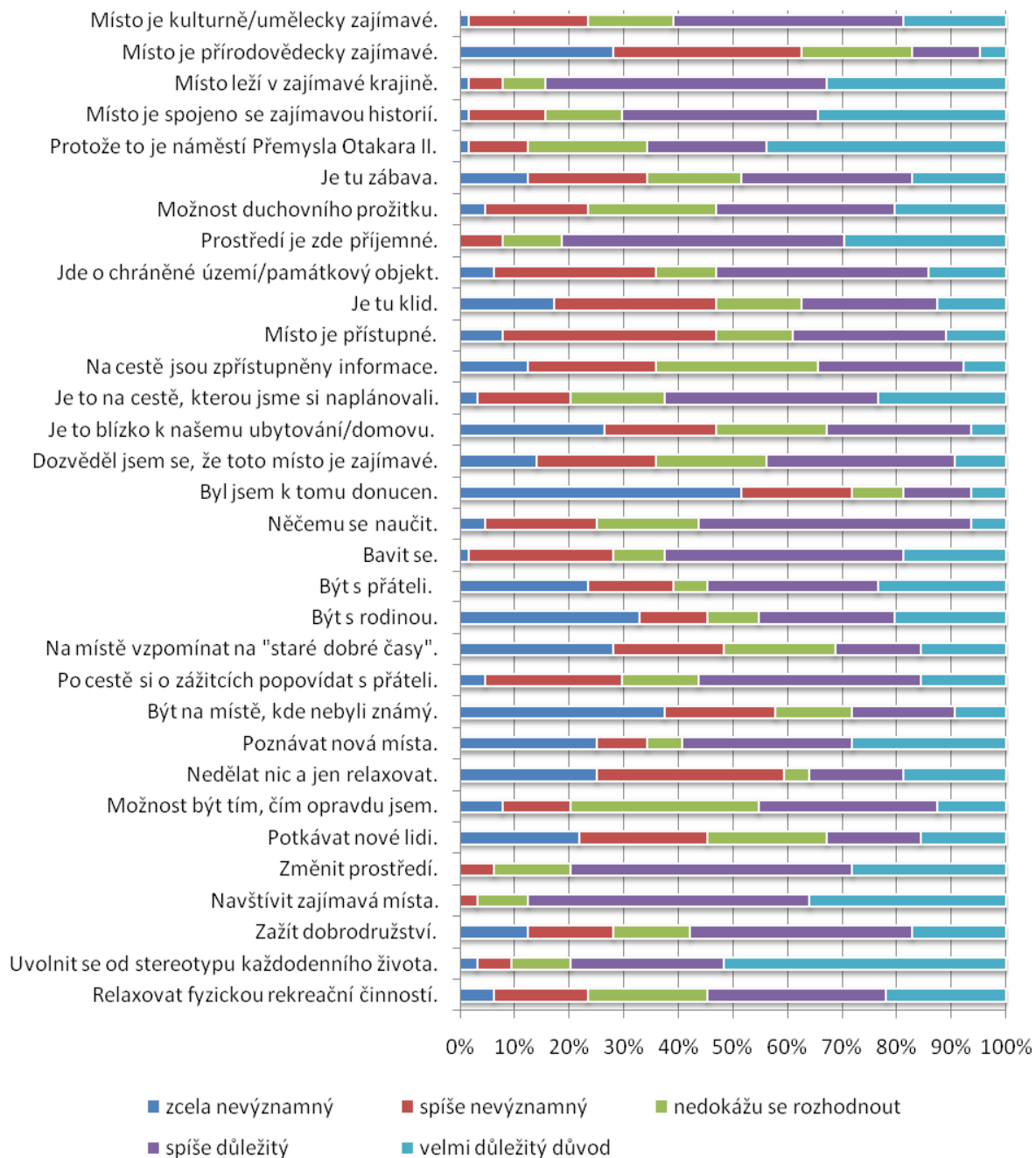
Obrázek 38 Motivace k návštěvě Jihočeského muzea, n = 64, kde 1 = zcela nevýznamný, 2 = spíše nevýznamný, 3 = nedokážu se rozhodnout, 4 = spíše významný, 5 = velmi důležitý důvod.

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nejvýznamnější důvody návštěvy Černé věže jsou: „navštívit zajímavá místa“, „místo leží v zajímavé krajině“. Nevýznamným důvodem je: „byl jsem k tomu donucen“.

Obrázek 39 Motivace k návštěvě Černé věže, n = 64, kde 1 = zcela nevýznamný, 2 = spíše nevýznamný, 3 = nedokážu se rozhodnout, 4 = spíše významný, 5 = velmi důležitý důvod.

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 5 Motivace k návštěvě jednotlivých lokalit, n = 192.

	nám. Přemysla Otakara II.		Jihočeské muzeum		Černá věž		F
	průměr	sm. odch.	průměr	sm. odch.	průměr	sm. odch.	
Relaxovat fyzickou rekreační činností.	2,30 a	1,36	1,80 a	1,13	3,47 b	1,19	30,9662 ***
Uvolnit se od stereotypu každodenního života.	4,14 a	1,07	3,25 b	1,31	4,19 a	1,07	13,4220 ***
Zažít dobrodružství.	3,17 a	1,41	2,39 b	1,41	3,34 a	1,29	8,7982 ***
Navštívit zajímavá místa.	3,75 a	1,18	3,61 a	1,15	4,20 b	0,74	5,6642 **
Změnit prostředí.	3,53 b	1,28	3,00 a	1,25	4,02 c	0,83	12,7447 ***
Potkávat nové lidi.	3,08 a	1,25	2,19 b	1,25	2,81 a	1,38	8,0000 ***
Možnost být tím, čím opravdu jsem.	3,11 a	1,46	3,28 a	1,19	3,30 a	1,09	0,4386 n.s.
Nedělat nic a jen relaxovat.	2,97 b	1,43	2,33 a	1,26	2,70 a,b	1,49	3,4107 *
Poznávat nová místa.	3,41 a	1,37	3,56 a	1,39	3,28 a	1,58	0,6063 n.s.
Být na místě, kde nebyli známý.	1,88 a	1,23	2,72 b	1,40	2,42 a,b	1,40	6,4876 **
Po cestě si o zážitcích popovídat s přáteli.	3,05 a	1,37	2,89 a	1,40	3,38 a	1,16	2,2532 n.s.
Na místě vzpomínat na "staré dobré časy".	2,33 a	1,56	3,25 b	1,30	2,70 a,b	1,43	6,6751 **
Být s rodinou.	2,83 a	1,67	2,28 a	1,61	2,88 a	1,59	2,6518 n.s.
Být s přáteli.	3,19 a	1,60	2,28 b	1,65	3,16 a	1,53	6,6535 **
Bavit se.	3,81 a	1,34	2,52 b	1,51	3,52 a	1,13	16,5355 ***
Něčemu se naučit.	2,50 a	1,33	4,41 c	0,92	3,33 b	1,02	47,7293 ***
Byl jsem k tomu donucen.	1,89 a	1,43	2,56 b	1,49	2,02 a,b	1,30	4,1190 *
Dozvěděl jsem se, že toto místo je zajímavé.	3,13 a	1,42	3,97 b	1,08	3,03 a	1,23	10,8625 ***
Je to blízko k našemu ubytování/domovu.	2,70 a	1,44	3,09 a	1,50	2,66 a	1,30	1,8403 n.s.
Je to na cestě, kterou jsme si naplánovali.	3,48 a	1,33	4,08 b	0,93	3,63 a,b	1,12	4,7416 **
Na cestě jsou zpřístupněny informace.	2,13 b	1,25	2,77 a	1,09	2,94 a	1,15	8,5883 ***
Místo je přístupné.	3,00 a	1,27	3,16 a	1,07	2,95 a	1,20	0,5158 n.s.
Je tu klid.	2,86 a	1,37	2,98 a	1,25	2,86 a	1,32	0,1930 n.s.
Jde o chráněné území/památkový objekt.	2,55 a	1,37	2,55 a	1,15	3,25 b	1,21	6,7866 **
Prostředí je zde příjemné.	3,89 a	1,16	3,34 b	1,34	4,03 a	0,85	6,5771 **
Možnost duchovního prožitku.	2,83 a	1,44	4,19 c	0,91	3,45 b	1,15	20,9963 ***
Je tu zábava.	3,59 a	1,22	2,45 b	1,33	3,19 a	1,31	12,9144 ***
Protože to je nám. P. Otakara II., Jihočeské muzeum, Černá věž.	3,44 a	1,31	3,48 a,b	1,02	3,95 b	1,12	3,8932 *
Místo je spojeno se zajímavou historií.	3,23 b	1,40	3,75 a	1,07	3,88 a	1,09	5,1569 **
Místo leží v zajímavé krajině.	3,08 a	1,33	3,22 a	1,25	4,08 b	0,90	13,6254 ***
Místo je přírodovědecky zajímavé.	1,67 a	0,94	3,36 c	1,23	2,31 b	1,15	37,4165 ***
Místo je kulturně/umělecky zajímavé.	3,23 a,b	1,34	2,91 a	1,22	3,55 b	1,08	4,4209 *

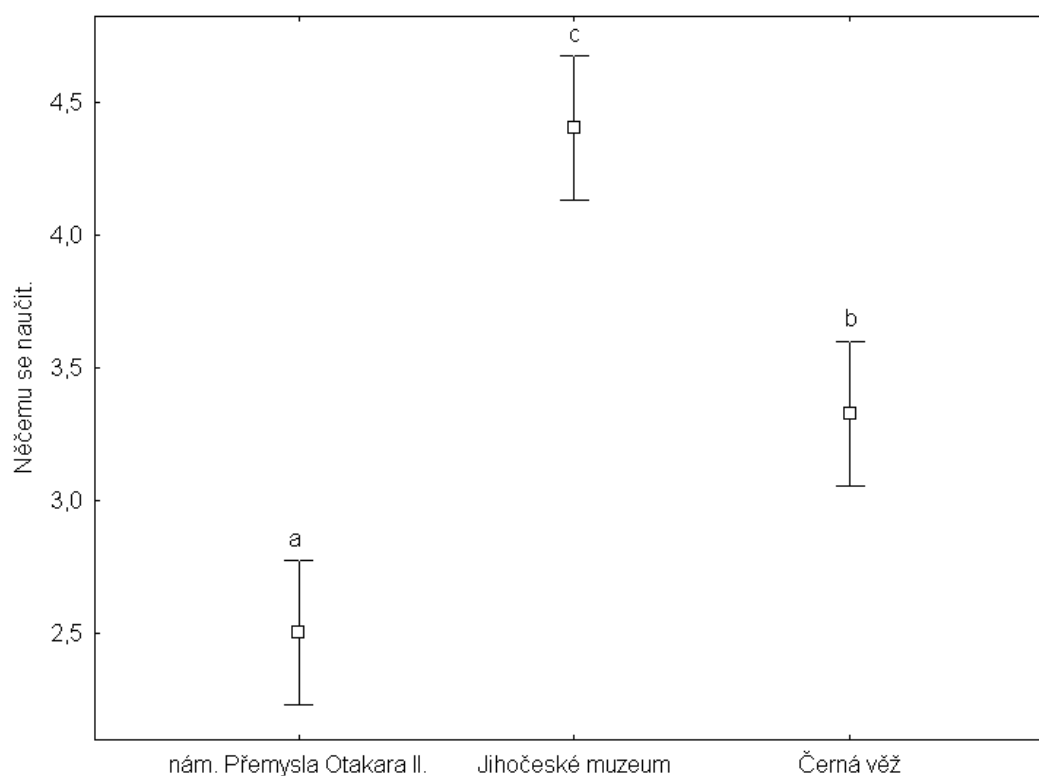
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření. Poznámka: V tabulce jsou zobrazeny průměry, směrodatné odchylky a hodnota F-statistiky jednofaktorové analýzy variace se signifikancí rozdílů (n.s. = není signifikantní, * = $p < 0,05$, ** = $p < 0,01$, *** = $p < 0,001$). Průměry se

stejnými písmeny se neliší významně (na základě Tukeyho HSD testu; hladina významnosti $p < 0,05$).

Jednotlivé motivy se ve většině případů na lokalitách liší, například nejsilnějším motivem k návštěvě Jihočeského muzea je něčemu se naučit, ale v případě zbývajících lokalit se o tak silný motiv nejedná. Z tabulky vyplývají další silné motivy, které se sice na jednotlivých lokalitách liší, ale i přesto jsou návštěvníky považovány za velmi důležité důvody návštěvy zkoumaných lokalit: „uvolnit se od stereotypu každodenního života a práce“; „prostředí je zde příjemné; „navštívit zajímavá místa“; „je to na cestě, kterou jsme naplánovali“.

Na obrázku 40 jsou zobrazeny rozdíly motivace k návštěvě zkoumaných lokalit, zobrazovaným motivem k návštěvě je: „něčemu se naučit“.

Obrázek 40 Rozdíly v motivaci k návštěvě zkoumaných lokalit, $n = 192$, $F(2, 189) = 47,729$, $p = 0,0000$.

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření Poznámka: Na obrázku jsou zobrazeny průměrné hodnoty a 95% intervaly spolehlivosti. Výsledek jednofaktorové analýzy variace. Průměry se

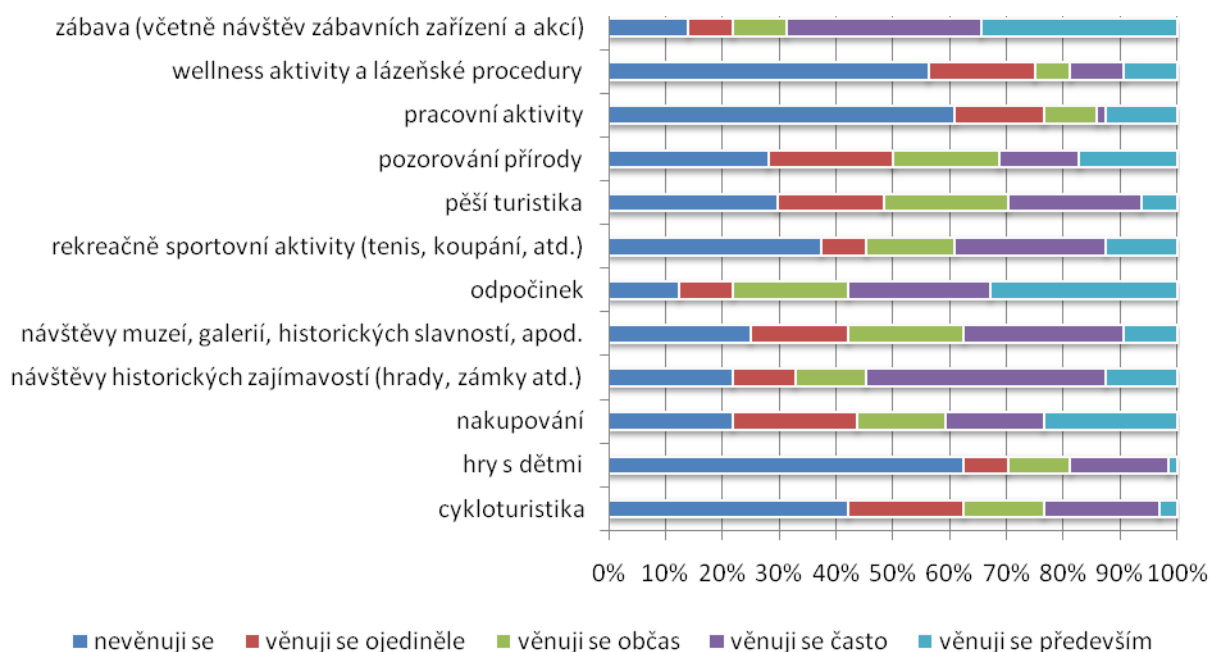
stejnými písmeny se neliší signifikantně (na základě Tukeyho HSD testu, hladina významnosti $p < 0,05$).

4.3.5 Aktivity provozované v rámci cesty

Respondenti odpovídali, jak často se věnují jednotlivým rekreačním aktivitám na této cestě. Měli odpovědět pomocí pětistupňové škály, v níž 1 = nevěnují se, 2 = věnují se ojedinele, 3 = věnují se občas, 4 = věnují se často, 5 = věnují se především. Jednotlivé aktivity a jak často se jim věnují je zobrazeno v obrázcích 41, 42, 43.

Dotazovaní návštěvníci náměstí Přemysla Otakara II. uvádí, že se při cestě na tuto lokalitu často nebo především věnují zábavě (včetně návštěv zábavních zařízení a akcí). Naopak většina z nich se nevěnuje pracovním aktivitám nebo hře s dětmi.

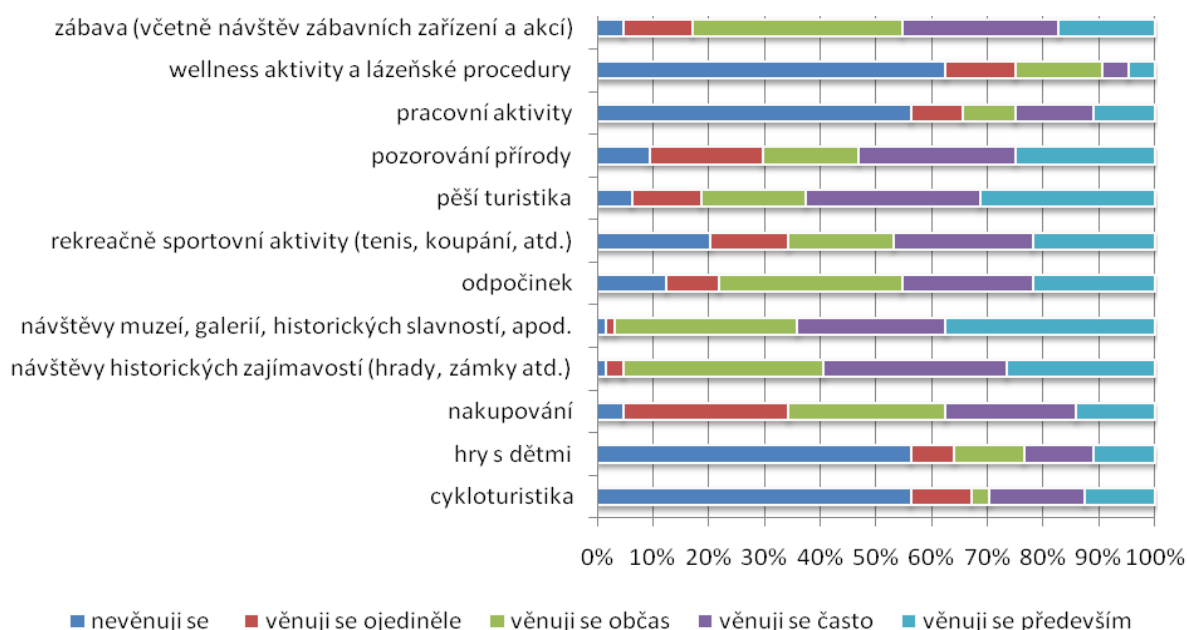
Obrázek 41 Aktivity provozované v rámci cesty na náměstí Přemysla Otakara II., $n = 64$.

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Na cestě do Jihočeského muzea se většina dotazovaných návštěvníků nevěnovala wellness aktivitám a lázeňským procedurám. Naopak nejvíce z nich uvedlo jako častou aktivitu návštěvu muzeí, galerií a historických slavností.

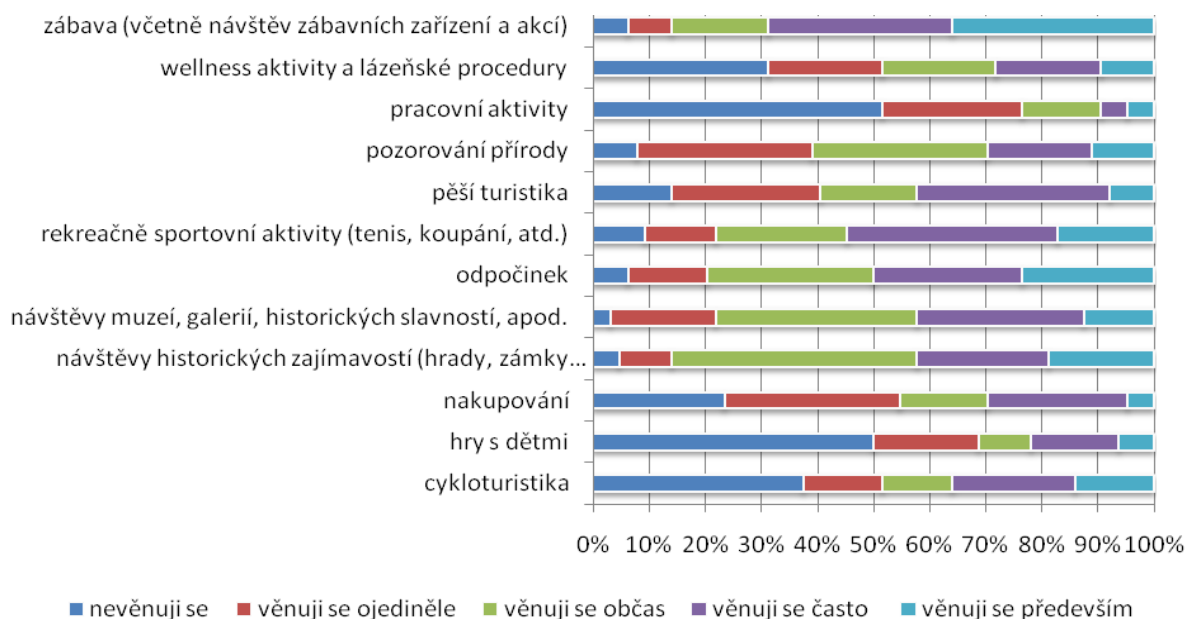
Obrázek 42 Aktivity provozované na cestě do Jihočeského muzea, n = 64.

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Respondenti na Černé věži se často nebo především věnovali zábavě (včetně návštěv zábavních zařízení a akcí) a dále uvádí, že se často věnují rekreačně sportovním aktivitám (tenis, koupání). Naopak většina respondentů se nevěnuje pracovním aktivitám.

Obrázek 43 Aktivity provozované při cestě na Černou věž, n = 64.

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

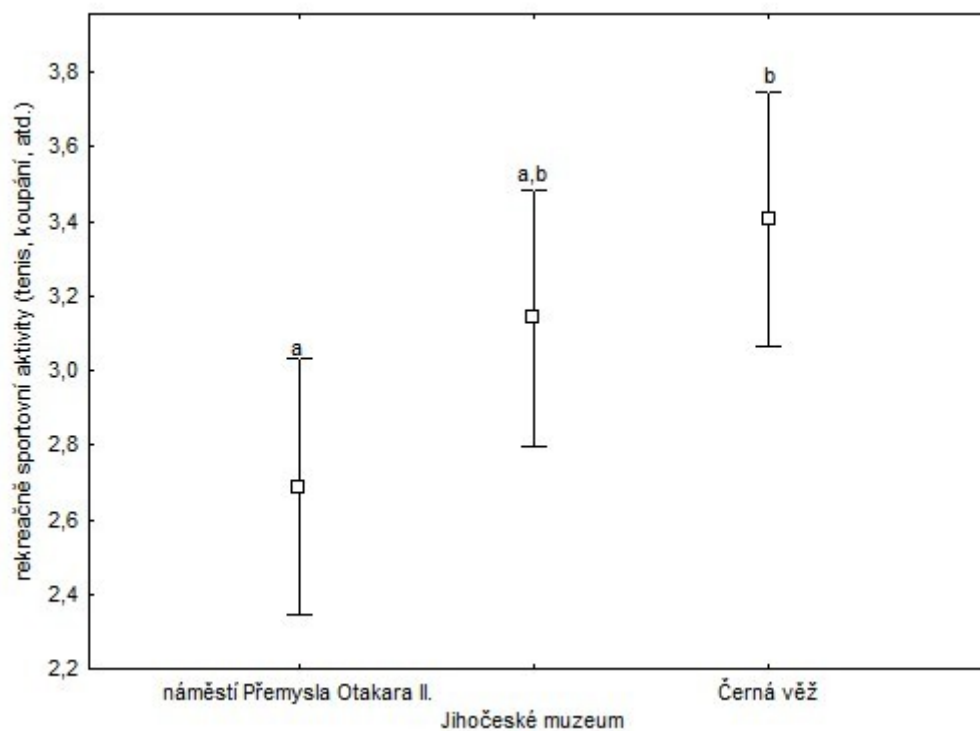
Tabulka 6 Aktivity provozované při cestě na zkoumané lokality, n = 192.

	nám. Přemysla Otakara II.		Jihočeské muzeum		Černá věž		F	
	průměr	sm. odch.	průměr	sm. odch.	průměr	sm. odch.		
cykloturistika	2,22 a	1,28	2,19 a	1,55	2,61 a	1,52	1,6713	n.s.
hry s dětmi	1,88 a	1,25	2,14 a	1,48	2,09 a	1,34	0,6943	n.s.
nakupování	2,98 a,b	1,50	3,13 b	1,13	2,56 a	1,23	3,2623	*
návštěvy historických zajímavostí (hrady, zámky)	3,13 a	1,39	3,80 b	0,93	3,42 a,b	1,05	5,5976	**
návštěvy muzeí, galerií, historických slavností	2,80 a	1,35	3,97 c	0,96	3,30 b	1,02	17,5994	***
odpočinek	3,56 a	1,37	3,33 a	1,27	3,47 a	1,18	0,5469	n.s.
rekreačně sportovní aktivity (tenis, koupání)	2,69 a	1,51	3,14 a,b	1,45	3,41 b	1,19	4,3780	*
pěší turistika	2,58 a	1,31	3,69 b	1,22	2,95 a	1,23	13,0034	***
pozorování přírody	2,70 a	1,45	3,39 b	1,32	2,94 a,b	1,13	4,5838	*
pracovní aktivity	1,89 a	1,38	2,14 a	1,49	1,86 a	1,13	0,8461	n.s.
wellness aktivity a lázeňské procedury	1,97 a	1,37	1,77 a	1,16	2,55 b	1,36	6,2248	**
zábava (včetně návštěv zábavních zařízení a akcí)	3,67 a	1,39	3,41 a	1,06	3,84 a	1,18	2,0841	n.s.

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření. Poznámka: V tabulce jsou zobrazeny průměry, směrodatné odchylky a hodnota F-statistiky jednofaktorové analýzy variace se signifikancí rozdílů (n.s. = není signifikantní, * = $p < 0,05$, ** = $p < 0,01$, *** = $p < 0,001$). Průměry se stejnými písmeny se neliší signifikantně (na základě Tukeyho HSD testu; hladina významnosti $p < 0,05$).

Aktivity na lokalitách se liší, ale často vykonávané aktivity, která jsou provozovány podobně často na všech lokalitách: zábava (včetně návštěv zábavních zařízení a akcí) a odpočinek. Na lokalitách se věnují málo hře s dětmi a pracovním aktivitám.

Obrázek 44 Rozdíly v aktivitách provozovaných při cestě na lokality, n = 192.

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření Poznámka: Na obrázku jsou zobrazeny průměrné hodnoty a 95% intervaly spolehlivosti. Výsledek jednofaktorové analýzy variace. Průměry se stejnými písmeny se neliší signifikantně (na základě Tukeyho HSD testu, hladina významnosti $p < 0,05$).

5 NÁVRHY OPTIMALIZACE VYUŽITÍ ÚZEMÍ CESTOVNÍM RUCHEM

Na základě provedených výzkumů nabídky a poptávky cestovního ruchu ve vymezeném území lze nejen identifikovat potenciál rozvoje cestovního ruchu oblasti, ale i rámcově navrhnout doporučení pro podnikatelskou praxi cestovního ruchu ve vybraném území (Navrátil, 2011).

5.1 Potenciální možnosti dalšího rozvoje cestovního ruchu

5.1.1 Rekreační zařízení

Z dotazníkového šetření vyplývá, že návštěvníci Českých Budějovic preferují aktivity jako zábava (včetně návštěv zábavních zařízení a akcí) a sportovní aktivity (tenis a koupání), a v tomto ohledu jim České Budějovice poskytují vhodné zázemí.

Místem s největší koncentrací turistů je historické centrum Českých Budějovic. Vzhledem ke koncentraci turistů se zařízení pro využití volného času nejvíce vyskytují ve městě samotném na zbytku zkoumaného území již méně často. Rozšiřování již zastoupených typů rekreačních zařízení nemá valný význam.

Rekreační atraktivitou, která ve zkoumané oblasti chybí je lázeňství. V obci Dobrá Voda do roku 1944 probíhalo, ale bylo zrušeno. Vzhledem ke koncentraci atraktivit v této obci, možnosti ubytování, by si lázně v blízkosti krajského města své návštěvníky rozhodně našly.

5.1.2 Ubytovací zařízení

České Budějovice poskytují v oblasti ubytování dostatečnou kapacitu. Jejich největší koncentrace je logicky okolo historické centra města. V Českých Budějovicích se vyskytují především penziony, hotely, apartmány a ubytovny. Z těchto zařízení si turisté mohou snadno vybrat podle ceny, kterou jsou ochotni zaplatit. Ve městě jsou luxusní hotely, cenově přijatelnější rodinné penziony a pro nenáročné klienty, cenově dostupné ubytovny. Dalším kritériem volby ubytování může být lokalita, zda turistům vyhovuje klidnější prostředí (např.

v okolí Stromovky) nebo rušnější prostřední (v centru města). V Českých Budějovicích dodatečné zvyšování ubytovacích kapacit nepřipadá v úvahu.

Odlišná situace je v okolních obcích, konkrétně v Branišově, Dubném, Úsilném či Doubravicích. V těchto místech se nachází větší koncentrace atraktivit, jedná se především o lidovou architekturu. A možnosti ubytování se v těchto obcích nenacházejí. Tyto zemědělské usedlosti by se mohli stát díky propagaci zajímavým místem, které by bylo návštěvníky často vyhledávaným. V úvahu připadá vybudování apartmánů či penzionů v těchto usedlostech a statcích. Potenciál by byl nejvíce pro zahraniční turisty, kteří vyhledávají netradiční atraktivitu a rádi objevují nová místa.

5.1.3 Návštěvy zábavních zařízení, akcí a gastroturistika

České Budějovice mají velkou koncentraci zábavních a stravovacích zařízení, jedná se o stylové restaurace, bary a kluby. Jejich potenciál není cestovním ruchem plně využíván. Existují sice organizované zájezdy například do Budvaru. Ale kombinace prohlídky města, ubytování a zajištění večerního programu (v restauracích, barech, klubech) v nabídce turistům chybí. Tyto zájezdy by museli být rámcově organizované, jednalo by spíše o doporučení zajímavých lokalit, restaurací a jiných zábavních podniků se zajištěním ubytování. Pro turisty, kteří jsou v Českých Budějovicích poprvé a rádi by zažili zajímavý výlet do Českých Budějovic, by se jednalo o zajímavou nabídku. Vyžadovalo by to vyšší spolupráci mezi jednotlivými podniky, hotely a cestovními kancelářemi.

5.1.4 Cykloturistika

V okolí Českých Budějovic je hustá síť cyklostezek, ale za úvahu by stálo propojení s cyklostezkami, které jsou v okolí dalších turisticky atraktivních měst například s cyklostezkami v okolí Třeboně nebo Českého Krumlova. Předpokladem na těchto cyklostezkách, které by měřily více kilometrů, by bylo vybudování vhodného zázemí pro cyklisty. Tímto zázemím by mohly být kempy nacházející se nedaleko cyklostezek, v nichž by si cyklisté mohli po náročné cestě odpočinout a větší množství obchodů s občerstvením.

5.1.5 Lyžování

Další turistickou atraktivitou, která by mohla být ve větší povědomí je nedaleký lyžařský areál na Dlouhém vrchu v obci Dubičné. Tento areál by mohl být více propagován, protože díky malé vzdálenosti od Českých Budějovic, by se mohl stát velmi vyhledávaným

5.2 Doporučení pro praxi

Podle dotazníkového šetření na sledovaných lokalitách převažují kladné emoce jako „spokojený“, „šťastný“, „potěšený“ apod. Ale část návštěvníků náměstí Přemysla Otakara II. při dotazníkovém šetření na otázku „co se jim vybaví v souvislosti s náměstím Přemysla Otakara II.“ uváděli, že jim daná lokalita přijde přeplněná, protože je v centru města problém s parkováním a hustou dopravou, tito respondenti také častěji uváděli negativní emoce jako například otupený. Určitým řešením nadměrné automobilové dopravy v centru by mohlo být větší využití jízdních kol. S tím se, ale vyvstává další problém časté krádeže kol, které by mohli být řešeny větší možností uzamknutí kol v místech, která byla proti jejich krádeži zabezpečena.

K převládajícím motivům k návštěvě sledovaných lokalit patří: „uvolnit se do stereotypu každodenního života a práce“, „navštívit zajímavá místa“. Zvláště návštěvníci, kteří již České Budějovice navštívili vícekrát, touží po uvolnění od stereotypu a hledají k návštěvě zajímavá místa, ale atraktivity jako náměstí Přemysla Otakara II. a Černá věž jim připadají jako známé a běžné. Turistické informační centrum by mohlo vydávat materiály, které by byly zaměřeny více na propagaci architektury, kultury a historie Českých Budějovic a nejbližšího okolí.

Do povědomí turistů by se mělo dostat více atraktivit. V úvahu by přicházela větší propagace muzeí (jihočeského, koněspřežky, motocyklového, hornického, piva a energetiky) a galerií v Českých Budějovicích a okolí. Dále by mělo být věnováno větší úsilí k propagaci lidové architektury v okolních obcích, muzeí (jihočeského, koněspřežky, motocyklového, hornického, piva a energetiky) a sakrálních památek.

6 ZÁVĚR

Dané území se rozprostírá na území 18 obcí. České Budějovice jsou metropolí Jihočeského kraje, na jejímž území jsou významně zastoupeny ubytovací zařízení a atraktivita. Dalším důležitým městem oblasti je Rudolfovo, v němž se nachází hornické muzeum, kostel a 2 zachované zámky.

Rozložení předpokladů cestovního ruchu není rovnoměrné, ale to je vzhledem k poměru velikosti a významu Českých Budějovic a ostatních obcí ve sledované oblasti samozřejmé. Zkoumaná oblast je vyhledávána především pro velké množství kulturně-historických a rekreačních předpokladů. Na zkoumaném území se vyskytují v menším množství i přírodní předpoklady, jedná se o 5 maloplošně chráněných území, z jednotlivých přírodních atraktivit se zde nalézá pramen vody u obce Dobrá Voda. Z kulturně-historických předpokladů převažují církevní památky (kaple a poutní kostely). Často se také vyskytuje lidová architektura a muzea. Celkově je na území 97 kulturně-historických atraktivit. Ve zkoumané oblasti se vyskytuje 100 ubytovacích zařízení. V dané oblasti existuje také větší množství rekreačních atraktivit (34), z nichž jsou nejvíce zastoupeny tenisové kurty (13).

Dotazníkové šetření bylo prováděno na náměstí Přemysla Otakara II., v Jihočeském muzeu a na Černé věži. Pomocí tohoto šetření bylo provedeno zhodnocení struktury současných návštěvníků. Návštěvníci jako image zkoumaných lokalit nejčastěji uváděli architektura, dějiny, symbol města. Dále byla zjišťována intenzita pocitů, které návštěvníci na daných lokalitách zažívají. Z šetření vyplývá, že se emoce na jednotlivých lokalitách výrazněji neliší a převažují kladné emoce jako spokojený, šťastný, potěšený, uvolněný. Rozdíl byl zaznamenán u dvojice důležitý-bezvýznamný, kdy se návštěvníci cítí nejvíce důležití na náměstí Přemysla Otakara II. a nejméně v Jihočeském muzeu. Dále bylo zjišťováno vnímání lokalit. Za nejznámější lokalitu považují návštěvníci náměstí Přemysla Otakara II. a jako nové místo označují Jihočeské muzeum. Nejčastější provozovanou aktivitou byla zábava (včetně návštěv zábavních zařízení a akcí), odpočinek a sportovní aktivity (tenis a koupání). Z dotazníkového šetření bylo možné určit i motivy návštěvy jednotlivých lokalit, jedná se o „uvolnit se od stereotypu každodenního života a práce“, „prostředí je zde příjemné“, „navštívit zajímavá místa“.

Mezi možnostmi, které lze do budoucna řešit, figuruje možnost znovuotevření lázní v Dobré Vodě u Českých Budějovic, rozšíření ubytování v obcích Branišov, Dubné a

Doubravice, větší propagace jihočeské galerie, muzeí a sakrálních památek, podpora návštěv zábavných zařízení a gastroturistiky, rozšíření a propojení stávajících cyklostezek a větší propagace lyžařského areálu v Dubičném.

České Budějovice mají jako turisticky oblíbená destinace velký potenciál růstu cestovního ruchu, ale pro další růst je potřeba výraznější propagace méně známých atraktivit a rozšíření nabídky atraktivit v jejich blízkém okolí.

7 SUMMARY

The aim of the bachelor thesis was to describe tourism and recreation in České Budějovice. The chosen area consists of 18 territories. The center of the area and the biggest of the territories is České Budějovice. Another important town is Rudolfov. A lot of historical-cultural and recreational attractiveness which are offered to tourists are situated in České Budějovice. Churches and chapels are most common. Tourist also can choose from a lot of accommodation there.

The questionnaire research covered some areas in České Budějovice – Přemysl Otakar's Square, The Museum of South Bohemia and The Black Tower. It has shown the structure of current customers. Thanks to the questionnaire we have discovered opinions of the visitors. The image of the of the researched areas, the intensity of feelings experienced by visitors, the perception of the areas, performed activities and the motivation for visiting the areas. Results show prevailing positive emotions. People feel satisfied, happy, pleased and relaxed. The most performed activities are entertainment, relaxation and sporting. The main motives of visiting the areas were – escaping from everyday stereotype, nice atmosphere and interesting places.

To improve tourism in České Budějovice is necessary to increase advertising of the less known attractiveness.

8 SEZNAM PRAMENŮ A POUŽITÉ LITERATURY

AOPK - Agentura ochrany přírody a krajiny. [online]. 2011 [cit. 2011-02-21].

Dostupné na: <<http://drusop.nature.cz/>>.

Anděl, J. (1998). *Statistické metody*. Praha: Matfyzpress.

Bína, J. (2002). Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích České republiky. *Urbanismus a územní rozvoj*, 5(1), 2–11.

Blažek, V. & kol. (2006). *Voda v České republice*. Praha: Consult.

Calda, E. & Dupač, V. (1993). *Kombinatorika, pravděpodobnost, statistika*. Praha: Prometheus.

Čermáková, A. & Střeleček, F. (1995). *Statistika I*. České Budějovice: Jihočeská univerzita.

Čertík, M. & kol. (2000). *Cestovní ruch: vývoj, organizace a řízení*. Praha: MŠMT.

Drobná, D. (2004). Charakteristika cestovního ruchu, jeho vývoj a členění. In D. Drobná, & E. Morávková (Eds.), *Cestovní ruch: pro střední školy a pro veřejnost* (pp. 20-21). Praha: Fortuna.

Findlay, A. M., & Sparks, L. (2002). *Retailing: critical concepts, retail practices and operations*. London & New York: Routledge.

Geodézie ČS. (2000). *České Budějovice: Plán města 1:10000*. Praha: Geodézie ČS.

Goeldner, Ch. R., & Ritchie, J. R. B. (2009). *Tourism: Principles, Practices, Philosophies*. (11th Edition). New York: Wiley.

Hendl, J. (2004). *Přehled statistických metod zpracování dat: Analýza a metaanalýza dat*. Praha: Portál

Holeček, M., Mariot, P., & Střída, M. (2001). *Zeměpis cestovního ruchu*. (1. vydání). Praha: Nakladatelství ČGS.

Horner, S., & Swarbrooke, J. (2003). *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. (1. vydání). Praha: Grada.

Hrala, V. (2001). *Geografie cestovního ruchu*. (2. vydání). Praha: Idea servis.

- Hsu, C. H. C., Wolfe, K., & Kang, S. K. (2004). Image assessment for a destination with limited comparative advantages. *Tourism Management* (pp 25, 121–126).
- Chromý, P. (2003). *Jihočeský kraj*. Praha: Kartografie.
- Indrová, J., Malá, V., Mlejnková, L., Netková, J. & Vaško, M. (2004). *Cestovní ruch I*. Praha: Oeconomica.
- Katedra cestovního ruchu, (2006). *Technické památky v produktech cestovního ruchu: vrstva lokalizace technických památek v měřítku 1 : 500 000, JTSK* [CD-ROM]. Tábor: Katedra cestovního ruchu.
- Kocourek, J. (2004). *Český atlas: Jižní Čechy*. Praha: Freytag & Berndt.
- Kotler, P. & Armstrong, G. (2004). *Marketing*. Praha: Grada.
- Kovář, D. (2008). *Českobudějovicko: I. Levý břeh Vltavy*. České Budějovice: Veduta.
- Kovář, D. (2008). *Českobudějovicko: II. Pravý břeh Vltavy*. Česko Budějovice: Veduta.
- Malá, V. (1999). *Cestovní ruch: (vybrané kapitoly)*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Fakulta mezinárodních vztahů.
- Malá, V. & kol. (2002). *Základy cestovního ruchu*. Praha: Oeconomica.
- Mariot, P. (1983). *Geografia cestovného ruchu*. (1. vydání). Bratislava: Akadémia.
- Mehrabian, A., & Russell, J. A. (1974). *An approach to environmental psychology*. Cambridge: Cambridge & London: MIT Press.
- Mirvald, S., Dokoupil, J., Matušková, A., Novotná, M., Suda, J., & Reitspiess, Z. (1994). *Geografie cestovního ruchu*. (1. vydání). Plzeň: Pedagogická fakulta ZČU.
- Morávková, E. (2004). Charakteristika cestovního ruchu, jeho vývoj a členění. In D. Drobná, & E. Morávková (Eds.), *Cestovní ruch: pro střední školy a pro veřejnost* (pp. 13-15). Praha: Fortuna.
- Moutinho, L. (ed.) (2000). *Strategic Management in Tourism*. (1. vydání). Oxon: CABI Publishing.
- Mrkvička, T. & Petrášková, V. (2006). *Úvod do statistiky*. České Budějovice: Jihočeská univerzita.

- Navrátil J. (2011): *Struktura jádrových zdrojů a atraktivit, verze 11.2.2001*. [online]. c2011 [cit. 2011-02-21]. Dostupné na:
<<http://moodle09.ef.jcu.cz/mod/resource/view.php?id=7429>>.
- Navrátil J. (2011): *Kostra BP oblasti, ver. 2 (11.2.2011)* [online]. c2011 [cit. 2011-02-21].
Dostupné na: <<http://moodle09.ef.jcu.cz/mod/resource/view.php?id=7430>>.
- Novotný, M. & kol. (2006). *Encyklopedie Českých Budějovic*. (2. vydání). České Budějovice: Statutární město České Budějovice: Nebe.
- Pala, P. *Manuál k aplikaci JanMap v.2.4.7* [online]. c2008 [cit. 2009-04-27]. Dostupné na:
<<http://janitor.cenia.cz/www/public/manual/janmap/index.html>>.
- Raši, Š. (2003). *Marketing podniku cestovního ruchu*. Banská Bystrice: Univerzita Mateja Bela.
- Ritchie, J. R. B., & Crouch G. I. (2003). *The Competitive Destination: A Sustainable Tourism Perspective*. (1. vydání). Oxon: CABI Publishing.
- SHOCart. (2004). *Turistický atlas Česko: 1:50000*. Vizovice: SHOCart.
- Šprincová, S. (1975). *Úvod do geografie cestovního ruchu*. (1. vydání). Olomouc: Přírodovědecká fakulta UP.
- Vepřek K. (2002): Hodnocení potenciálu cestovního ruchu a jeho využití v územních plánech VÚC. *Urbanismus a územní rozvoj*, 5(3), 17–28.

9 SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1</i>	Vzdálenost místa bydliště.....	23
<i>Tabulka 2</i>	MCHÚ na zkoumaném území.....	33
<i>Tabulka 3</i>	Emoce zažívané na lokalitách, n = 192.....	53
<i>Tabulka 4</i>	Vnímání lokalit, n = 192.....	58
<i>Tabulka 5</i>	Motivace k návštěvě jednotlivých lokalit, n = 192.....	63
<i>Tabulka 6</i>	Aktivity provozované při cestě na zkoumané lokality, n = 192.....	67

10 SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obrázek 1</i>	Lokalizace míst výzkumu.....	16
<i>Obrázek 2</i>	Pohlaví a věk respondentů, n = 192.....	21
<i>Obrázek 3</i>	Nejvyšší dosažené vzdělání, n = 192.....	22
<i>Obrázek 4</i>	Fáze životního cyklu, n = 192.	22
<i>Obrázek 5</i>	Vzdálenost místa bydliště.....	24
<i>Obrázek 6</i>	Velikost místa bydliště, n = 192.	24
<i>Obrázek 7</i>	Preference výběru dovolené, n = 192.	25
<i>Obrázek 8</i>	Délka dovolené, n = 192.....	25
<i>Obrázek 9</i>	Opakovanost návštěvy, n = 192.....	26
<i>Obrázek 10</i>	Typ cestování, n = 192.....	26
<i>Obrázek 11</i>	Vztah k životnímu prostředí, n = 192.	27
<i>Obrázek 12</i>	Vztah spokojenosti a ceny, n = 192.	28
<i>Obrázek 13</i>	Vztah spokojenosti a dalšího chování.....	28
<i>Obrázek 14</i>	Maloplošně chráněná území.	33
<i>Obrázek 15</i>	Využití krajiny.	34
<i>Obrázek 16</i>	Četnost boží muk, křížů a historických hřbitovů, n = 11.....	36
<i>Obrázek 17</i>	Četnosti atraktivit, n = 62.	38
<i>Obrázek 18</i>	Ubytovací zařízení na sledovaném území, n = 100.	40
<i>Obrázek 19</i>	Četnost zařízení umělých atraktivit, n = 39.	41
<i>Obrázek 20</i>	Kulturně-historické atraktivity v Českých Budějovicích, n = 44.	42
<i>Obrázek 21</i>	Ubytovací zařízení v Českých Budějovicích, n = 89.....	43
<i>Obrázek 22</i>	Rekreační atraktivity v Českých Budějovicích, n = 27.	44
<i>Obrázek 23</i>	Kulturně-historické atraktivity v okolí Českých Budějovic, n = 53.....	46
<i>Obrázek 24</i>	Ubytovací zařízení, n = 11.....	47

<i>Obrázek 25</i>	Četnost rekreačních atraktivit, n = 7.....	47
<i>Obrázek 26</i>	Image náměstí Přemysla Otakara II., n = 192.....	48
<i>Obrázek 27</i>	Image Jihočeského muzea, n = 192.	49
<i>Obrázek 28</i>	Image Černé věže, n = 192.	49
<i>Obrázek 29</i>	Emoce zažívané na náměstí Přemysla Otakara II., n = 64, 1 = zažívám určitě pocit uvedený vlevo, 4 = neutrální postoj mezi uvedenými póly, 7 = zažívám určitě pocit uvedený vpravo.	50
<i>Obrázek 30</i>	Emoce zažívaná v Jihočeském muzeu, n = 64, 1 = zažívám určitě pocit uvedený vlevo, 4 = neutrální postoj mezi uvedenými póly, 7 = zažívám určitě pocit uvedený vpravo.	51
<i>Obrázek 31</i>	Emoce zažívané na Černé věži, n = 64, 1 = určitě zažívám pocit uvedený vlevo, 4 = neutrální postoj mezi uvedenými póly, 7 = určitě zažívám pocit uvedený vpravo.	52
<i>Obrázek 32</i>	Rozdíly v emocích zažívaných na zkoumaných lokalitách na škále sémantického diferenciálu důležitý – bezvýznamný, n = 192, $F(2, 189) = 4,0948$, $p = 0,01816$	54
<i>Obrázek 33</i>	Vnímaní lokality náměstí Přemysla Otakara II., n = 64, 1 = místo na mě působí charakterem uvedeným vlevo, 4 = nedokážu se rozhodnout, 7 = místo na mě působí charakterem uvedeným vpravo.	55
<i>Obrázek 34</i>	Vnímaní lokality Jihočeské muzeum, n = 64, 1 = místo na mě působí charakterem uvedeným vlevo, 4 = nedokážu se rozhodnout, 7 místo na mě působí charakterem uvedeným vpravo.....	56
<i>Obrázek 35</i>	Vnímaní lokality Černá věž, n = 64, 1 = místo na mě působí charakterem uvedeným vlevo, 4 = nedokážu se rozhodnout, 7 = místo na mě působí charakterem uvedeným vpravo.	57
<i>Obrázek 36</i>	Rozdíly ve vnímání zkoumaných lokalit na škále sémantického diferenciálu známé – nové, n = 192, $F(2, 189) = 18,740$, $p = 0,00000$	59
<i>Obrázek 37</i>	Motivace k návštěvě náměstí Přemysla Otakara II., n = 64, kde 1 = zcela nevýznamný, 2 = spíše nevýznamný, 3 = nedokážu se rozhodnout, 4 = spíše významný, 5 = velmi důležitý důvod.....	60

<i>Obrázek 38</i>	Motivace k návštěvě Jihočeského muzea, n = 64, kde 1 = zcela nevýznamný, 2 = spíše nevýznamný, 3 = nedokážu se rozhodnout, 4 = spíše významný, 5 = velmi důležitý důvod.	61
<i>Obrázek 39</i>	Motivace k návštěvě Černé věže, n = 64, kde 1 = zcela nevýznamný, 2 = spíše nevýznamný, 3 = nedokážu se rozhodnout, 4 = spíše významný, 5 = velmi důležitý důvod. 62	62
<i>Obrázek 40</i>	Rozdíly v motivaci k návštěvě zkoumaných lokalit, n = 192, $F(2, 189) = 47,729$, $p = 0,0000$	64
<i>Obrázek 41</i>	Aktivita provozovaná v rámci cesty na náměstí Přemysla Otakara II., n = 64. 65	65
<i>Obrázek 42</i>	Aktivita provozovaná na cestě do Jihočeského muzea, n = 64.	66
<i>Obrázek 43</i>	Aktivita provozovaná při cestě na Černou věž, n = 64.	66
<i>Obrázek 44</i>	Rozdíly v aktivitách provozovaných při cestě na lokality, n = 192.	68